

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brez cest, brez zvezd

Vsak dan bolj čutimo na pojavih našega vsakdanjega življenja, kako se v splošnem vrtincu duhovnega, moralnega in socialnega nereda Evrope, tudi mi bližamo najnižji točki. Naj se še tako tolažimo: življenje okoli nas se zamočviruje in zastaja in mi z njim; in nikogar ni, ki bi sredi te teme prižgal luč, katera nam bi pokazala pot iz kaosa in nas predramila iz indiferentnosti k obnovi in smiselnemu delu. Ustroj našega zunanjega življenja teče avtomatsko naprej in mislimo, da nihče ne bo ujaljen, če njegov potek označimo s klasično besedo »fortvuršlanja« na vseh poljih, ki se tičejo našega upravljanja, gospodarstva, strokovne organizacije in društvenega udejstvovanja. Kar se našega notranjega življenja tiče, je red duhovnih in moralnih vrednot čisto prevrnjen: gnotni interesi, pohlep za brezskrupuloznim pridobivanjem se družijo z borbo za najprvotnejše potrebe gole animalske eksistence, da v njej utone vsak smisel za višje zahteve duha in za blagor duše. Demonično kraljestvo strasti, nagonov in slé slavi zmago nad razumom, blagimi čustvi in moralnim zdravjem; treba samo pogledati velik del sodobnega slovstva, ki je tudi že pri nas po besedah nekega duhovitega človeka postalo cloaca maxima vseh na dnu našega živalskega bita motno brbotajočih bolnih gonov, namesto da bi narodu dajalo pogona in veselja za idealne smotre.

Najusodnejše pa je to, da je velik del mladega rodu, brez dvoma tudi po krivdi očetov, izgubil vsak smisel za transcendentne resnice vesoljstva, da mu je božanstveno, sveto, absolutno, postalo tuje in da mu je ves smoter življenja samo v tostranstvu, tako da se bo tudi idealizem najboljših izmed naše mladine moral zlomiti in omagati sprčo neusmiljenih protislovij realnega življenja. Nihče izmed revolucionarnih borcev za nov socialni red se ne sprašuje, kaj bo potem, ko bodo — ako bodo — res vsi maksimalno zadovoljni v svojih gnotnih in kulturnih zahtevah? Ali ne bo sredi največjega blagostanja v srcih zazijala strašna praznina, ali ne bodo ljudje s strahom spoznali, da so globoko nesrečni, da ni pravega, ne notranjega ne zunanjega reda, da ni končnega smisla življenju, da ni rešitve neskladnosti našega bitja, naj smo še tako uredili pogoje materialnega in kulturnega bivanja na zemlji po socialni pravičnosti, ako ni zveze z božjim in večnim? Ali ne bodo obžalovali, da so jih odtrgali od transcendentnega, ki šele ustvarja iz ljudi družbo bratske ljubezni preko vsega egoizma, častihlepija, zavisti, tekmovanja in oblastiteljnosti, katerih ne more ukrotiti noben zgolj zemeljski red, nobena zemlja diktatorska sila, noben zgolj naraven čut socialne vzajemnosti — ki jih more omiliti, urejati in premagati samo religija Kristusove ljubezni, vera v transcendentno resnico in v nadčloveški, nadzemski, brezpogojni moralni red?

Moramo pa priznati, da je stari rod Evrope veliko tega zakrivil sam po svoji religiozni mlačnosti, ki mu je dopuščala, da se je v vsakdanjem življenju ravnal po načelih nebrzdane sebičnosti namesto po pravilu Kristusovega evangelija ter tako religijo ponižal v golo ugodje, oblažitev, okras in oddih življenja, v golo praznično čustvo in sentimentalno razpoloženje, v prazen obred in navado, namesto da bi bila ogenj, ki naj užge vse svet v neugasljivem silnem in vseobjemajočem idealizmu največje aktivnosti, da bi se i družabni red v tem ognju moralnega podviga, ljubezni in junaške žrtve pretopil v obliko, ki bi nosila božjo podobost vtisnjeno na sebi. Veliko krivičnega je naslovil pisatelj Green, Amerikanez po rodu, Francoz po mentaliteti, na svoje rojake v knjigi »Pamphlet contre les catholiques de France« (1924), toda pretresljivo resnično so te-le njegove besede: »Od vseh sil na zemlji je najstrašnejša mlačnost; celo nebesa ne zmorejo ničesar proti njej. Ona prevara najmočnejše napore ljubezni, ona hoče svoje prokletstvo, ki ga tudi doseže; mlačnost je edina prava herezija. Če bi se mlačnež nad čem navdušil, če bi v čem videl problem, če bi se mogel zadiviti nad globino božjo, bi bil rešen. Toda on napravlja iz svoje vere prasto navado, to je, nekaj naravnega in majhnega. Ko pridejo od svete maše, klepetajo in se smeji, ker niso doživeli ničesar posebnega; če bi se pa zares zavedali, kaj je ta daritev, bi to zadostovalo, da ves svet navdušijo in usposobijo na največja dejanja. V naših dneh stoji cerkev pred neprimerno večjo nevarnostjo, kakor v časih bivših krivovercev: pred toleranco liberalnega meščanstva in mlačnostjo katoličanov. Katolicizem, ki se ne boji in noče trpeti, ki ne tvega borbe s svetom in njegovimi navadami in neredom, ampak ga samo skuša pokrivati s sladkotno čustvenostjo, ki se ne upa ustvariti novega reda na zemlji po podobi božjega, je samo laži-katolicizem.«

Eni so religijo izmalčili, ko so jo čisto odtrgali od realnega življenja, v katerem so se dali v praksi voditi od smernic liberalnega kapitalističnega ateizma, mlajši so zavrgli s kapitalizmom transcendentno resnico samo v zmoti, da je vezana s sedanjim socialnim redom. Danes prihajajo tretji, ki izvajajo vse vrednote iz mističnega bista naroda, ne da bi pomislili, kakor je že Solovjov poudarjal, da narod brez transcendence ni nič ko velik animalski kolektiv brez vsake prave mistike. Kdor poudarja narodno moralo, narodne tradicije, hierarhijo vrednot plemena, pa temu narodnemu kolektivu religijo podreja, namesto da mu jo nadreja, je izgubil princip pravega reda in je sprostil z dobrimi osobinami naroda tudi njegove sebične, antičloveške, podčloveške nagone. Zato tudi od te strani človeštvu ne bo prišlo odrešenje, ako se transcendenca vsega stvarstva ne utemelji v religiji. Je pa danes v Evropi ta nacionalistični idealizem prav tako votel ko gesla levčarskega ekstremizma — nekaj nepristnega, slabotnega, ne-

Medeni tedni diktature narodnih socialistov

Val navdušenega „izenačenja“ dere po Nemčiji

Telo in duša morata biti enako uniformirana — Strah pred duhovno enoličnostjo

Hugenberg

München, 26. aprila.

Ne vem, če dobivate v večjem obsegu nemške liste. Če jih, potem ste mogli zapaziti, kako se vleče zadnje dni skozi njihove kolone vedno ista beseda »Gleichschaltung« (izenačenje), na vseh poljih, v vseh panogah državnega in zasebnega delovanja, na polju duhovnega ustvarjanja kakor v industriji, v državni upravi in v političnem življenju. »Gleichschaltung« povsodi in vedno.

Zanimivo je, kar n. pr. beremo v »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da so se pojavila društva, katerih nikdo ni ničesar vedel, a ki sedaj brzojavno prosijo osrednjo vlado, da bi se smela »izenačiti«, kako zahtevajo pevska društva »izenačenje«, kako se danes vsakdo, posameznik ali organizirana skupina trudi, da bi našel milost pri osrednji vladi Hitlerja in da bi bil »uradno izenačen«. V Nemčiji se je začela nepravdno navdušena tekma z organizacijskimi znaki narodnih socialistov. List pristavlja, da je sicer hvaljevredno, če je spreobrnitev zares odkritosrčna, toda on tega ne verjame in izraža bojazen, da se ne bi zgodilo, da bodo nekega dne samo oni še ostali spoštovani v javnosti, ki so svoje prepričanje ohranili.

„Credni instinkti“

Nam Nemcem se zameri, da imamo več »črednih instinktov«, kot pa osebnosti, da zaradi tega lažje in boljše prenašamo disciplino, ki nas vse brez razlike poltači pod brezusmiljeno pest zakona, ki velja isti za vse. Toda naša zgodovina menda ne pozna slučajev, da bi kak ves narod s takšnim navdušenjem nosil na žrtvenik svojo osebno svobodo in sploh svojo lastno osebnost. Človek ima vtis, kakor da bi bili mi Nemci 15 let republikanske svobode le z nevoljo prenašali in da smo presrečni, da je tega »sušenjstva v svobodi« konec in da bomo zopet mogli »svobodno služiti« avtoriteti.

Sevirni glasovi

Spričo te ponižujoče prikazni, so se oglašili nekateri čisto desničarski meščanski listi torej tisk iz krogov narodnih socialistov, ki so imeli poguma dovolj, da opozorijo na to manjjo »izenačevanja« in na temne posledice, ki jih mora roditi. »Vsi radevolje priznavamo, da je bilo potrebno združiti vse narodne moči v Nemčiji in jih postaviti v službo države, toda to izenačenje bi moralo ostati zgolj tehnično in bi nikdar ne smelo obsegati tudi možganov.« Tako piše nedeljska »Deutsche Zeitung« in pristavlja, da bo ta pokret, ako se ne ustavi, »vodil v topo kolektivizacijo vsega duhovnega življenja. Kajti, če je na eni strani prav, da se slehernemu Nemcu vlije narodni ponos, da se vsakemu pomaga do zavesti, da pripada velikemu narodu z blestečo zgodovino, ki je ne sme prodati za kakšne mednarodne sanje, potem pa je na drugi tudi res, da ni izpeljivo, če bi kdo hotel doseči, da bo sleherni Nemec veroval v iste politične cilje. Kar se sedaj ustvarja s pomočjo vsega naroda, kritike pod nobenim pogojem ne sme izključiti. Politično izenačenje bo dobro le v tem slučaju, če bo doseglo, da se bo vsak Nemec čutil skupno povezanega s celim nemškim narodom, toda preko te meje more obveljati popolna svoboda naziranja. Nič bi ne bilo bolj uspešno, kakor to, da bi se iz današnjega zanosa podviga rodila policijska država, ki bi hotela duhovno uniformirati vsu duhovno raznolikost nemške duše.

Dunajska vremenska napoved: Na zahodu in jugu Avstrije nekoliko oblačno in bo večih deževalo. Na vzhodu je lepo vreme ograženo, verjetno so kratke nevihte.

uverjenega in umetno napihnjenega je v vseh teh pokretih, ki nosijo v sebi proketo dedščino liberalizma: areligioznost.

Zato zastajanje, zamočvirjenje, praznina, indiferentizem in topo »laissez faire, laissez aller« našega javnega in gospodarskega življenja, odtoz brezpotnost našega kulturnega življenja in moralna brezusmerjenost. In če pogledamo v naš narod, s strahom vidimo zadnje čase takó rapidly rastočo kriminaliteto, razpuščenost bestije, najsirovejše zločine, ki se vrstijo drug za drugim kot plod duhovnega, moralnega in socialnega nereda. Kdo bo to zastavil?

Duhovna samooskrba

Tudi »Lokalanzeiger«, ki je Hugenbergov list, se je na široko razpisal o tem »izenačenju« in pristavlja iz svojega, da se naj pri tem uniformiranju Nemčije ne pozabi na vrednoto osebnosti.

»Gorje nam, če zapademo mesto »izenačenju« enoličnosti. To bi pomenilo duhovno obubožanje. Ali ni nekaj sramotnega, če dan za dnem vidimo, kako se posamezniki, skupine, društva, korporacije, časopisje, založništva trudijo, da bi se »izenačili«. To je samooskrba, to je kastracija samega sebel. Tako se naš pokret ne sme razumeti, ker to ni in ker se tako daleč ne smemo nikdar spozabiti, da bi komurkoli na ljubo prodali samega sebe.«

Hugenberg v samoobrambi proti Hitlerju

Nevarnost za stabilnost novega režima

Vsekakor pa izgleda, da bo iztreenjenje prišlo še največ zaradi opozicije, ki vstaja v vrstah nemških nacionalcev pod Hugenbergovo zastavo. Hugenbergova stranka je sestavni del sedanje vladne koalicije. Brez njega bi narodni socializem ne prišel na oblast, brez njega bi ne bil dobil diktatorskih pooblastil, s katerimi bo vladal Nemčijo bodoča štiri leta. Med Hugenbergom in Hitlerjem raste prepada, ki ga bo treba premagati s podvojeno previdnostjo. Hugenberg namreč dobiva vtis, da postaja v vladni koaliciji nepotreben. Izpodrivajo ga povsod, izpodrinili so ga pri sestavi pruske vlade. Njegov tisk, ki je ogrožen v Nemčiji, da slutiti boj, ki se pripravla. Položaj, ki ga uživa kancler Hitler, ni tako trden, kot je bil recimo Mussolinijev v začetku fašizma.

Toda, odkar je na vladi, je Hitler znal vzdržati navdušenje širokih mas ljudstva s teškimi udarci, ki jih je delil na desno in na levo in ki so izzvali občudovanje naroda. V dveh mesecih je popolnoma uklenil nemški tisk, udaril je po zidih in jih iztrelil iz javnega življenja, unčil je vse zveze z Rusijo, svojega prijatelja Göringa je napravil za diktatorja Prusije in vrši sedaj na brezobziren način centralizacijo starega cesarstva, ki je stoletja živelo v federativni obliki. To so velika dela, ki so napeljala vso popularnost na njega in proč od Hugenberga.

Konec voine na vzhodu

Mir na račun Rusije

Rumeno plemo proti belemu

Moskva, 27. aprila. tg. Po informacijah iz Habarovska je japonski konzul v Harbinu Morisima osebno odgovoren za deorganizacijo normalnega dela na vzhodno-kitajski železnici in za prekinjenje prometa med mandžursko železnico in transbaikalsko progo. Japonci so napravili načrt, kako bi sovjetje pregnali iz uprave železnice in da bi Japonci zasedli vzhodno kitajsko železnico pod pretevo, da hočejo železnico izročiti mandžurski vladi. K temu pripominjajo »Izvestija«, da gre pri teh načrtih, ki povzročajo veliko vznemirjenje, za samostalno postopanje gotovih japonskih uradnikov v Harbinu. Že večkrat se je opazilo, da japonska vlada pusti, da jo postavijo pred dovršena dejstva, vendar nosi japonska vlada odgovornost za varstvo vseh sovjetskih interesov na vzhodno-kitajski železnici, katero je izrecno prevzela Sovjetska vlada smatra, da bo japonska vlada odpopkicala svoje ljudi v Harbinu in da ne bo pripustila, da bi se kršile pogodbe iz Mukdena in Pekinga.

London, 27. aprila. tg. Japonci z največjo naglico pošiljajo svoje čete od reke Luan in od Pekinga na mandžursko-rusko mejo, ker se je položaj nevarno poostril radi tega, ker Rusi nočejo vrniti lokomotiv. »Daily Ekspres« piše, da je prišlo do sporazuma med Kitajci in Japonci, kakor se čuje, na podlagi tega, da Kitajska prizna Mandžurijo. Meja bo kitajski zid,

600 Albancev je pribežalo čez mejo

Tetovo, 27. apr. l. Včeraj popoldne je prispelo semkaj 56 družin z nad 600 družinskimi člani, ki so do sedaj živeli v Albaniji v vaseh Gorica in Gomboca pri Korci. Lastnik teh vasi Malič beg Frašeli je pred kratkim prekinil odnose s temi družinami in sicer na temelju nove begluške uredbe, ki je te dni v Albaniji stopila v veljavo. Tako so bile pripuščene vse te družine same sebi ter so bile pri-

Politične iz Romuni e

Bukarešt, 27. aprila. l. Položaj, ki je nastal v vodstvu narodne kmetijske stranke, je še vedno zamotan. Prve vesti, ki so govorile o formalni ostavki Julie Maniu na vodstvo stranke, pa celo na članstvo v stranki, so bile nekoliko pretirane. Romunski časopisi sedaj poročajo, da ostavka ni bila podana v uradni obliki, ampak je Julie Maniu poslal privatno pismo predsedniku vlade Vaida Voevodu kot podpred-

„Izenačeno“ barje duhovnih sil

Dovolite mi, da citiram še »Die Kreuzzeitung«, ki je tudi režimski list, ki izraža isto bojazen, da se bo pri tem besnem uniformiranju Nemčija spremenila v barje, ker se bo uničila vsaka neodvisna inicijativa ustvarjajoče človeške duše. Iz navedenih citatov berem upanje, da vsaka uvidevnost še ni umrla in da bodo odgovorni krogi znali potegniti meje »izenačevalnemu pokretu«, preko katerih tudi najbolj navdušeni in najbolj po ceni pokretaši za uniformiranje ne bodo smeli, ker bi s tem škodovali skupnosti in ohromili mnogo energij, katere je treba ohraniti za napredek našega velikega naroda.

Mi tukaj na jugu Nemčije, kjer se ta nasprotstva manj čutijo, a jih iz daljave bolj objektivno presojamo, kakor na severu, imamo vtis, da bo Hugenberg moral v najkrajšem času podvzeti nekaj krepkega, sicer se mu zna pripetiti, da ga bo Hitler topot s pomočjo von Papena, ki ju je svoje dni združil, lepo izenačil z narodnim socializmom, v katerem bo utonil. Hugenberg ima močne zaveznike. Banke in velika industrija so za njim. Kako dolgo še, to je odvisno od njega bolj, kot od okoliščin. Dr. W.

Sežiganje knjig

Berlin, 27. aprila. Med 2500 knjigami, ki nasprotujejo »nemškemu duhu« in jih bodo javno sežgali, je mnogo del o Sovjetski Rusiji in knjige Emila Ludviga, Rose Luksenburške in Alfrede Kerra.

Bioši berlinski nadžupan zarubljen

Berlin, 27. aprila. tg. Na konferenci pri berlinskem županu dr. Sahnu, katerega se je udeležil tudi državni komisar za berlinsko občinsko upravo dr. Lippert, se je sklenilo, da se pokojnina bivšega berlinskega župana Büssa zarubi za njegove obveznosti v času njegovega poslovanja kot berlinski župan.

s čimer se Kitajska odreka Džeholu. Na obeh straneh kitajskega zidu so določili demilitarizirane cone v širokosti 120 milj in daljavi 300 milj. To cono obsegata na kitajski strani Peking in Tiencin, na mandžurski strani pa Džehol in Šanghajkan. Urejeni so tudi trgovski odnosi in kontrola severno-kitajskih pristanišč po japonski mornarici.

Kitajska bo priznala Mandžurijo

London, 27. aprila. Z. »Daily Ekspres« poroča, da bo v najkrajšem času prekinjeno vojno stanje in da bodo vpostavljeni dobri odnosi med Kitajsko in Japonsko na temelju sporazuma, po katerem bo Kitajska priznala mandžursko državo in se odrekla džeholski pokrajini. Mejo med novo mandžursko državo in Kitajsko bi tvoril veliki kitajski zid. Razen tega bo Kitajska po tem sporazumu demilitarizirala cono od 120 milj širine in 300 milj dolžine vzdolž mandžurske meje. Ta sporazum bi bil velikega pomena, ker bi na ta način Japonska razpolagala z vso svojo vojsko, ki jo ima sedaj na jugu in katero bi lahko vrgla na sever, kjer je ogrožena od sovjetske Rusije. Ta sporazum pa bi bil velikega pomena tudi za vzhodno Monroe doktrino.

Nagnala jih je država

siljene, da se izselijo v Jugoslavijo. Emigrantske družine so po kratkem odmoru nadaljevale svoj pot ter so zvečer prispelo v Handrijevo, kjer so jim priredili priršen sprejem. V teku današnjega dne so bile družine odpremljene v Metohijo, kjer so jim oblasti dale na razpolago zemljišča, stano vanjske prostore in orodje za obdelovanje zemlje.

sedniku vladne stranke in je svojo demisijsko utemeljil z zdravstvenimi razloži. Sedaj potuje v Sovato, kjer se sedaj nahaja Maniu na odmoru. Mihalake, Mihajlo Popovici in še nekateri drugi, da pregovorijo Maniu, da umakne svojo demisijsko. O okolici predsednika vlade Vajda Voevoda naglašajo, da Vajda Voevod želi za vsako ceno preprečiti razcep v stranki in da je zato pripravljen podati tudi ostavke vsega kabineta. Vajda Voevod nikakor ne želi kršiti 40-letnega prijateljstva z Manijem.

Austro-jugoslovanski odnošaji

Radiogovor avstrijskega trgovinskega ministra

Miklas, predsednik avstrijske republike

Ljubljana, 27. aprila. (Sprejeto po radiu z Dunaja). Jugoslovansko-avstrijska trgovinska zbornica na Dunaju je zaprosila avstrijskega trgovinskega ministra dr. Guido Jakonciga, naj bi imel pred širšim občinstvom referat o trgovinskih odnošajih med Jugoslavijo in Avstrijo, ker bodo v najkrajšem času tozadavna pogajanja. Danes zvečer ob 7 je imel avstrijski trgovinski minister predavanje v dunajski industrijski palači »Industriehaus«. Predavanje je vzbudilo v vseh srednjeevropskih in svetovnih gospodarskih in političnih krogih

velikansko zanimanje

ter so se ob tej priliki zbrali v dvorani visoki diplomatski uradniki dunajskih poslanstev, zastopniki vseh avstrijskih ministrstev in predsednika države, jugoslovanski poslanik na Dunaju dr. Nastasijević in dopisniki vseh inozemskih in avstrijskih listov. Govor industrijskega ministra je prenašala dunajska radio postaja in preko nje tudi radio postaje Ljubljana, Zagreb in Belgrad.

Točno ob 7 je otvoril zborovanje zastopnik jugoslovansko-avstrijske trgovinske zbornice na Dunaju in pozdravil v srbohrvatskem jeziku navzočo odlično publiko in tudi vse radio poslušalce v naši državi. Zaprotil je naše časopisje, naj bi objavili čim podrobnejše poročilo za one naše državljane, ki ne bi razumeli nemškega jezika.

Govornik je uvodoma naglasil, da se bližajo pogajanja za novo ureditve trgovinskih odnošajev

med Jugoslavijo in Avstrijo in da je avstrijsko-jugoslovanska trgovinska zbornica organizirala to predavanje radi tega, da bi se vprašanje postavilo čim določeneje. Nato je povzel besedo predsednik jugoslovansko-avstrijske zbornice princ dr. Edvard von und zu Lichtenstein, ki je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, nakar je podal besedo zveznemu ministru za trgovino in promet dr. Guido Jakoncigu.

Uvodoma je minister poudaril pomen jugoslovansko-avstrijske trgovinske zbornice, katere naloga je, poiskati pota in načine, kako bi se trgovinski promet med obema državama nredil v interesu obeh strank. Prizadevanje zbornice je posebno važno v današnji svetovni gospodarski krizi.

Takoj po vojni

je po vseh evropskih trgih nastalo povpraševanje po blagu, zaradi česar se je v mnogih panogah industrije povečala produkcija. Narastla je sčasoma celo na predvojni nivo in preko njega. Vzrok temu pa je bilo mnogokrat pretirano upanje, da se bo povečal tudi trg. Ko je popustilo povpraševanje po blagu, so se takoj pojavile težkote, ki so začele s pomanjkanjem kreditov ter se podaljšale v omejitve gospodarske produkcije in prometa, končno pa privedle do največjega zla današnjih dni, do brezposelnosti.

Današnja gospodarska kriza

se ni pojavila samo v posameznih državah, temveč tpi radi nje ves svet. Toda to dejstvo ne sme veljati kot tolažba. Ze iz splošnega zanimanja in skrbi za odpravo brezposelnosti sledi, kaj bi pomenilo za naše gospodarstvo, če bi se te roke šestine celotnega prebivalstva uporabile zopet v delu. Lahko zagotavljam, da je vlada pripravljena, boriti se z vsemi močmi proti temu zlu. Brezposelnost je v tesni zvezi z znižanjem pasiva zunanje trgovine, ki je lansko leto znašal 620 milijonov.

Zboljšanja trgovinske bilance pa Avstrija noče doseči z omejitvijo uvoza — minister s posebnim poudarkom naglašja te besede — marveč s povečanjem izvoza, torej s tem, da se stavi inozemstvu na razpolago več avstrijskega blaga. Avstrijski eksportni interesi se dotikajo skoraj vseh gospodarsko važnih pokrajin sveta, in posebnosti teh posameznih dežel in narodov je pač treba vpoštovati v odločilni meri. Da je jugoslovansko-avstrijska trgovinska zbornica ves čas svojega delovanja posvečala posebno pozornost obeh dežel posebno pozornost, je v tesni zvezi z uspehi, ki jih je dosegla že v kratkem času svojega obstoja.

Jugoslavija in Avstrija

Pri trgovinskih odnošajih med obema državama mora vladati vedno načelo, zadostiti interesom obeh. Dobiček enega dela se ne sme naslanjati na izgubo drugega. Važnost trgovinskega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo je razvidna najbolj iz statistike.

Jugoslavija stoji pri uvozu iz Avstrije na petem mestu, pri izvozu na četrtem. Zanimivo je, da se je Jugoslavija pomaknila od leta 1928, ko je bila na sedmem mestu, na četrto mesto v letu 1932 pri uvozu. Pri izvozu pa se je do leta 1932 pomaknila od petega na četrto mesto. Toda leta 1932 se je to razmerje spremenilo na škodo Avstrije, katere tendenca se nadaljuje še v tekočem letu. Med agrarnimi državami je pri uvozu v Avstrijo Jugoslavija na tretjem ali četrtem mestu.

Toda ne samo številke, tudi vrsta blaga igra pri ocenjevanju trgovinskih odnošajev med dvema državama veliko vlogo. Pri tem je zelo važno, da se pri dobavah ne pojavijo motnje, kajti motnje se ne dajo nadomestiti z novim blagom. Motnje so vedno z zvezi z denarnimi izgubami.

Obe državi sta se vedno potrudili, da bi motnje odpravili in onemogočili. Ze leta 1920 je Avstrija sklenila z Jugoslavijo trgovinsko pogodbo z največjimi ugodnostmi. Leta 1925 se je pridružila tarifna pogodba, ki je bila v l. 1927, 1928, dalje 1931 in 1932 spremenjena. Te pogodbe so urejevale obojestranske interese, s podrobnimi specialnimi tarifami je bil omogočen promet vseh vrst blaga, urejen je bil železniški in brodarski promet.

Nato razlega govornik, kako je v zadnjih letih prišlo do valovanja razmerja med uvozom in izvozom

v škodo Avstrije

Valovanje ima najrazličnejše vzroke, ki zahtevajo podrobni študij. Ze leta 1931 je padel uvoz kakor izvoz kot posledica hude gospodarske krize. In v tekočem letu se je to še poslabšalo. Kupna moč je močno padla, kar vzbuja v vseh krogih veliko skrb. Na drugi strani pa predstavlja naš trg precej velikega odjemalca gotovih produktov iz Jugoslavije. Treba bo vpoštovati vse okolnosti, Minister je prepričan, da bo pri obojestranskem razumevanju možno najti pravilno razmerje v urejanju trgovinskega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo. Tozadevno ima avstrijska vlada pripravljenih več predlogov, ki bodo stopili na mesto prejšnjih

klirinških določil

Pri plačilih iz Jugoslavije se avstrijski interesi pritožujejo radi težkote pri vplačevanju dinarjev, ker se zahteva od avstrijskega upnika potrdilo. Mnogokrat ne more avstrijski državljani dobiti šilingov. Treba bo v tem oziru vnesti v pogajanja potrebne klavzule.

V tranzitni trgovini igra Avstrija važno vlogo, ker je posebno Dunaj posredovalec med zapadom in vzhodom. Vsa prizadevanja zadnjih in prejšnjih časov, ki so hotela odvzeti Avstriji njen pomen v tranzitni trgovini, so ostala brez uspeha in so kaj kmalu izginila.

Važno vlogo v odnošajih med Jugoslavijo in Avstrijo igra

tujski promet

Tudi v tujem prometu je opaziti vpliv gospodarske krize. Venčar pa ima krasna jadranska obala za vse avstrijske državljane velikansko privlačnost, ki bo po rešitvi gospodarskih težkote doprinesla Jugoslaviji gotovo tudi velike materialne dohodke. V zadnjem letu je obisk Avstrijev v Jugoslaviji zelo padel, prav tako je tudi število prenočnih Avstrijev v Jugoslaviji zelo padlo, in sicer od 56.600 v letih 1929—1930 na 37.000 v letih 1931 in 1932.

Na drugi strani je pa število prenočnih Jugoslovancev v Avstriji padlo od leta 1927 do leta 1932 za 38,5%.

Z velikim zadovoljstvom konstatira minister uspeh razvoja

kulturnih odnošajev

med obema državama. Tako studira na dunajski univerzi stalno 100 jugoslovanskih študentov. Študij jugoslovanskih dijakov v Avstriji je zelo velikega pomena za medsebojno spoznavanje obeh narodov. Pa tudi ostali kulturni odnošaji med obema državama so zadovoljivi. Upanje je, da se bodo tudi v bodočnosti razvijali ugodno, kajti prisrčni in prijateljski kulturni odnosi so prvi predpogoj za gospodarsko in politično sodelovanje.

Z željo, da bi pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo dovedla do obojestranskega zadovoljivega rezultata, pričakuje napeto začetek teh pogajanj in želi pri tem, da bi vsi strokovnjaki iskreno sodelovali, predvsem pa avstrijsko-jugoslovanska trgovinska zbornica, ki je že dosedaj dosegla mnogo uspehov.

Govoru ministra dr. Jakonciga je sledilo dolgotrajno iskreno odobravanje. Ministru se je zahvalil v kratkem nagovoru predsednik dr. Edvard Lichtenstein, ki je v imenu avstrijskih članov te zbornice pozdravil tudi vse prisotne in radio poslušalce.

MacDonald odpotova domov

London, 27. aprila. 2. Okoli polnoči se je MacDonald podal na ladjo »Berengaria«, ki je kmalu nato odplula iz newyorške luke. Diplomatski svetnik »Daily Telegrapha« piše, da je uspeh Rooseveltovih pogajanj z MacDonaldom na finančnem in gospodarskem področju nekoliko negotov, kar pa je prirodno. Zato pa se na političnem polju lahko zabeleži dva važna uspeha, namreč Rooseveltovo stališče, da bodo Združene države sodelovale v konzultativnem paktu in da bodo v vprašanju prepovedi izvoza orožja v vojskujoče se države, upoštevale francosko stališče.

Herriot se pogaja

Pariz, 27. aprila. 2. Iz krogov francoske delegacije v Washingtonu poročajo, da so Združene države ponudile podaljšanje od MacDonalda predlagane konvencije od 5 na 10 let. V tem razdobju bi se imel izvršiti razorožitveni program v zvezi z uspešno kontrolo. Seveda bi se to izvršilo v več presledkih. »Matin« poroča, da bo Francija ta načrti bržkone sprejela.

Gospodarska MZ

Praga, 27. aprila. tg. Zunanje ministertvo je izdelalo načrt statuta za gospodarski svet Male antante, ki se bo sedaj predložil v odobritev Českoslovaški, romunski in jugoslovanski vladi. Sredi prihodnjega meseca se bodo izvršila imenovanja v gospodarski svet, ki je določen kot posvetovalni organ stalnega sveta Male zveze. Pri obravnavanju gospodarskih vprašanj se bo potem postopalo tako, da bo vsaka izmed teh držav predlagala svoje gospodarske predloge gospodarskemu svetu, ki jih bo dal proizvajati po strokovnjakih in potem določal splošne smernice. Odločitev sama pa bo pridržana stalnemu svetu Male zveze.

Belgrad, 27. aprila. AA. Minister za gozdove in rudnike je predpisal nova navodila za geodetsko izmero državnih gozdov.

Konflikt v angleški cerkvi

London, aprila.

Nasprotstva v angleški cerkvi so se v zadnjem času zopet jako poostri. Na eni strani stoji anglikanski, na drugi protestantski smer. Anglikanski gibanje se je razvilo iz pred 100 leti nastalega oxfordskega pokreta. Letos junija meseca nameravajo anglikanci z številnimi velikimi slovesnostmi praznovati stoletnico svojega gibanja. V resnici so anglikanci zadnjih 10 let napravili ogromne korake in se silno razširili. Angleška cerkev, tako pravijo, je le del splošne katoliške cerkve. Sami se čutijo pripadniki katoliške vere in streme zaradi tega v svojih vrstah za obnovo katoliškega nauka in katoliškega bogoslužja. To obnovitveno gibanje, ki zre danes na stoletno borbo, ima za seboj zelo težke čase in huda preganjanja. Mnogi voditelji so postali svetovno znani: Keble, ki ga smatrajo za početnika anglikanskega gibanja, potem Newman, ki je pozneje prestopil v rimsko-katoliško cerkev in končno Pusey. Med voditelji naših dni si je poseben pomen pridobil škof Gore, ki je umrl pred nekaj leti. Znan je njegov izrek, da so »neškofovske cerkve upornice proti božjemu zakonu«.

Ze pri reviziji angleškega cerkvenega reda (Common Prayer Book) v letu 1925. je nastal hud konflikt med obema strankama, ki se je sedaj poostri, ker hočejo anglikanci v poljetu praznovati svoj jubilej in sicer s podporo oficijelne cerkvene uprave. Glavne slovesnosti se bodo vršile od 8. do 17. julija. Ob času kongresa bo tudi več pontifikalnih maš. Posebno gledovanje eta povzročila dva izjava: pontifikalna maša in rekijem. Londonski škof, ki je obljubil svoje sodelovanje, je v angleških listih branil oba izjava, čeprav sicer ni rabi oficijelne angleške cerkve.

Za presojanje stališča, ki ga anglikanci danes zavzemajo v angleški državni cerkvi, je važno dejstvo, da se bo njihovih slovesnosti udeležila tudi oficijelna angleška verska cerkvena uprava. Oficijelna državna cerkev priredi sicer vrsto posebnih svečanosti, toda en del njenih prireditev koincidira z anglikanskim kongresom. Na protestno noto protestantske zveze je yorški nadškof odgovoril: »Dejstvo, da en del cerkve praznuje stoletni jubilej oxfordskega gibanja, ne more biti vzrok, da bi se drugi praznovali ne udeležili.«

Velikanski triumf katoliške misli je v tem, da pred 100 leti še ni bilo nič tega, kar je danes. Cerkve so bile mrzle in prazne. Ni bilo ne spovedi, ne čiščenja Najsvetejšega zakramenta, niso poznali spoštovanja duhovske službe, ne verskih obredov, ne duhovskih oblik, ne luči, ničesar. Kalvinizem

je obviadal cerkev in koncem 18. stoletja nastalo evangeličansko gibanje zadržanja celotne cerkve ni moglo bistveno spremeniti. Tedaj se je prišlo oxfordsko gibanje, ki je najprvo čisto v akademskih traktatih razširilo katoliški nauk, pozneje pa je prešlo v redno dušno pastirstvo po župnijah. To gibanje je angleško državno cerkev bistveno reformiralo. Seveda je bilo treba izvojevati mnogo bojov. Nahujskana množica je večkrat udrla v anglikanske cerkve in mnogi duhovniki so morali v zapore. Danes pa angleško vrhovno cerkveno vodstvo samo praznuje jubilej tega obnovitvenega gibanja in s tem priznava katoliško zadržanje anglikanske državne cerkve. Kolika sprememba! To gibanje je tem pomembnejše, ker se nekaj sorodnega giblje tudi med nemškimi protestantizmom. Tam nastaja evangeliško katoliško gibanje, ki je dobilo svoj viden izraz v združitvi z angleško Visoko cerkvijo in pa v raznih evangeliško-katoliških evarhijskih krožkih. Tudi nemški evangeliški katolišani skušajo za enkrat v naročju protestantske cerkve obnoviti zakramentalno versko življenje.

Glavno vprašanje, s katerim se peča tako angleški kakor nemški protestantizem, je vprašanje o bistvu in značaju cerkve. Na katerem temelju naj bo zgrajena cerkev? Obnavlja se vprašanje duhovniške službe in z njim v zvezi apostolskega nasledstva, na katerem edinem more biti ustanovljeno duhovništvo. Posebne težave zahtujeta oni, ki gredo v misijone, kjer še posebno živo nastane vprašanje, katera izmed številnih sekt ima pravi nauk. V južni Indiji so razne angleške cerkvene občine poizkusile ustanoviti enotno indsko cerkev. Toda poizkus je propadel na vprašanju veljavnosti cerkvenega posvečenja. Medtem ko angleška državna cerkev polaga važnost na svoje apostolsko nasledstvo, katerega sicer Rim ne priznava, je cela vrsta angleških sekt, ki zakramentalno mašniškega posvečenja ne priznavajo oziroma mu nasprotujejo.

Po vsej verjetnosti bodo zadnji dogodki v Nemčiji pospešili podobno gibanje v nemških protestantskih cerkvah. Nemški protestantizem namreč nikakor ne bi hotel pod upravo kakke državne cerkve, kar očitno namerava hitlerjanstvo. Zato pa morajo protestantske cerkve, če hočejo nasproti državi ohraniti samostojnost, misliti na fundamenteranje svojega cerkvenega organizma. Lastno stališče pa morajo uveljaviti le v duhovnem področju, to se pravi, da morajo poiskati zvezo z apostolskim nasledstvom, ki edino more obnoviti duhovsko službo in s tem tudi zakramentalno življenje v cerkvi.

G. O.

Boj za poljsko Pomorje

Angleži postavili na laž trditve Rosenberga

London, 27. apr. 2. Šef zunanjega odseka narodno-socialistične stranke Rosenberg je dal te dni izjavo zastopniku Hearstovega tiska, v kateri je med drugim poudaril, da je bila izročitev poljskega Primorja, to je tako zvanega poljskega koridorja leta 1919, izvršena na podlagi ponarejenih podatkov, ki jih je predložila Poljska. Radi te izjave se je čutil užaljenega predstavnik Velike Britanije na konferenci, ki je izdala sklep o meji med Poljsko in Nemčijo, lord Howard of Penrith, ki je izjavil, da se komisija, v kateri so sodelovali angleški, francoski in ameriški strokovnjaki, ni opirala na poljske podatke, temveč izključno le na nemški

ljudski popis iz leta 1911 ter na nemški občinski leksikon iz leta 1912. Iz teh podatkov pa je komisija ugotovila, da je v Pomorju le 44% Nemcev, ostali pa da so Poljaki, torej da imajo Nemci izraženo manjšino. Svojo trditve je lord Howard ponovil tudi javno v angleškem društvu v Londonu, kjer je poudaril, da lahko na avtoritativen način zamči, da je komisija, v kateri je sodeloval, delala popolnoma neodvisno, vestno in brez vpliva s katerekoli strani. Svojo izjavo je lord Howard pozneje ponovil še predstavniku poljske brzojavne agencije.

Na polju mednarodne politike

Nov načrt za svetovno sodelovanje

Predlaga ga Amerika

Pariz, 27. aprila. tg. Kakor piše »Matin«, se bo 8. ali 9. maja v Ženevi oficijelno predložil načrt za mednarodno sodelovanje, ki ga je predlagal Norman Dawis.

Kot rezultati ankete med Rooseveltom in MacDonaldu se tu navajajo: 1. razorožitev in varnost, 2. ureditev vojnih dolgov, 3. stabilizacija valut. Kakor piše »Petit Parisien«, je Roosevelt pristal na to, da se vrši stroga kontrola o razorožitvi na lica mesta. Morda se bo tudi celo v slovesni obliki pridružil varnostnim ukrepom proti eventualnemu napadalu in prepovedal vsem ameriškim državljanom zaščito za izvoz vojnega materiala v deželo napadalca. Glede vprašanja vojnih dolgov ni slučajno, da se je določil začetek svetovne gospodarske konference tri dni pred zapadlostjo dospelega obroka, kar pomeni, da se bo ta obrok odgodil.

Newyork, 27. aprila tg. Vsak čas je pričakovati povabil na svetovno gospodarsko konferenco v London na dan 12. junija. Roosevelt predlaga, da naj od dneva povabila nastopi splošno carinsko premirje. Anglija je predlog že sprejela. Čuje se, da je Roosevelt sklenil, da se bo zavzemal za to, da bo Amerika prevzela odgovornost za ohranitev miru na svetu

Poljska in Jugoslavija

Poznanj, 27. apr. 2. Te dni se je vršil v Poznaju kongres organizacije poljsko-jugoslovanske lige iz vse poljske republike. Med drugim je bilo sklenjeno, da se prične z živahno delavnostjo ustanavljanja novih organizacij in to zlasti v Primorju ter na področju Vilne in Volinja.

Volitev poljskega predsednika

Varšava, 27. aprila. tg. Poljska narodna skupščina, in sicer senat ter poslanska zbornica sta sklicana na dan 8. maja v Varšavo za volitev novega predsednika republike. Čuje se, da je Mošicki sedaj zopet pripravljen kandidirati za prihodnjo dobo 7 let.

Nova tovarna za kvas

Belgrad, 27. aprila. I. Finančni minister je dovolil Ludviku Gerkmanu iz Ljubljane otvoritev tovarne za kvas v Mariboru.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. aprila. AA. Potresomerski zavod na Tasmajdanu poroča:

Davi ob 5.47.37 je seizmološki zavod zaznamoval začetek zelo hudega potresa v daljavi 6340 km od Belgrada. Maksimalni pomik tal v Belgradu je bil ob 4.37.01 in je znašal 72 mikronov z valovno periodo 10 sekund. Konec potresa je bil ob 5.08.

Iz poštne službe

Belgrad, 27. apr. 2. V 8. pol. skupino so napredovali sledeči poštne uradniki: na pošti Ljubljana I: Alojzij Jurjavčič, Karel Arh, Julij Erker, Stanko Pristovšek. V 11. telef. in brz. sekciji v Tuzli: Ludovik Turk. Za arhivske uradnike so napredovali v 8. pol. skupino pri dravskem poštnem ravnateljstvu v Ljubljani: Pavel Frank, Franc Jakopin in Marija Kerne. Za praktičnega tehnika je napredoval v 8. pol. skupino pri brz. sekciji v Ljubljani Alojzij Furlan. Za poštne in brzojavne manipulante so napredovali v Ljubljani I: Jože Hauptmann, Karel Ladsteter in Viktor Rozman. Za poštne manipulante v 9. pol. skupino so napredovali: na pošti Bled II: Josip Pavlin; na pošti Ljubljana I: Anka Hudales in Ivan Jelovšek; na pošti Maribor I: Erna Karenini; na pošti Maribor II: Zofija Bernot; na pošti Ptuj: Stojanka Ribarič; na pošti Radeče pri Zidanem mostu; Marija Drobnič; na pošti Središče ob Dravi: Pavla Stok; na pošti Škofja loka: Ana Kramer; na pošti Šoštanj: Angela Karnovšek. Za arhivski uradnici sta napredovali v 9. pol. skupino pri dravskem poštnem ravnateljstvu Kristina Rzmnoženec in Frančiška Avšič.

Due nesreči na deželi

Težja nesreča se je včeraj pripetila v Mengšu 19 letnemu ključavničarskemu pomočniku Ivanu Oražnu iz Mengša. Oražem je popravljaj električni transformator, pri tem pa ga je zadel električni tok in mu prizadel hude opekline po desni roki in desnem boku. — V vasi Virčah pri Žuženberku je padla s podstrešja 16 letna dninarica Marija Vidmar in si zlomila desno roko.

Ni več upanja za rešitev rudarjev

Z rudarske konference v Ljubljani

Ljubljana, 27. aprila.

Poročali smo že večkrat o položaju v naših rudarskih revirjih, ki se je poostriževal v velikokoličnimi odpovedmi, in o bližajoči se katastrofi, ki je napovedana za 1. maj, ko izgubi nad 400 delavcev svoje delo.

Danes se je vršila v Ljubljani konferenca, ki jo je sklical g. ban dr. Marušič o tem vprašanju. Delavski zastopniki, to so načelniki druge rudarske skupine, zastopniki vseh delavskih strokovnih organizacij in zastopniki Delavske zbornice, so se zbrali v Delavski zbornici, kjer so pregledali vse materialje o teh razvedenjih, ki smo ga že objavili, nato pa so odšli k g. banu na konferenco. Te konference so se poleg bana in delavskih zastopnikov udeležili tudi še: zastopnik TPD, rudarski glavar, in zastopnik Delavske zbornice Uratnik in Čobal.

Edini uspeh te konference, če moremo to sploh imenovati uspeh, je to, da se je sestavila posebna komisija, ki bo proučila vsa vprašanja naših revirjev. Komisijo bodo sestavljali rudarski glavar, oba okrajna glavarija, litijski in laški, sanitetni referent banke uprave in zastopnik Delavske zbornice. Komisija bo v Ljubljani pregledala ves statistični material kar tiste revirjev, nato pa bo odšla revirje, kjer bo na licu mesta pregledala ves položaj.

Na konferenci so zastopniki strokovnih organizacij in II. rudarske skupine zahtevali od TPD, da odloži nameravani in že odredjeni odpuščaj 400 delavcev vsaj za polmeseč, da se potem najde morda kakšni drugi izhod. Konferenca je ugotovila, da je med odpuščenimi rudarji 220 družinskih očetov in da bo toliko družin uničenih, TPD je izvršila te redukcije pred vsem s stališča, češ, da je v njenih rudnikih preveč kopačev, in da je njihovo razmerje z neizučeni rudarji kopači nenormalno. Zastopnik TPD je izjavil konferenci, da ne more pozitivno obljubiti, da bi se odpuščaj 400 kopačev odložil na polmeseč, češ, da v tem oziru nima nobenih striktnih navodil. Kakor kaže, se bo ta odpuščaj izvršil dne 1. maja. Upanja za rešitev teh družin ni nobenega. Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta so sicer nekateri govorniki govorili o ustanovitvi nekega fonda, iz katerega bi se črpala sredstva za gradbo rudnih cest v okolici Trbovelj in kjer bi mogli rudarji najti večjo zaposlitev, kakor kaže, pa je ostalo vse le pri besedah in ne bo s tem fondom nič.

Življenje slov. delavcev v Belgradu

Belgrad, s koncem aprila.

»Eh, to je pa težko poglavje, moj dragi!«, mi je oni dan rekel moj znanec, dober poznavalec slovenskih prilik v Belgradu, ko sem ga vprašal za naše delavstvo, katerega tudi v prestolnici ne manjka. Ni me namreč zanimalo toliko, kako in v kakšnih razmerah živi tam doli naša inteligenca, ljudje prostih inteligentnih poklicev in uradništvo. Od teh elišimo in beremo od časa do časa v našem časopisu dobre in slabe stvari. Od slovenskega delavstva in od takozvanih malih slojev, ki živijo v naši prestolnici, pa dosedaj skoraj ni bilo glasu. In vendar tudi teh ljudi ni malo. Saj živijo po vsesplošnem mnenju v Belgradu okrog desetstotico Slovencev, od katerih je vsaj polovica prostega, mislim neuradniškega stanu.

Belgrad je postal že takoj prva leta našega skupnega življenja radi svojega naglega, vsepobesnega razvijanja pribežališče mnogim našim delavcem in malim obrtnikom. Med obrtniki dobijo čevljarje, krojače, kleparje, ključavničarje vse do skromnega rešetarja in ribniškega lončarja. Slovenske delavce dobijo po vseh mogočih tovarnah, uslužbene kot mornarje na Donavi in Savi, sluge v najrazličnejših podjetjih, težake pri javnih skladiščih itd. itd.

Vsi ti in njihove številne družine ne stanujejo v centru mesta. Kdo bi zmožal med njimi tisoč do dvatisoč dinarjev, kolikor ta stanovanja etanejo, ko marsikateri komaj toliko ali celo samo polovico tega zasluži. Zato moraš hoditi, ako jih hočeš dobiti, precej časa, preiti tisti živahni vlemestni vrveži, zaiti v mirneje ulice, kjer ni sledu palač in monumentalnih stavb. Stanujejo v belgrajskih predmestjih na Starem in Novem Djermu, na Gvozdovcu, Topčiderskem in Pašinem brdu in še v predmestju kraljice Marije. Tudi na Jatagan Mali, v tej čisto ciganski četrti prestolnice, sem že našel na Slovence. In eo se na zemski strani po tistih švabskih hišicah in v zamazanih ulicah ob Donavi in ob Savi na čukariški strani. Tod povedo jih dobijo in če preletiš vse te krajine meže belgrajskega mesta, si lahko ustvariš vsaj približno sliko njihovega življenja.

To življenje je silno bedno in žalostno. Sem so prišli z upanjem na boljši kruh, tu pa so, nepoznavajoč razmere doživeli trpka razočaranja. Ni bilo belega kruha, marveč prav malo črnega, težko prisluzenega. Sedaj, ko se pozna tudi Belgradu, da mu je kriza prizadejala hud udarec, trpijo naši ljudje še veliko huje. Zasluzek, kolikor ga je, je majhen, komaj za hrano. O obutvi in obleki ne more biti govora. Mnogo Slovencev pa je zadelo tiša žalostna usoda, ki je najhujša nesreča, ki se more zgoditi človeku — brezposelnost. Srbski podjetniki so v prvi vrsti odpustili naše ljudi in šteli svoje delavstvo. Le redki, zelo redki so bili oni slovenski delavci, ki so dosegli v tem času svojega bivanja v prestolnici boljše in ugodnejše socialne položaje. Najhujše je za naše ljudi, ki so brezposelni, priti nazaj do zasluzka. Čakati morajo in čakati, pa čestokrat zaman. Popolnoma brez sredstev se marsikdo izmed njih odtrga mestu in gre kam v Vojvodino za poljekega delavca. Zasluznje teh ljudi naj osvetlita dve sliki.

Zadnjič sem se sprehajal ob Donavi. To se pravi po tistih ozkih in zamazanih ulicah, kjer se še danes šopiri kaldarja in je nagnečena vsa nesnaga obrebnih pristanišč. Te ulice so polne drobiža, prav tako zamazane, kakor so zamazane fasade teh hiš. Za evetek in petek so ti otroci enako oblečeni, to se pravi enako strgani. Vpijejo po srbsko, madžarsko, romunsko, grško, nemško, kakor nanese in kakršni otroci se pač skupaj drže. Zakaj tu je nekak konglomerat vseh mogočih narodnosti.

Pa sem iz dvorišča bližnje hiše zaslišal vpitje matere, ki je klicala svoje otroke. Iz klicanja sem spoznal, da jih kliče slovenska mati. Videl sem njen obraz, ki se je prikazal pri oknu in sem jo slovenski pozdravil. Kmalu sva bila v živahnem pogovoru. Povabila me je na dvorišče — v avlijo, kjer je cvela češnja z velikimi čisto belimi cvetovi. Tam sva se vsedla na nizke stole in ona je pripovedovala o sebi. Pa to ni samo njena storija. Enako ali vsaj slično doživljajo mnogi mnogi drugi.

Mnogo je kriva vse te krize tudi nesrečna politika, ki jo je vodila TPD s cenami premoga. Vsa podjetja so nizala cene svojim produktom, le TPD ni hotela za zasebni konzum nič znižati cen premoga ali le malenkostno. Ni torej čudno, če je konzum potem tako padel. Kaj je TPD računala samo z enim odjemalcem, to je z državnimi železnicami? Svojo produkcijo bi morala TPD vendar vezati tudi na druge odjemalce. L. 1927-28 je TPD producirala v svojih rudnikih 4½ milijona ton premoga, od tega ga je dobavila državnim železnicam 42%, torej sorazmerno ne dosti več, kakor sedaj. Vse drugo pa je oddala TPD domači industriji, nekaj malega za izvoz in pa domačemu zasebnemu konzumu. Če bi TPD znatno znižala cene premoga, bi tudi povečala svojo produkcijo in konzum. Znano je, da na pr. kmetje v Savinjski dolini in v bližini revirjev, ki so pred vojno kupovali mnogo premoga za kurivo, sedaj snolne ne kupujejo premoga, temveč raje kurijo z drvmi, ker jim pridejo ceneje.

Zasluzek, ki ga sedaj izgube kopači, je bil že dosedaj prav beraški. Na šihl so zaslužili največ po 36 Din dnevno. To je bil takozvani »Herrenschicht«. Ze dve leti pa so imeli kopači povprečno le po 17 šihlov na mesec, torej so zaslužili mesečno največ 592 Din. Letos pa se delali kopači na mesec le po 13 šihlov, torej so mogli največ zaslužiti po 348 Din na mesec. Tudi če bi ti novi redukciji ostali v službi bi po novem zaslužili največ 276 Din na mesec!

Na drugi strani pa moramo grajati politiko, ki stremi, da se bolj zaposlijo državni rudniki. Slovenski revirji so ozko zvezani z rudniki TPD. Navezana je trgovina, nevezana obrt, sploh obstoj vseh rudarskih krajev, ki štejejo nad 30.000 ljudi. Slovenski rudarji so izključno resnični in pristen, zakoreninjen industrijski proletarijat, nikako ne šele nastajajoč iz kmetijskih plasti. Slovenski rudar ni na več domačije kje na kmetih, kamor bi se zatekel v časih krize. Pri državnih rudnikih je to drugače. Tam ni nanje navezan nihče in so rudniki povečini v krajih, daleč stran od vsakega prometa. In obstoj državnih rudnikov ni skoraj nikjer navezan obstoj nekmetov, ne trgovcev in ne obrtnikov. To bi morala država upoštevati in manj forsirati državne rudnike. Ne gre pri tem za interese TPD, temveč gre za interese velikega dela slovenskega naroda!

Njen mož je mornar, Tržačan po rodu. Zdaj dela že osem let na tovarniškem vlačilcu, ki prevažajo blago po Donavi od romunske meje do prestolnice. Ona je štajarka. Poleg njiju je še pet otrok. Kako živijo? Moj Bog, kako! Delavske plače po ladih so padle za polovico in še več. Sedaj dobi »on« na mesec šeststo do osemsto dinarjev. To še za hrano ni. Zato mora ona priti po hišah, da je vsaj za kruh. Otroci hočejo vsak dan jesti. Za obleko in obutev ni. Raztrgani in pokrkani hodijo okrog. Za velikonočne praznike so od vseh dobrot poznali le pirhe, ker so poceni. Niti v cerkvi niso bili. V svoji tegobi ve le, da je Bog umrl, da je vstal ve le iz vere.

»Kaj pa drugi Slovenci tod okrog?«

»Tako se jim godi, kakor se nam. Lahko greste tu naprej po ulici na levo in desno in še tja k Donavi. Može so zaposleni na ladih ali pri tovarjenju, matere doma garajo s perilom. Tisti, ki so brez otrok, še nekako shajajo, mi pa nikakor ne. In zmerom smo v strahu, da nam bodo zdaj pa zdaj može iz služb pometali.«

Od tam sem šel v breg in se povzpelo do Novega Djerma. Tudi tu ni palač. Prav take nizke hiše z malimi okni in zamazane ulice. Tu zgoraj je čisto delavska četrt. Tudi Slovencev stanuje v tem koncu precej.

Potrkal sem na prva vrata, kjer sem vedel, da stanujejo Slovenci.

»Noter!«

Soba je bila majhna, strop nizek, da bi skoraj vanj butnil. Ob koteh se stiskajo tri postelje, še dokaj enaže z belimi rjuhami pregnjene. Sredi sobe široka miza in par stolov. Stanovanje petčlanske družine slovenskega natakarja.

Slučajno je bil doma. Dela kot pomožni natakar v eni izmed belgrajskih restavracij. Preživlja družinico še dokaj dobro.

»Saj veste, kako je z nami natakarji. Včasih kaj pade, včasih je pa »srhas«. In potem se ravnamo. Prav tesno gre, ampak zadovoljni smo, da vsaj gre. Tukaj je precej slovenskih ljudi v natakarski službi. Srbski gostilničarji nas imajo radi, ker vedo, da smo pridni, urni in postrežljivi. In tudi poštenost cenijo. Samo, kadar jih prime muha, eo pa vsi divji. Odpuste te nenadoma, takorekoč brez vsakega vzroka in brez ficka v žepu na ulico. Jaz sem bil lani ravno za Velikonoč na cesti in potem nisem dobil mesta tri mesece. Letos imam jaz delo, so pa drugi na cesti. Tu okrog stanujejo in obupujejo, kakor sem jaz lani. Pa drug drugega podpiramo, kakor pač moremo. Pri meni stanuje eden zdaj že dva meseca. Hudo je, ker nimamo Slovenci nobene humanitarne ustanove, ki bi prisloko bila našim ljudem dejansko na pomoč. Prepotrebna ni bila tu naša Vincencijeva konferenca, ki bi zbirala okrog takih, ki kaj zmorejo in dajala najpotrebnejše. Humanitarnih in gospodarskih organizacij belgrajski Slovenci v prvi vrsti potrebujemo.«

Tu okrog stanujejo tudi tovarniški delavci Slovenci z družinami. Ti zaslužijo komaj za vsakdanji kruh. Tudi med njimi je veliko brezposelnih. Ali ni žalostno, da hodijo slovenski otroci tod okrog raztrgani, bosni in zapol nagli in čestokrat tudi lačni, pa se nihče zanje ne zmeni? Če se jih ne bomo usmili mi, kdo se jih bo?«

Končal je. Mnogo resnice je povedal. Vse je občutil ta družinski oče na svoji koži lani, ko je bil brezposelen in je zdaj povedal tako kot misli in čuti. Čas je, da merodajni faktorji, zlasti pa naša belgrajska društva vzamejo resno v pretres vprašanje slovenskega prestolniškega delavstva!

Kostanjevica

Sv. prvo obhajilo. Drugo nedeljo pristopijo naši malčki prvič k mizi Gospodovi. Naj prešine žarek milosti Najvišjega njihove nežne duše, da vztrepetajo v rajski svetosti, ko se združijo z Onim, ki jih tako ljubi in ki jim bo stal ob strani do groba in preko groba. Postali bodo božji bojevnikji za vse blago in sveto, okrepčani s svetostajstvom bodo stopili v boj pripravljene in sposobni za žrtve na oltarju domovine in svetle vere očetov.

Strašni umor v dolenjskem Št. Vidu še ni pojasnjen

Pokojna gospa je dobila 19 ran — Pri ropu odpeliano kolo najdeno v Smartnem pri Litiji

Pokojna gospa Amalija Mali, rojena Anžlovar s svojim možem Andrejem.

Št. Vid pri Stični, 27. aprila.

Roparski umor v Št. Vidu pri Stični vedno bolj razburja tukajšnje prebivalstvo, pa tudi vsa dežela se vznemirja zaradi tega strašnega zločina. Danes so ljudje v obilni meri segali po »Slovenec«, ki je priobčil izčrpno poročilo o dogodku.

Uradna, oziroma sodna komisija, ki je preiskovala vse dogodke, je dovršila svoje delo šele danes ob eni zjutraj. Pri raztelesenju je komisija ugotovila, da je dobila pokojna Amalija Mali 19 ran. Najhujše in smrtno določila so na levi strani vratu. Prva rana je 19 cm dolga, druga pa 20 cm. Amalija je bila okrvavljena ne po prsih, temveč po hrbtu in krvavi sledovi so v resnici samo na postelji.

Policijski pes iz Ljubljane je sledil za morilci kakih 200 m v smeri proti Ljubljani, zavil nato v gozd, kjer je našel novca za 25 par. Nato pa je izgubil sled.

Orožniška postaja, ki je zaradi tega dogodka močno ojačana, vneta zaslišuje in preiskuje vse okolnosti zaradi zločina. Do sedaj pa nima nobene konkretne smeri. Ljudstvo nestrpno pričakuje pojasnitve dogodka.

Kolo, ki je bilo ukradeno ob času dogodka, kakor smo poročali, možu umorjene, Maliju, so našli v Smartnem pri Litiji. Po telefonskem obveščilu se opis kolesa ujema in je kolo tudi res okrvavljeno.

Po izvršenem raztelesenju so truplo umorjene Amalije Mali prepeljali na dom. Pogreb nesrečne žrtve tega strašnega zločina bo jutri, v petek, ob pol 10 na tukajšnje pokopališče.

Smartno pri Litiji, 27. aprila.

Pri prvi hiši za hlevom ob vhodu v Smartno so v sredo zjutraj domači — Božičevi — našli neko kolo. Mislili so, da je lasten izmed delavcev, ki v bližini kje delajo, zato so ga kar pustili. Toda po kolo ni prišel nihče ne v sredo, ne ponoči in tudi ne v četrtek dopoldne. Ko so pa v četrtek brali o umoru v Št. Vidu pri Stični, in še to, da je bilo ukradeno tudi kolo, so Božičevi zadevo takoj naznanili orožnikom.

Pri natančnem ogledu kolesa so opazili na več krajih sledove krvi, tako pri zvoncu, ročaju in spredaj, kjer je bilo kolo držano. Poznano je tudi prav dobro prstni odtisi. Brez dvoma je to ono kolo, ki je bilo ukradeno v Št. Vidu in je vsaj eden napadalcev bežal na njem v smeri proti Smartnem, kjer je pustil kolo, ko je mislil, da je za varnem.

Prireditve vinogradnikov v Novem mestu

Vabilo na VII. redni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru, V. vinarski kongres in vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 24., 25. in 26. maja 1933 v Novem mestu, smo s programom vred pred kratkim objavili v našem listu. Danes sporočamo, da se bo vršil občni zbor na verandi hotela »Metropole«, vinarski kongres in vinska razstava s sejmom pa v telovadnici ljudske šole v Novem mestu. Pouchni izlet dne 25. maja bo na Otočec — Stari grad — Trška gora — Bainof. Potovali bomo z avtobusi od 14 do 19. Na Bainofu pridi g. predsednik Vinarske podružnice Novo mesto majhen prigizek za izletnike.

Izlet v Belokrajino bo 26. maja in sicer z avtobusom iz Novega mesta črez Gorjance v Metliko in metliške vinograde (Draščini in dr.). Za ogled vinogradov in metliških znamenitosti je določen čas od 10 do pol 14. Z vinogradniki in drugimi merodajnimi činitelji je Vinarska podružnica Novo mesto že stopila v zvezo in jih prosila, naj organizirajo ogled vinogradov in omogočijo izletnikom strokovno poskušajo metliških vin. Za potovanje iz Metlike v Črnomelj in ogled mesta Črnomelj je določen čas od pol 14 do 15. Od 15 dalje bo čas na razpolago do Semiča in ogled semiških vinogradov.

Prireditve bodo nudile mnogo poučnega posebno za vinogradnike iz bivše mariborske oblasti, ki še niso imeli prilike spoznati krasote naše Dolenjske.

„Sovražen aeroplan nad Ljubljano“

Sporod javne vaje samaritanskih in gasilskih reševalcev ob fingiranem izpodnebnem napadu na Ljubljano v nedeljo dopoldne je tale:

Nekoliko pred pol 12 se pojavi sovražen aeroplan in začne visoko pod nebom krožiti nad mestnim središčem. Obrambni topovi ga začno obstreljevati, da bi ga zrušili ali vsaj pregnali. Aeroplan se iznad Ljubljanskega grada spušta precej nizko nad južni del Kongresnega trga in začne metati bombe. S silno detonacijo razpokajoče se bombe ranijo (na videz) pet, šest pred univerzo mudeh se oseb, nekaj opazovalcev pa se zruši, ker so jih (na videz) otrovala strupene megle iz plinskih bomb. Samaritani in samaritanke — izvežbani civilni društveniki Rdečega križa — so z vsemi svojimi pripravami brž na mestu, da čimprej izvrše svoj nevarni reševalni posel. Zoper strupene pline so zavarovani s plinskimi maskami. Ko iz aeroplana vržena bomba (na videz) zažge v bližini univerze stojeko zasebno hišo, javi strel z Grada, da je nastal požar. S predirno donečim trobljenjem terjačijo zase prosto pol, se pridrejo po Wolfovi ulici na Kongresni trg gasilci na rožljajčih brigadnih in vozilih s cevmi in lestvami; tudi avtomatsko lestev Magirus vozijo s seboj. Začujejo se kratka, rezka povelja. Kar brž so vse gasilne priprave razmeščene, cevi napeljane, leste postavljene. Začne se gašenje. Končno je požar udušen. Aeroplan je medtem srečno odletel iz območja nanj streljajočih obrambnih topov ter z obzorja izginil.

Da bo javnost spoznala, kako mnogostranska je pomočna dejavnost Rdečega križa, se bo pri tej priliki tudi pokazalo, kako bi ravnali samaritanski rudarji, če bi sovražen aeroplan izvršil izpodnebni napad na rudnik, n. pr. na trboveljski premogovnik. Kakor je R. k. zbral in izvežbal poseben oddelek samaritansko-reševalcev v Ljubljani, tako ima tudi trboveljski R. k. svoj posebni reševalni oddelek rudarjev-samaritanov. Trboveljska premogovkopna družba pošlje na željo na prireditve v Ljubljano eno tako edinico, da bo v začetku izpodnebnega napada v nedeljo iz tiste ozke ulice, ki je med Filharmonijo in Černetovo trgovino, kakor iz rudniškega rova, opremljena s plinskimi maskami, reševala (dozdovno) ponesrečene rudarja.

Naše dijaštvo

Akademtične imajo liturgični sestanek v petek ob 4 popoldne. Predmet: O rabi misala in o rubrikah.

Ali ste že poravnali naročnino?

Šibeniško pismo

Šibenik, 22. aprila

Medtem, ko se v Sloveniji radi »aprilskega« vremena zavijate v suknje in mešate sneženo brozgo, sije pri nas soluce, a suknje smo že spravili za prihodnjo zimo. Res, zadnje dni je padlo tudi tukaj nekaj pohlevnega dežja, a ta je prišel ravno prav; za zemljo in za šibeniške ceste. Saj si bil takoj ves prašen, ko si se pokazal na cesti. Ves, pravim, kajti za to poskrbijo v polni meri številni avtomobili, ki vedno drve sem in tja. Zdi se mi, da tukaj sploh ne znajo voziti počasi. Menda niso paragrafi tako veliki. Mestna občina ima sicer avto-skropilnik, zdi se, da je samo eden premalo za obsežne ceste in pristanišče. Pravijo, da bodo vsaj glavne ceste tlakovali in tudi marsikatero stvar za olepšanje in ureditev mesta je v načrtu, pa ni — kredita. Mestni očaki so bili radi tega že večkrat v Belgradu, pa ni in ni.

A samo z občinskim denarjem ne gre. Saj mora občina zraven drugih davkov vzdrževati tudi številno mestno policijo. Skoraj največji vir občinskih dohodkov, tovarna karbida, pa stoji že skoraj dve leti. Odkar so jo od Italijanov prevzeli Francozi. Konkurencija. Kakor se zdi, tudi banovina zelo malo prireva. To pomlad so sicer začeli razširjati in pošlabljati glavne ceste na Gradji, a najbrž niti to delo ne bo dovršeno. Banovina je pač glaven — Split. Sicer pa se Splitčanom mora priznati, da so v gospodarstvu in tujski propagandi mnogo bolj podjetni (da ne rečem ekspanzivni) kakor Šibenčanje. Povsod slišiš in čitaš samo o Splitu. Res, radi svojih zgodovinskih vrednosti je znamenit in zadnja leta se tudi moderni del mesta neverjetno širi. Pa tudi Šibenik ni kar tako. Nekoliko ga sicer ovira njegova stratežinska stran, a vkljub temu je še za gosta dovolj razgleda in lepote, da ne omenim poleti modernega in estetičnega kopališča »Jadrice« pri vhodu v šibeniški kanal (katero je pohljal že marsikateri tujec), ter okolice z romantičnim zlarinom v zalivu z zgodovinskim Skradinom in svetovnoznanim slapom Krke. Zanj se je že začela sezona. Na Velikonočni ponedeljek je bil prvi izlet. In odlejel vsako nedeljo: z avtomobili in motornimi ladjami. Na ladji etane sem in tja 16 Dina. Avto je dražji. A tudi tam ob slapu so še potrebne pridne roke. »Da bi bilo to v Sloveniji,« sem zadnjič vzdihnil, ko sem bil tam.

Dražinja pa v Šibeniku ni prevelika, če vzamemo, da so to pasivni kraji. Sploh se šteje Šibenik med najcenejša mesta v Dalmaciji. To je seveda pripisati temu, da je izločen Zader ter tako vsa okolica spravlja svoje pridelke na šibeniški trg. Pomeno vino. Po dva dinarja je. Sicer pa tukaj menda ni družine, ki bi pri obedu ali večerji pila vodo. Ali vendar, kar na žalost moram priznati, vkljub tolikemu vinu in vinotočnem, še ni prišlo, odkar sem tukaj (drugo leto) niti do resnega prepiranja, kaj še-le do ubojev. Včasih so polne kleti razigranih mož in fantov, ali nikjer žal besede. Pijejo in pojejo, da pozabljajo težke dni. V tem so vsi edini... Radi tega vsa čast Dalmatincem!

Šibenik je torej mesto in letovišče za skromne zemljane. Brez propagandnega hrupa in slavo-spevov životari v teh težkih dneh in je mirno zavetje vsem, ki ljubijo mir ter morje v vročih poletnih mesecih. — ...ec.

Rateče — Planica

V nedeljo dne 23. aprila se je vršil v dvorani Mlekarske zadruge ustanovni občni zbor podružnice Slov. plan. društva v Ratečah, na katerem je bil izvoljen za predsednika župnik in duh. svetnik g. Josip Lavtižar. Nabitno polna dvorana planincev in planink je v aplavzov pozdravila 82 letnega starčka, ki je pa še vedno mladenično čil in krepek, prava gorenjska korenina. G. svetnik ima brez dvoma veliko zaslug za povzdigo Rateč-Planice. Kakor je bil pokojni Aljaž ljubitelj Triglava, tako je Lavtižar oboževal Planico z Jalovcem in Poncami in jo še sedaj kljub visoki starosti navdušen za planinstvo. V odbor so bili izvoljeni: za podpredsednika g. Jalen Ivan, za tajnika: g. Erlah Lojze, za blagajnika g. Oswald Jože.

Mengeš

Ze predpostavom je mengeška godba s sodelovanjem mengeškega cerkvenega zbora priredila lepouspeli koncert v dvorani društvenega doma. Za nedeljo 30. aprila pa namerava godba s pevskim zborom prirediti koncert z obširnejšim in izbranim sporedom, kjer bomo med lepim umetnim petjem čuli tudi našo narodno pesem. Na to lepo prireditev že danes opozarjamo prijatelje glasbe in lepoga petja.

Ljubljanske vesti:

Na Galjevi ni bilo umora!

Ljubljana, 27. aprila.

Veliko pozornost je danes vzbudilo naše poročilo o skrivnostnem dogodku na Galjevi. V nasprotju je bilo pri tem dogodku dvoje: 1. vse okolnosti, ki so govorile in se govorijo, da je pokojna 83 letna Marija Pirnat izvršila samomor, 2. pa dejstvo, da je starka izpovedala, dokler je bila še pri življenju, da jo je nekdo napadel, ji odvzel 400 Din denarja in ji razrezal vrat. Temejlita preiskava pa je dognala danes, da gre v resnici le za samomor in ne za kakšen roparski umor.

Pirnatova je stanovala pri zakonskih Juriju Jagru, 36 letnem delavcu cestne električne železnice, zaposlenemu sedaj v remizi, in njegovi ženi Julijani. Jager je pred časom kupil majhno družinsko hišico na Galjevi 110 ob potoku Galjevcu. To hišo je zgradil pred štirimi leti znani delavec Juvan in jo pozneje prodal. Zadnji lastnik je bil Jager, ki je kupil hišico ravno s pomočjo Marije Pirnatove. Pirnatova je imela v Mestni hranilnici dve vlogi po 11.000 Din, skupno 22.000 Din. Eno knjižico je dala Jagru, naj jo založi za kupnino. Drugo knjižico pa je nekam skrla in je do sedaj še niso našli. Jager je svojčas še kot samec stanoval pri Pirnatovi in potem, ko se je oženil, sprejel Pirnatovo na stanovanje. V vsej družini je vladala popolna sloga in je družina spoštovala Pirnatovo kot nekakšno staro mater. Že ta okolnost govori proti temu, da bi bil Jager oropal Pirnatovo. Izkazalo se je tudi, da ne bi imel Jager od smrti starke prav nobene koristi, pač ima sedaj le veliko škodo. Pirnatova je vdova po hlapcu, ki je bil dolgo let zaposlen pri tvrdki Mayer. Ko se je njen mož smrtno onesrečil, je tvrdka Mayer določila njegovi vdovi 550 Din mesečne pokojnine. Po to pokojnino je hodil za Pirnatovo redno Jager sam. Vdova je plačevala s to pokojnino 350 Din za hrano, kar je precej pripomoglo Jagru v gospodinjstvu, 200 Din pa je vdova obdržala za svojo redni približek. Obhujala je tudi Jagru, da bosta meseca maja šla k notariju ter tam napravila oporoko, v kateri bo Pirnatova določila Jagru za edinega dediča svojih hranilnih knjižic. Jager bi torej imel nasprotno le velik interes, da starka čim dalj živi, kaj šele, da jo zakolje in oropa. Povrh tega pa starka ni imela doma nobenega denarja, kvečjemu kakšnega kovčaka.

Tudi druge okolnosti govore proti temu, da bi bil izvršen umor. Starka sama je kljub svojim visokim letom zelo močna in krepka ženska, saj je tehtala okoli 100 kg. Jager sam pa je proti njej polovico manjši. Njegovi tovariši ga opisujejo kot boječega človeka in kdor ga pozna, ne more verjeti, da bi ta ali in plahi človek napadel velikanko Pirnatovo. Jagrova hišica ima tri sobe. V mali sobici je spala Pirnatova, eno sobico pa je oddal Jager svojemu tovarišu Knapi v podnajem. Če bi bila starka v usodni noči res napadena, bi mogla

prav mirno potrkati na tenko leseno steno, ker je bila še pri zavesti, in poklicati na pomoč ali Knapa ali Jagrovo družino. Ni mogoče, da bi starka sedela na postelji ure in ure ter si zgolj brisala kri s telesa, če bi bila res napadena. Vsi domačini pa tudi izključujejo možnost, da bi prišel kak neznan napadalec od zunaj v hišo, ker so bila hišna vrata v redu zaklenjena, in če bi res prišel, bi morala družina to čuti.

Pa tudi obdukcija, ki je bila danes popoldne v mrtvašnici bolnišnice, je ugotovila, da je izključen vsak napad. Obdukcija je ugotovila, da ima starka v grlu bodljaj s krušnim nožem, ki ga je policija pozneje res našla v hiši. Ta nož je bil last starke. Bodljaj je bil zadan mimo sapnika ter je ranil žilje. Na rani se je dobro videlo, da je starka, ko se je zabodla v vrat, poskušala narhlo rano razširiti. Noben morilec ne bi zadal take rane, temveč bi rano kruto in silovito razparal. Iz vsega tega se vidi, da si je starka rano sama prizadejala. Starka sama je bila sitna in podvržena melanholiji. Težila jo je njena korpuulentnost, povrh tega je bila še večno nezadovoljna. Sama je silila Jagru, naj kupi hišico na idlični Galjevi, in ko je bila tam, je silila zopet proč, Jager pa seveda ni mogel ugoditi njeni želji, ker ima družino. Večkrat je izjavila, da se bo obesila ali sla v vodo, tako je sita vsega življenja. Ko so jo večkrat pripeljali v bolnišnico, je protestirala proti temu, da bi ji zdravnik zašel rano, in se sploh ni pustila zdraviti, čeprav bi jo zdravnik prav lahko rešil. Tako je pa ni mogel, ker se je branila. Vendar je podpisala izjavo, da rada umre in da odklanja zdravniško pomoč. Zrtve roparskih napadov tega ne delajo.

Zakaj je starka torej govorila, da jo je nekdo napadel? Starka je bila preprosta ženska in se je zato zavedala, da je samomor nekaj sramotnega in strahopetnega. Ko jo je dr. Mis ostro prijel, čes, kako to, da gre v svoji visoki starosti delati samomor, se je najbrž hotela napraviti lepšo in si je zato izmislila bajko o napadu. Pri tej izjavi je vztrajala, vendar pa je že v bolnišnici drugim bolnicam izjavila, da si je sama vzela življenje, in sicer si je grlo preparala zato, vda bi lažje dihala. Jager je bil snoči aretiran in pridržan v zaporu. Davi je bila aretirana tudi njegova žena, trije otroci pa oddani začasno sosedom. Na policiji sta bila oba zelo mirna, čeprav malo plašna, in sta seveda ogorčeno zavrnila vsak sum. Žena je bila kmalu izpuščena, Jager pa je začasno še pridržan, dokler policija ne zaključi preiskave, in bo najbrže že v teku jutrišnjega dneva izpuščen.

Obdukciji, ki je bila danes popoldne, je prisostvoval zastopnik deželnega sodišča sos. Mirko Koršič, sodni zdravnik dr. Suher in zastopnik policije, nadzornik Zajdela, ki tudi vodi vso preiskavo. Tako se je torej razblinila izmisljena pravljica o roparskem umoru na Galjevi.

Kaj bo danes?

Drama in opera: zaprti.
Hotel »Metropole«: Družabni večer »Krkec 20.
Kino Kodeljevo: Ob 8: »Pravica močnejšega« (svetovna vojna). Zlizižane cene.
Nočno službo imata lekarni: mr. Trhkoecy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Nafinejših rib zadosti bodo Slamičevi gosti si za danes privoščili, z vincem sladkim jih zalili.

© Samaritanke, samaritani krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani. V petek, dne 28. t. m. ob pol 7 zvečer zadnji sestanek v okrožnem uradu v zadevi manifestacije na glavni skupščini Rdečega križa. Pridite vsi!

© Posebni vlak v Zagreb, 30. t. m. Imejtelji rezijskih kart nimajo pravice vožnje s posebnim vlakom!

© K računskim izpitom na mestnem magistratu. Na opravičeno vprašanje »Slovenca« z dne 20. t. m. je mestno načelstvo objavilo odgovor, v katerem skuša prikriti, oziroma opravičiti namero, da se pripusti k računskim izpitom, ki bodo v teku enega izmed prihodnjih mesecev, tudi nekaj kandidatih, ki nimajo za ta izpit predpisane šolske izobrazbe. Opravljanje računskih poslov vendar ne more biti kriterij za pristojnost k računskemu izpitu in za imenovanje računskih uradnikov, ker taka praksa nasprotuje določbam zakona, kolikor ne gre za starejše uradništvo, za katero so bile namenjene prehodne določbe zakona. Novih podobnih nameščenj pa zakon, oziroma pragmatika ne pozna, ker je na razpolago zadostno število kvalificiranih reflektantov za računsko službo. Predavanja za računске izpite, katerih se udeležujejo tudi nekateri formalno ne kvalificirani kandidati mestnega načelstva, se baje vrše na bankski upravi. Zato zahtevamo, da oblast, ki odloča o pripustitvi k računskim izpitom, izbira le po določbah zakona, oziroma pragmatike. Potrebna ali izpraznjena računska mesta naj se javno razpišejo, da se natečaja lahko udeležijo tudi reflektanti, ki nimajo protekcije, pač pa zadostno vsestransko kvalifikacijo.

© Ciganski drvarji na Goloven. V tednu po veliki noči so tatovi na neki golovski parceli požgali kar pet doraslih kostanjev naenkart, v zadnjih treh letih pa istotam enajst dreves. To se gospodarju že pozna, posebno če je zadolžen in si mora sam s trudom služiti vsakdanji kruh. Tatvina je zato tem grja. Da so tatovom domače razmere dobro znane, dokazuje že dejstvo, da so si izbrali čas velikonočnih počitnic, ko dijakov ni bilo doma in se jim ni bilo bati, da bi jih kdo presenetil. Policija je storilec na sledi in je upati, da ne uidejo kazni. Sploh bi bilo nujno potrebno, da obrača varnostna oblast na Golovec in Hradečekga cesto več pozornosti, posebno sedaj, ko se bliža polje in bodo začele rojiti razne nočne muhe.

© Ogenj na šentjakobski šoli. V sredo okoli 19 so ljubljanski policijski gasilci oddrveli z motorno brizgalno proti šentjakobski šoli. Žena šolskega službe, Franciška Slanovec, je namreč opazila, da se je vnelo v dimnik, to je, da se vali iz dimnika nenavadno gost dim s plameni ter je iz bližnje Kafježe gostilne telefonirala po gasilce. Gasilci pa so ugotovili, da so se v dimniku vnele le saje ter da ni nobene nevarnosti za poslopje. Zato tudi niso intervenirali. Škoda ni bilo nobena.

© Dela pri Sv. Florjani so kolikor toliko v glavnem že dovršena. Delavci so v zgornjem delu Ulice na grad postavili še nekaj lepših zidov, oziroma opornih sten, sedaj pa popravljajo še vodnjak pred cerkvijo, tako da bo mogla teči voda iz njega. Kakor čujemo, bo na Florjansko nedeljo pri tej cerkvi primerna slavnost, oziroma nekakšno »odkritje« kipa sv. Janeza Nepomuka, ki ga Sentja-

Občni zbor Osrednjega slovenskega planinskega društva

Ljubljana, 27. aprila.

Nocoj ob 8 je bil v Delavski zbornici občni zbor osrednjega Slovenskega planinskega društva. Za zborovanje je vladalo precejšnje zanimanje, zlasti, ker se je napovedalo neko »obračunavanje«, vendar pa je občni zbor potekel v najlepšem redu. Zborovanje je ob enem pokazalo, da je ogromna večina članstva trdno za dosedanjim odborom, ki res uspešno dela in izpolnjuje svoje naloge.

Občni zbor je otvoril predsednik dr. Pretnar, ki je pozdravil zastopnika civilnih in vojaških oblasti ter raznih korporacij, zastopnike časopisja in sporočil svoj pozdrav najstarejšim članom SPD. Sprejeta je bila nato udanostna brzojavka kralju in pozdravne brzojavke raznim ministrom, banu in podbanu.

Iz občirnega predsedniškega poročila je bilo razvidno, da je društvo prav živahno delalo, da je zboljšalo svoj finančni položaj in ob enem, da namerava proslaviti 40 letnico svojega obstoja. Proslava bo na Vidov dan, ko bo v Ljubljani kongres jugoslovanskih planinskih društev.

Edino opazko k predsednikovemu poročilu je izrekel dr. Urbanc, ki je grajal nek odstavek iz seje odbora SPD, čes, da pomenja to animoznost proti državnim in vojaškim oblastem. Članstvo samo je proti temu nastopu dr. Urbancu glasno in ogorčeno protestiralo, temeljito pojasnilo pa je dal dr. Urbancu predsed. dr. Pretnar, ki je izjavil: »Hvaležen sem g. dr. Urbancu, da se je kritika, ki je bila doslej omejena na kavarniške čenče, prenesla tudi na občni zbor. Izjavljam, da nismo nobeni uporniki in da vedno lojalno sodelujemo s civilnimi in vojaškimi oblastmi.« (Burdno pritrjevanje zborovalcev: »Tako je!«) Predsednik je nato pojasnil, da je odbor SPD v vseh prečih zadevah sodeloval v popolnem soglasju z oblastmi.

Tajniško poročilo je podal tajnik dr. Brilej. Število članstva zaradi krize nekoliko pada. Osrednje društvo je imelo lani 3284 članov, torej 439 manj kakor l. 1931. Število podružnic se je pomnožilo za eno, to je za rateško podružnico in jih je sedaj 29. Podružnice imajo sedaj 4306 članov. Vse SPD pa 7590 članov. Tajnik je omenjeval veliko delo, ki ga je SPD lani izvršilo. Obhujal pa je, da bo SPD odpravilo še vse nedostanke v kočah, proti katerim se člani pritožujejo.

Gospodarski referent g. Cesar je poročal o bilanci in o računu izgube in dobička za l. 1932. Dohodki so lani znašali 530.000 Din in izkazujejo proti izgubi 9000 Din prebitka. Bilanca izkazuje 2.202.000 Din aktiv in ravno toliko pasiv. Dolgovi so se zmanjšali za okoli 400.000 Din, povrh tega pa ima društvo še naložen denar. V debati o bilanci je najbolj važna ugotov-

vitev, da se planinski ples ne izplača. Zanj je treba mnogo truda in napora, je, pa lani vrgel samo 3679 Din dobička.

Ravnatelj Ferline je nato predlagal v imenu nadzorstvenega odbora odboru razrešnico. Dr. Pretnar je nato razvil obsežen program za prihodnje društveno leto, dr. Mihelak pa je v lepe govoru poudarjal velike zasluge sedanjega odbora in živahnost, s katero deluje. Govornika g. Bahun in dr. Kline sta grajala razne nedostanke v kočah, za kar jima je predsednik izrekel zahvalo in obljubil zboljšanje. G. Ivan Ogrin je obžaloval, da so po navadi markacije povsod, samo na križiščih, kjer bi bile najbolj potrebne, jih ni. Predsednik je tudi v tem oziru obljubil izboljšanje.

Gospodarski referent g. Cesar je nato predložil proračun, ki navaja 500.000 Din izdatkov in isto toliko dohodkov. Proračun je bil sprejet soglasno in brez debate.

Predsednik je nato odredil volitve novega odbora, ker je sedanjemu odboru potekla doba. Z velikim obžalovanjem je predsednik prebral pismo, s katerim se dosedanjim podpredsednik, profesor Janko Mlakar, poslavlja iz odbora. Profesor Mlakar je v pojasnilo k temu svojemu koraku navedel, da je že 31 let podpredsednik SPD, da torej zasluži že polni »penziona«, do odstopa pa je prisiljen zaradi prevelike prezaposlenosti in tudi večkratne odsotnosti iz Ljubljane. Z burnimi aklamacijami in z obžalovalnimi vzkliki je občni zbor sprejel ta korak ljubljanskega prof. Mlakarja na znanje.

Na predlog prof. Ravnika in z navdušenjem je bil nato izvoljen za predsednika ponovno dr. Josip Pretnar, tajnik TOI.

Prav tako so bili z aklamacijami in brez protivliste izvoljeni za odbornike naslednji gospodje:

Odborniki: Battelino Angelo, stavbenik; dr. Breclj Bogdan, zdravnik; dr. Brilej Arnoš, mag. svetnik; Cesar Jože, fin. urad.; Rudnik Stane, urad. kmec. pos.; Jeretina Jože, urad. mest. hranilnice; Knafele Alojzij, žel. inšp. v pok.; Kveder Janez, žel. urad.; Marsel Ivo, žel. urad.; dr. Mrak Anton, vlad. svet. v pok.; Šabec Ivan, viš. ofic. ban upr.; Vilhar Franc, banč. ravn.; dr. Vrtačnik Alojz, odv.; Dolinšek Leo, banč. u.

Namestniki: Hudnih Adolf, sod. svetnik; Jeršič Miro, urad. OUZD; dr. Kajzelj Mirko, zdravnik; Zor Vinko, katehet; dr. Mihelak Jože, profesor.

Za nadzornika sta bila prav tako soglasno izvoljena gg. Ferline in Lindtner.

Nato je g. Bizjak predlagal list delegatov za osrednje zborovanje SPD. Na vsakih 50 članov pride po en delegat. Prečital je torej kandidatsko listo 65 delegatov, ki je bila sprejeta. Sledile so slučajnosti, nakar je predsednik dr. Pretnar v poznih urah zaključil občni zbor.

Maribor

□ Smrt kosi. V Novi ulici 4 je izdihnila gospa Magdalena Paher. Rajnica je dočkala visoko starost 82 let. Pokopali bodo blago pokojnice jutri, v soboto popoldne ob 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru. Zaljubljenim naše iskreno sožalje.

□ Smrt v gozdu. V gozdu za Betnavo poleg smučke skakalnice podirajo dreve. Pri delu je zaposlenih več delavcev, med njimi do večeraj popoldne tudi 72 letni posestnik Aleksander Obrecht iz Spodnjega Radvanja. Večeraj okoli 4 popoldne pa ga je zadela nenadno usodna nezdoga. Pri podiranju velikega drevesa se je pri padcu debila izruvalo iz zemlje tudi nekaj debelih korenin, od katerih je ena oplazila z vso močjo zraven stoječega Obrechta po glavi. Takoj se je sesedel nezavesten in so bila zama vsa prizadevanja tovarišev, ki so ga skušali spraviti k zavesti. Kmalu so prispeli na mesto nesreče tudi reševalci, ki pa so ugotovili, da je onesrečen Obrecht že mrtev ter so ga pustili na mestu, kjer je našel smrt. Usodni dogodek je pretresel vso okolico, ker je bil pokojnik spoštovan in znan kot dober in priden mož.

□ Mimo je streljal, pa le obsojen. Dne 6. decembra lanskega leta je prišel Janez Cajnk, posestniški sin iz Savecev, v Zagorje pred hišo posestnika Srečka Toplaka ter razgrajal okoli voglov. Toplakovi so Cajnkaru prepovedali zahajanje v hišo in zato je šel domači sin Stanko Toplak pred hišo ter pozval Cajnkarja, naj se odstrani. Imel je za vsak slučaj s seboj motiko. Ko se je približal Cajnkaru na razdaljo nekaj korakov, je nenadoma padel strel iz repetirke in Toplaku je švignila krogla tik mimo glave. Prestrašil se je ter pobegnil, zbežal pa je tudi Cajnk. Zadeva se je večeraj obravnavala pred malim senatom tukajšnjega sodišča. Osumljeni Cajnk se je izgovarjal, da ni streljal, toda sodni dvor ga je kljub zagovoru spoznal krivim. Ker pa je ustrelil samo mimo ter nasprotnika ni zadel, so ga sodili milo: dobil je le 4 mesece zapora.

□ Pod avtomobilom. Huda nesreča je zadela znanega maratonskega tekočletca Antona Kemperla. Prišel je pri vožnji na kolesu na vogalu Glavnega trga in Tattenbachove ulice pod avtomobil. Kolo mu je popolnoma zdrobil, sam pa je dobil pri udarcu ob tlak poškodbo na glavi in rokah. Prvo pomoč so mu nudili na reševalni postaji.

□ Zopet eden pod ključem. Drzni vlom v Jakličovo pisarno še ni pojasnen. Prvotne aratacije, ki jih je izvršila mariborska policija, niso privedle do zaželjenega uspeha. Te dni je bil na podlagi policijske tiralice aretiran na deželi še en osumljenec, pri katerem je sumljivo to, da je po velikonočnih praznikih, med katerimi je bil izvršen vlom, naglovan izginil iz Maribora. Večeraj so ga privedli v Maribor, vendar dosedaj o uspehu zasliševanja ni še ničesar znanega. Mariborski policijski aparat je še vedno na delu, da bi prinasel v to zamotano zadevo jasnosti, sodelujejo pa pri zasledovanju tudi ostale naše in inozemske policijske oblasti.

□ Mariborski gospodarstveniki. V sredo se je zopet vršil sestanek gospodarstvenikov v Mariboru, katerega so se udeležili predstavniki skoro vseh gospodarstvenikov organizacij. Ne dnevem redu so bila važna vprašanja lokalnega in širšega gospodarskega značaja. Pred vsem se je razpravljalo o davčnih zadevah, o komunalni politiki mestne občine, o prometnih vprašanjih o akciji za nadomestno denarno sredstvo, o trgovskih pogajanjih z Avstrijo itd. Konkretne sklepe so se storiili v zadevah sestave davčnega odbora za mariborsko mesto, zboljšanje prometnih zvez med tujsko-prometno sezijo, izletnih vlakov za časa letošnjih ljubljanskih slavnosti, sodelovanje z organizacijo »Mariborski tedne« ter o nadaljevanju pogajanj

med posameznimi denarnimi zavodi v svrhu olajšanja denarnega prometa z nadomestnim plačilnim sredstvom. Gospodarsko predstavništvo namerava tekom meseca maja sklicati v Mariboru veliko gospodarsko zborovanje, za katero bo skušalo pridobiti kot glavnega poročevalca bivšega trgovskega ministra in generalnega tajnika zbornice TOI Mohoriča.

Celje

Pravda zaradi levškega mostu

Zanimive sodniške razprave za Levčane, Petrovčane in prebivalce občine Celje-okolica

Čez Savinjo vodi blizu vasi Levec tako zvani Levški most. Lastnica tega mostu je soseska (gmajna) Levec. Leta 1928, ob priliki velike povodnje, je Savinja odnesla most in soseska je morala plačati za popravilo 51.800 Din. Ta znesek je razdelila med 90 posestnikov, kateri so most uporabljali za ukoriščanje svojih posestev, in zahtevala od njih plačilo. Nekateri so plačali, večina pa se je protivila in radi tega je vložila soseska Levec po svojem zastopniku g. dr. Antonu Ogrizku, odvetniku v Celju, več tožba na plačilo teh zneskov.

Dne 26. aprila 1933 se je vršilo pri okrajnem sodišču v Celju osem razprav. Nekateri od teh posestnikov, proti katerim so bile vložene tožbe, so bili takoj ob zaključku razprave obsojeni na plačilo, dočim si je glede drugih sodnik pridržal sodbo, nekateri so se pa v teku razprave poravnali in obljubili plačati. Zanimivo je, da se je sodišče postavilo na stališče, da je soseska upravičena zahtevati povračilo od tistih posestnikov, kateri so vozili ali pa hodili na svoja posestva, ki ležijo ob obeh bregovih Savinje, in ki so do leta 1921 plačevali letne prispevke za vzdrževanje mostu.

Ze izišle sodbe so resen opomin tistim posestnikom, ki določenih deležev še niso plačali in proti katerim dosedaj še niso vložene tožbe. Obtožence zastopata čeloma g. dr. Kalan in g. dr. Milko Hrašovec.

★

□ Poročila sta se v tukajšnji župni cerkvi posestnikov sin g. Franc Šarner in posestnikova hči gna Matilda Miklavc, oba iz šmartna ob Paki. Bilo srečno!

□ Iz rimsko-katoliške cerkve je izstopil g. Franc Kager, pasar, zlatar in optik v Celju.

□ Sprememba v vodstvu pri »Deutsche Zeitung«. V najnovejši številki celjske »Deutsche Zeitung« beremo, da je odgovoren za izdajatelja in odgovoren urednik g. dr. Ferdinand Hribovšek v Celju. Nekaj časa je bil na tem mestu, kakor smo že poročali g. Josip Hoiko.

□ Pojasnilo k nesreči v Šmarjeti pri Celju. Glede kolesarskega karambola v Šmarjeti smo dobili še sledeče podatke: V torek sta se peljala g. Sluga in njegova žena vsak na svojem kolesu po cesti proti Vojniku. Kakih 120 m pred gostilno Cank je stal na cesti voz g. Zagarja iz škofije vasi 11, ki se je z nekom pogovarjal. Medtem sta Slugova privozila do njega in peljala naprej. Žagar je kmalu pogljal konje in ju v kratkem času dohitel. Ko j bil že skoraj tik za Slugovo, je hotel konje ustaviti, toda bilo je že prepozno. Konji so gospo Slugovo podrli in voz je šel čez njo. Kolo je precej poškodovano, Slugovo so prepeljali z nekim vozom v celjsko javno bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

Naznanila

Drevi ob 8 prosvetno-družabni večer »Krkec pri Mlidiču. Koncert ge. Lovšeto in Banovca, Jakčev film Clevelanda, predavanje o Zornanu in recitacije g. Jana, godba Odeon. Vstop vsakomur prost! Brez vstopnine!

Dnevna kronika

Zločinec požiga v Hočah

Maribor, 27. aprila.

Ne mine teden, da ne bi žarelo nad Dravskim poljem nebo. Zadnje čase se požari, ki so bili prej najpogostejši v okolici Polskave, pomikajo višje proti Mariboru in zdi se, da se je sedaj zločinska roka ustalila v Hočah.

Sele nedavno smo poročali o katastrofalnem požaru, ki je uničil v Hočah petero poslopj in ni se še pomirilo razburjenje in strah Hočanov, ko jih je budil v noči na četrtek zopet plat zvona in sij plamenov. Gorelo je sredi vasi Spodnje Hoče; v plamenih se je nahajalo gospodarsko poslopje posestnika Karla Grašiča, po domače Lorbeke. Ob 3 zjutraj so šinili ognjeni zublji po slamnati strehi poslopja in ravno toliko časa je pustil ogenj reševalcem, da so spravili iz hleva goved in svinje iz evinjaka ter rešili še nekaj orodja. Vse drugo je postalo žrtev plamenov.

Obsojeni voglarji

Novo mesto, 25. aprila.

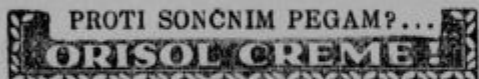
Na Dolenjskem je običaj, da ob svatbah fantje voglarijo. Po drugih krajih slovenske zemlje pravijo temu običaju šekljanje.

Tako so voglarili tudi 5. februarja t. l. na svatbi v St. Petru pri Novem mestu fantje iz Kronovega, Bele cerkve, Dobovega, Herinje vasi in Dolenje vasi. Pri voglarjenju so dobili precej pijske in so bili zvečer precej korajžni. Vnel se je prepir radi neke puške, katero je imel s seboj Kirn Albin iz Dolnje vasi. Po tem prepiru se je začel pretep, pri katerem so se fantje medseboj poškodovali. Najhujšo poškodbo je dobil Rifelj Franc iz Herinje vasi. Udarjen je bil s kolom nad desno čelno brgo.

Zaradi tega pretepa so se zagovarjali nekateri fantje pri tuk. okrajnem sodišču ter sta bila dva obsojena na 1 mesec oziroma 14 dni zapora, tretji pa je dobil ukor.

Pred sodnikom poindcem okrožnega sodišča se je pa danes zagovarjal 20letni U. A. iz Dobovega radi prestopka težke telesne poškodbe. Pred preiskovalnim sodnikom in pred orožniki je priznal, da je on prizadejal Riflju poškodbo na desno čelno brgo. Zagovarjal se je pa, da je dejanje storil v silobranu. Tudi danes je zadrževal, da se je le branil. Prinesel je s seboj za pest debel kol, vendar on ni težko poškodoval Riflja, pač pa je to storil nekdo drugi, kakor mu je to povedal Pavlič Anton, ki je nepristransko opazoval dogodek.

Pri razpravi je Rifelj Franc priznal, da je res imel s seboj kuhinjski nož. Sodišče je z ozirom na podani dvom smatralo za dokazano, da se je U. udeležil tepeža ter ga je tudi radi tepeža obsodilo na en mesec dni zapora, poogojno za 4 leta.

Koledar

Petek, 28. aprila: Pavel od Križa, spoznavalec; Lukezij.

Noči grobovi

† Gdč. Francka Koritnik v Ljubljani. Umrli je članica dekliške Marijine družbe pri sv. Petru, Francka Koritnik. Pogreb bo v soboto 29. aprila ob pol 3 iz Zavetišča svetega Jožefa, Vidovdanska cesta. Vse članice se naprošajo, da se pogreba udeležijo.

† Laporje pri Slov. Bistrici. V Kočnem je na Markovo umrl Jakob Sagadin, po domače pri Gumzeju. Bil je kremenit značaj, ugleden mož, za vse dobro navdušen, skozni in skozni krščanski. Bil je dolgoleten odbornik laporske posojilnice, v prejšnjih letih ključar podružnice cerkve v Kočnem, načelnik konkurenčnega odbora. Širno veliko je storil za laporsko župnijsko cerkev. Zelo težka izguba nas je zadela z njegovo smrtjo. Bog mu bodi plačnik za vse njegove dobrote!

Osebnosti

— Duhovniške vesti iz lavantinske škofije. Župnijski izpit sta napravila v Mariboru 26. in 27. aprila gg. Franc Bohanec, vikar v Konjicah, in Bogomir Pušnjak, kaplan v Marenbergu. — Za provizorja župnije Slovenjgradec je imenovan preč. gosp. prelat dr. Franc Kovačič, ki bo obenem vršil posle administratorja starotrske dekanije.

— Iz sodnopisarniške službe. Od okrožnih sodišč v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu so premeščeni k dotičnim okrajnim sodiščem in sicer: zvančnica Olga Markičeva in zvančniki Ivan Špunt, Slavko Potokar, Maks Jalovec in Ivan Furlan, poduradnika-zvančnika Martin Kopusar in Ivan Mlinar, služitelji Anton Vozel, Fran Kranjc, Gregor Cvelbar, Rudolf Vandot in Ivan Jurjevič, dnevnničarji-zvančniki Mira Žebetova, Sabina Pengalova, Martin Špunt, Milan Detela, Ana Babškova, Marija Primožičeva in Ciril Benkovič, vsi k okrajnemu sodišču v Ljubljani, dalje zvančniki (ce) Angela Šentjurčeva, Dora Weissensteinova, Ivo Čelhar, Kristina Tkavčeva, Fran Hoetzel, Marija Vedetova, poduradnik-zvančnik Fran Simončič, služitelji Fran Ferenc, Ivan Kokalj, Avgust Vivod in Anton Gračner, dnevnničarji-zvančniki (ce) Marija Drakslerjeva, Fran Uršič, Albin Vertin, dnevnničarji-zvančniki Fran Gregorin, Josip Kresnik in Mihael Varl, vročevalce Rudolf Hetzli, vsi k okrajnemu sodišču v Mariboru, tja sta premeščena tudi iz Dol. Lendave dnevnničar-zvančnik Jože Meho in iz Gor. Radgone dnevnničar-zvančnik Jože Čufar. K okrajnemu sodišču v Celju so premeščeni zvančniki Drago Rudenšek, Konrad Tovornik, Ivan Arnsšek, Marko Volavšnik in Fran Januš, dnevnničarji-zvančniki Josip Kramer, Andrej Gros in Josip Erman, dnevnničar-sluzitelji Martin Mole ter vročevalca Josip Podpečan st. in Josip Podpečan ml. K okrajnemu sodišču v Novem mestu: dnevnničarka-zvančnica Angela Pučljeva, služitelja Fran Korosec in Leopold Povše.

— Izpit so napravili za čin akt. sodnega majorja kapetan I. razr. Mirko Mavrič; za čin akt. peh. kap. II. razr. poročnik Drgan Božič, Pavel Čelar in Nikolaj-Marijan Dobrila; za čin akt. inž. kap. II. razr. poročnik Vladimir Škarlovnik, Jurij Rukavina, Franjo Markovič, Vladimir Valenta, Zoran Pišl, Vladimir Lapanja in Josip Solar; za čin akt. lekarniškega kap. II. razr. poročnik Bogdan Krajšič; za čin akt. sodnega kap. II. razr. poročnik Danilo Orelj; za čin akt. veterinarskega kap. II. razr. poročnik Ivan Thorik; za čin akt. nižjega voj. uradnika II. razr. inženjersko-tehnične str. nižji voj. urad-

nik III. razr. Josip Slamberger in Josip Novak; za čin akt. nižjega voj. uradnika II. razr. sanitetne str. nižja voj. uradnika III. razr. Viktor Frank in Stefan Štranbert; za čin akt. sanitetnega poročnika II. razr. sanitetni pomočnik III. razr. Gregor Rebula in za čin akt. in rez. poročnika bojnega broda II. razr. poročnik fregate Boris Tomazič.

Ostale vesti

— Za naše naseljenca v Južni Srbiji sem prejel za Veliko noč od svojih bivših gojencev iz Marijaničev in Ljubljani lepo zbrčko knjig in devotionalij ter znesek 370 Din. Presenetila me je ljubezen mladih ljudi, ki je sestavila pošiljko iz raznih kovov kot mecaji. Njihov dar bo zelo razveselil naseljenke otroke in marsikatero oko staršev se bo rosilo. Uprav. O Veliki noči sem bil v Bistrici, v Dušanovu in ob Dojranskem jezeru, kjer si naši ljudje ustvarjajo nove domove in so vsestranske pomoči potrebni. Kako bi bili veseli, da bi imeli svojega duhovnika in svojo cerkev! Dragi dijaki, položili ste prvi kamenček za našo duhovno skopnost. Naši izseljenci Vas pozdravljajo in vedno Vaš — Ant. Kordin, duhovnik v Prizrenu.

— Služba zdravniška pripravnila je razpisana v Državnem zdravilišču za tuberkulozo v Topolšici. Prošnje naj se pošljejo tuk. bankski upravi dravske banovine v Ljubljani, oddelek I. do 30. t. m.

— Razpis. Fond za gradbo stanovanjskih hiš na področju ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani razpisuje drugo javno oферno licitacijo za zgradbo ene dvonadstropne stanovanjske hiše v Ljubljani v skrajšanem roku na dan 5. maja ob 11 v pisarni načelnika gradbenega oddelka v Ljubljanskem dvoru, II. nadstropje, soba 94.

— Drugi požar v župniji St. Vid. St. Vid pri Stični, 26. aprila. Danes ob 2 pop. je nastal v naši župniji že drugi požar, in sicer v vasi Čagošče, ki je dobro uro oddaljena od St. Vida. Gori hiša pri posestniku Jožetu Hauptmanu.

— Telegrafski polk v Počarkovu potrebuje dva mehanika. Kandidat mora biti naš državljan, odslužit je moral svoj rok v vojski, ne sme biti mlajši od 22 in ne starejši od 40 let. Ostali pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista št. 14 od letos na strani 585—586, ki je interesentom na razpolago pri pristojnih voj. okrožjih in na vseh orožniških postajah.

— Loterija za popravo cerkve. Ravni pri Krškem. Tukajšnji gradbeni odbor za popravo podružne cerkve sv. Vid na Ravnah priredi efektno loterijo in prarabiti čisti dobiček za popravo imenovane podružne cerkve. V ta namen je odbor zbral okrog 250 dobitkov, različnih predmetov v naravi, kakor vino, konj z vozom, več skupin blaga za obleke, razna kmetijska poljska orodja itd., v povprečni vrednosti 40.000 Din. Ker je rok za zbiranje kratak, vrši se dne 5. junija in je zelo veliko povpraševanje po srečkah, se bližnjo in širšo javnost vabi, da požuri za nakupom srečk. Komad srečke stane samo 4 Din in se dobe v vseh župnih uradih škofjanske dekanije, nadalje v raznih trgovinah v Krškem, v Leskovcu in pri Sv. Duhu, kakor tudi pri gradbenem odboru na Ravnah pri Krškem.

— Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, bledici, slušanju, bolelih žlezah, kožnih izpuščajih, tvorih urejuje naravna »Franz-Josef« grencica izborna tako važno delovanje prebavil. Odlidni zdravniki so se prepričali, da »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci lahko preneso. »Franz-Josef« grencica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Potujoča kmetijska razstava in šola. Dne 22. t. m. je imel svoj 3. sejo banovinski odbor potujoče kmetijske razstave in šole v prostorih Kmetijske družbe. Seji je prisostvoval odposlanec Izvršnega odbora v Belgradu g. inž. Tarasov, tajnik tega odbora. Na seji se je razpravljalo o ureditvi in prilagoditvi našim razmeram potujoče kmetijske razstave in šole, ki pride v Ljubljano dne 1. junija t. l. iz Ljubljane krede »modri vlak« na 53-dnevno turnejo po celi banovini. Na turnejo običe vse glavne postaje Dravske banovine, ki so obenem središča z močnim podeželskim zaledjem. Ustavila se bo na 52 postajah. Po deželi se snujejo v vseh krajih, kjer se bo razstava ustavila, krajevni odbori. Pri ureditvi razstave sodelujejo: Kmetijska družba, Sadarsko in vrtarsko društvo, Vrtarsko društvo, Sekcija šumarskega društva, Higijenski zavod, Zavod za žensko domačo obrt, Zveza slovenskih mlad. Čebelarstvo društvo, Perutninarški odsek pri Kmetijski družbi, »Zivalica« in banska uprava. Vozni red »modrega vlaka« je že etalno določen, in sicer: Ljubljana 1. in 2. VI., Škofja Loka 3. VI., Kranj 4. VI., Tržič 5. VI., Lesce-Bled 6. VI., Jesenice 7. VI., Kranjska gora 8. VI., Bistrica-Bohinjsko jezero 9. VI., Vrhnika 10. VI., Logatec 11. VI., Rakek 12. VI., Grosuplje 13. VI., Dobropole 14. VI., Velike Lašče 15. VI., Ribnica 16. VI., Kočevje 17. VI., Višnja gora 18. VI., Trebnje 19. VI., Mokronog-Bistrica 20. VI., Novo mesto 21. VI., Črnomelj 22. VI., Metlika 23. VI., Brežice 24. VI., Videm-Krško 25. VI., Sevnica 26. VI., Laško 27. VI., Celje 28. VI., Sv. Jurij 29. VI., Rogaska Slatina in Šmarje 30. VI., Poljane 1. VII., Pragersko 2. VII., Ptuj 3. VII., Ormož 4. VII., Središče 5. VII., Dolnja Lendava 6. VII., Ivanjovci 7. VII., Ljutomer 8. VII., Slatina-Radenci 9. VII., Gornja Radgona 10. VII., Murska Sobota 11. VII., Hodoš 12. VII., Maribor 13. VII., Ruše 14. VII., Vuhred-Marenberg 15. VII., Dravograd-Meža 16. VII., Prevalje 17. VII., Slovenjgradec-18. VII., Šoštanj-Topolšica 19. VII., Šmartno ob Paki 20. VII., Litija 21. VII., Domžale 22. VII. in Kamnik 23. VII. Razstavo bosta spremljala poleg stalnega direktorja še po dva strokovna predavatelja, v

vsakem vagonu bo pa poseben tolmač. Razen tega bodo spremljali razstavo na svojem teritoriju pristojni okr. kmetijski referent, okr. gozdarski referent, okr. higijenski referent in okr. živinodravnik. Zvečer se bodo predvajali filmi in pritejala se bodo strokovna predavanja. Razstava bo obsegala vse panoge kmetijskega gospodarstva, higijensko in veterinarsko razstavo. — Iz pisarne banovinskega odbora potujoče kmetijske razstave in šole v Ljubljani.

— Ukinitelj avtobusni promet na Vrhniko. Iz Vrhnike: Izgubili smo avtobusni promet proge Ljubljana-Vrhnika. Pač znamenje krize. Škoda res, posebno za poletje, ko običe naše kraje toliko tujevc. Zaradi tega se je pa tembolj poživil promet na železnici. Zlasti ob nedeljah in praznikih je tak naval na vlak, da mora železnica večkrat pomnožiti število voz pri vlaku. Dne 15. maja se bo vozni red povečini izpremenil. Poleg običajnih bodo vozili še drugi vlaki. Odobravamo to misel, ker bo marsikomu v olajšavo, oziroma v korist. O izpremembi voznega reda bomo javnost še pravočasno opozorili. — Novi kolodvor je zamrl. Ni denarja, zato se dela seveda ne morejo pričeti. Delavcev pa toliko na razpolago.

STARSEM

priporočamo za člane družine, ki imajo blede lica, slabe živce in so brez teka, »ENERGIN« za okropitev krvi, živcev in teka. Odraslim tri likerske čašice »ENERGINA«, otrokom tri male žličke »ENERGINA«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah, pol litra 35 Din.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 34 od 26. t. m. je objavljen »Finančni zakon za leto 1933/1934«, dalje »Navodila za izvrševanje proračuna razhodkov in dohodkov za leto 1933/1934« in »Objave banske uprave o pobiranju obč. trošarin v letu 1933«.

— Zupnik uradom in cerkvenim predstojništvom priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeča šmarnična berila za letošnji majnik: Pozdravljena Kraljica. Šmarnice, spisal dr. J. Jerše (1931), vez. 30 Din; Govori za majnik in stanovske družbe, govoril leta 1920 F. S. Finžgar, 20 Din; Marija in sv. maša, šmarnice (1919), spisal Val. Bernik, 20 Din; Lavretskane šmarnice, spisal dr. J. Jerše (1918), vez. 30 Din; Znamenje na nebu, šmarnice, spisal dr. J. Jerše (1922), vez. 30 Din; Šmarnice arškega župnika, razlaga lavretskanih listanj z življenjepiso bl. župnika J. Vianjeja (1921), vez. 20 Din; Marija v predpodbah in podobah, šmarnice, spisal J. Volc (1904), vez. 30 Din; Mala cvetka Marijina sv. Terezija od deteta Jezusa in svetega obličja, spisal dr. M. Brumat, vez. 45 Din; Marija, vzor krščanskega življenja, šmarnice, spisal dr. Fr. Kruljic, vez. 22 Din; Marijini govori, liturgične šmarnice, spisal St. Stanič, vez. 32 Din.

Sport

ILIRIJA : RAPID (Maribor) Prihodnje nedeljo odigrata Ilirija in mariborski Rapid na ilirijanskem igrišču revanžno tekmo za prvenstvo LNP. Kakor znano je prvo tekmo, ki se je vršila preteklo jesen v Mariboru, Rapid izvojeval v svojo korist. Zato vlada za nedeljsko srečanje med omenjenima kluboma veliko zanimanje. Kajti ilirijanska enajstoričnica se je baš v zadnjem času povrnila v dobro formo ter bo skušala na vsak način zmagati. Rapidova enajstoričnica pa si — kolikor jo poznamo — ne bo pustila kar tako iztrgati kake točke iz rok. Na vsak način bomo imeli to nedeljo tudi v Ljubljani provrsten nogomet.

V Zagrebu pa se odgira važna tekma za drž. prvenstvo med

PRIMORJE IN CONCORDIO

za katero vlada ne samo v naši ožji domovini, temveč tudi v ostalih krajih naše države, zlasti med Zagrebčani, kar največje zanimanje. Koliko važnost polaga ASK Primorje na to srečanje, nam najbolj dokazuje dejstvo, da je v to svrhu organiziral poseben vlak, ki bo popeljal slovenske »drukarje« na vroča zagrebška tla, da bodo med tekmo navduševali slovenske reprezentante v tej težki borbi. Pri prvem srečanju v Ljubljani je Primorje doslego z bivšim državnim prvakom neodločen rezultat, nato Concordia se je od tedaj precej popravila, tako da Primorje ne bo imelo lahkega stališča. Vendar morajo iti fantje v Zagreb z zavestjo, da bodo zmagali in da morajo zmagati, ker le na ta način smejo upati na uspeh in naj jih to, če se vrši borba na zagrebških tleh, prav nič ne moti.

Tretja in najvažnejša tekma se pa vrši v nedeljo v naši prestolnici med

JUGOSLAVIJO IN ŠPANIJO.

Preteklo nedeljo je igrala ista španska reprezentanca proti francoski reprezentanci v Parizu, kateri je podlegla z 1:0. S tem pa seveda ni rečeno, da španska reprezentanca ni dobro sestavljena in da bo imel naš tim radi tega lažje stališče. Indisponiranost enega ali drugega igralca dostikrat odločilno vpliva na potek in izid tekme. Zmaga francoske reprezentance res ni nihče pričakoval, vendar bodo morali napeti naši vsi sile, da vsaj kolikortoliko častno odrežejo. Naš nogomet proti Španiji bodo zastopali naslednji igralci: Glazer — dr. Ivkovič, Tošič — Arsenijević, Lehner, Marušič — Tirnančič, Marjanovič, Valjarevič, Vujadinovič in Žečević.

POSEBNI VLAK V ZAGREB, 30. APRILA, OB PRILIKI LIGA TEKME ASK PRIMORJE : CONCORDIA.

Vlak je zagotovljen! Prijave se sprejemajo v potovalni pisarni Putnika, Gajeva ulica ali pa pri inkasantu ASK Primorja zaključno še v petek, 28. t. m. celodnevno. Interesenti iz Ljubljane, zlasti pa izven Ljubljane, pozor!

Odhod vlaka iz Ljubljane je nekoliko izpremenjen!

Iz Ljubljane gre vlak ob 6.35 zjutraj, postanek v Hrastniku ob 7.37, v Zidanem mostu ob 7.47; odhod iz Zidanega mosta ob 8. odhod iz Sevnice ob 8.21, iz Brežic ob 8.54, prihod v Zagreb ob 9.41. Povratnik: odhod iz Zagreba ob 21.30, poestanek v Brežicah ob 22.19, v Sevnici ob 22.52, v Zidanem mostu ob 23.22, v Hrastniku ob 23.40, prihod v Ljubljano ob 0.40. Tedaj vozi s hitrostjo brzovlaka!

Opozarjajo se interesenti, da se bo skušalo preekrbeti prvovrstno prehrano: kosilo in večerjo po znanih cenah. Detaljne informacije v prihodnjih dneh. Prijave se bodo sprejemale v vlaku.

Opozarjajo se interesenti iz Vrhnike, da

Dalje priporočamo tudi najnovjše: Lavtižar Jos. Marijina božja pota v Evropi, šmarnice (1933), vez. 35 Din, in dr. Fr. Knific: šmarnice Marije pomočnice, nevez. 12 Din, vez. 20 Din.

— Dr. France Pucelj, zdravnik v Kamniku, se je preselil na Glavni trg v hišo trgovine Žargi. Poleg splošnega zdravilstva popravlja tudi zobe.

— Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz-Josefova« grencica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček.

— Sonce, ki posije v vsako hišo... Najsi bo v majhnem, starem mestu ali pa sredi večjega mesta — sonce, ki je potrebno pri beležu na plamen, lahko posije v slednjo hišo: če se le rabi Schichtov Radion — to samodejno pralno sredstvo — pri želti. V Schichtovemu Radionu je na milijone prizadevnih kisikovih mehurčkov, ki spravijo vso nesnago iz perila in ga lepo in nežno obelijo. Schichtov Radion je tisto, kar je bil doslej belež na planem — ampak v pralnem kotlu.

— Občni zbor. Društvo »Dom slepih« v Ljubljani ima v četrtek, 4. maja 1933 ob 5 popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Na obilno udeležbo vabi odbor.

— Zobni kamen Vam lahko odstrani samo Vaš zobozdravnik, toda nastanek istega preprečite z redno uporabo Chlorodont zobne paste. Tuba 8 Din.

Ptuj

Mestna godba prične začetkom meseca maja prirejati v mestnem parku koncerte.

Dravski most na Borlu dobiva novo obliko. Kameniti tlak se odstranjuje in se polagajo 12 cm debele hrastove mostnice. En del je že položen ostali del pa bodo položili v mesecu maju. Do tega časa ostane promet za težke vozove zaprt.

Občni zbori. Jadranska straža, podružnica v Ptuj, je imela v soboto 22. aprila v Narodnem domu svoj redni občni zbor. Kakor je posneti iz letnega poročila, šteje podružnica 225 rednih in 9 podpornih članov. Poverjenstva obstojajo na Bregu, pri Sv. Vidu in v Ormožu. Organiziral se je pomaček na vseh šolah v ptujskem okraju in je vpisanih v pomaček že 10.591 članov. Denarni promet je znašal v minulem letu Din 11.000. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sledeči člani: okrajni načelnik dr. Bratina, predsednik, podpolkovnik Šarac, odvetnik dr. Visenjak, gospa Fermečeva, odvetniški uradnik Christof, župan Jerše, šolski nadzornik v p. Pretnar, prof. Germanovci in Veselko ter učitelj Šestan. — Iste dne je imela svoj občni zbor tukajšnja Češkoslovaško-jugoslovanska liga. Šteje 47 članov in je v stalnih stikih z ligami v Mariboru in Ljubljani, Pragi in Brau.

se prijavi pri gosp. Jože Gromu, trgovcu, najpozneje do petka, 28. t. m. zvečer. Pri prijavi morajo plačati znesek 43 Din za vožnjo Ljubljana—Zagreb in nazaj ter vožnjo za avtobus Vrhnika—Ljubljana in nazaj.

Interesentom iz Celja sporočamo, da imajo v Zidanem mostu priključek na posebni vlak, vsled tega naj vpošljejo nemudoma prijave za Zagreb na potovalno pisarno Putnika, Gajeva ulica in istim priložijo znesek 43 Din za vožnjo Zidani most—Zagreb in nazaj.

Izleta se udeležijo tudi vrhniška godba na čelu vrhniških simpatizerjev, ki si bo brez dvoma znala pridobiti simpatije in naklonjenost vseh udeležencev pohoda v Zagreb radi svoje agilnosti in podjetnosti!

Hitite s prijavi, ker je zadnji rok za prijave, petek, 28. t. m. zvečer!

ZVEZNO PRVENSTVO V SMUKU

Radi neprimernih snežnih razmer je JZSZ primorana za 30. t. m. razpisano tekmo v smuku za Zvezno prvenstvo odpovedati ter se v tej sezoni ne bo izvedla. — JZSZ.

★

SK Jadran (nogometna sekcija). Drevi 28. t. m. ob 20 pri gosp. Oblaku sestanek oldboy, prvega rezervnega in juniorskega moštva radi nedeljskih gostovanj. — Načelnik.

SK Grafika. Danes dne 28. aprila ob 8 zvečer se vrši sestanek članov nogometne sekcije in to I. in rezervnega moštva. Sestanek je važen radi nedeljskih tekem. — Načelnik.

TEŽKA ATLETIKA — DELAVSKI SPORT.

V mednarodni zvezi za dviganje uteži je nad 60.000 članov-težkih atletov.

Na prvem mestu je seveda Nemčija z 38.000 atletih, nato sledijo ostale države.

Gotovo je, da je med to armado atletov delavstvo častno zastopano, saj je to zanj eden izmed najbolj primernih sportov, ki se lahko goji v vsakem letnem času, ob vsakem vremenu, zunaj ali v zaprtih prostorih in kar je v današnjih časih važno — brez velikih stroškov.

Obžalovati je le, da je pri nas ta, res moški sport tako omalovaževan in zapostavljen, čeprav tiči v našem fantu podzavestno težnja po njem. Vzdigniti nekaj, kar drugi ne more ali za čalo položiti prijatelja na hrbel, v tem so se skušali že naši dedje, ko ni bilo še sledu od drugih telesnih vajah.

Ne sme nas motiti, če moda zahteva tako sporte, ki dajejo telesu »moderno« vitko linijo. Saj za tako linijo skrbi danes kapitalistični družabni red, kriza in brezposelnost, ki tlačijo delavca in le prehitro napravijo iz njega oglodanega in izmoganega reveža.

Danes se je proizvodnja v industriji povišala do neverjetne višine in delodajalec zahteva od delavca za skromen košček kruha delo, ki ga zmorejo le jelekne mišice in v vsakem oziru zdrav človek.

Nočem trditi, da dá to delavcu samo težka atletika; imamo tudi še druge vrste sporta. Idealen je na primer zimski sport, toda žal, da ga delavec ne more gojiti kakor bi rad.

Posizmi pride iz tovarne o mraku, torej mu preostane samo nedelja, do katere pa ima kot kristjan tudi obveznosti. Da bi pa vzel za več dni dopust in si privoščil okrbno v planinskih kočah, je za delavca nedosegljiv luksuz.

Imo potem zima pri nas tudi hitro mine, tako da imamo dolge pomladne in jesenske večere, ki nehoti spravijo človeka v — gostino — kjer tak rad pokaže svojo moč z nožem.

Težka atletika se pa lahko goji kakor rečeno ob vsakem času in neodvisno od vremena; zato zainteresirajmo našo delavsko mladino zanj! J. B.

Križev pot „gledališkega pisuna“

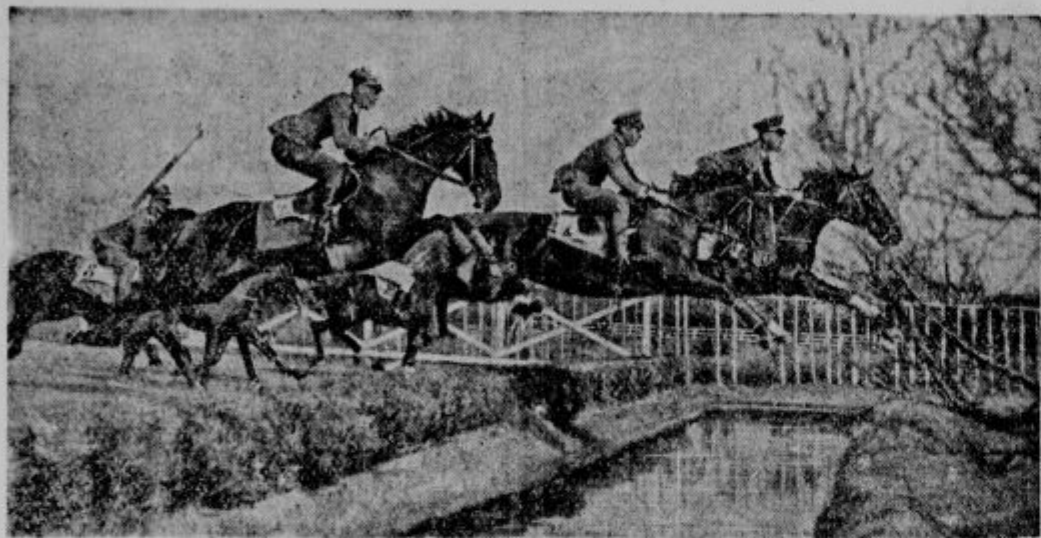
Kako se je Goldoni razgovoril s Klementom XIII.

Benečan Carlo Goldoni (roj. 1751), avtor »Gostilnicarke« (Mirandoline) in drugih priljubljenih komedij, oče italijanske drame, je v starosti 80 let spisal zanimive spomine, ki so zdaj izšli v novi izdaji. Knjiga je imela že tedaj velik uspeh. Med 300 naročniki so bili Ludvik XVI., Katarina II. in druge vodilne osebnosti v njegovi dobi.

Toda rimsko gledališko občinstvo, kjer so odločali duhovniki, je strogo sprejelo v beneškem narečju spisane igre. »Srečen je ta, ki jim ne zamere,« vzdihuje Goldoni, »v gledališču ni nobenega stražnika. Duhovniki so neizprosni in glasni.« A naposled je le postal avtor slaven, in ga je celo sprejel papež Klement XIII., njegov rojak. »Poznal sem sv. očeta kot Benečana še v Padovi, kjer je bil nadškof, in mu posvetil pesem, ko je zasedel prestol sv. Petra. Njegova svetost me je izredno milostivo sprejel in z menoj tri četrt ure govoril o svojih nečakah. Naposled se je dotaknil zvonca na mizi, kar je pomenilo, da se moram posloviti. Prisklonil sem se, se zahvalil in hotel oditi; a sveti oče me je tako pogledal, da sem prišel v zadrego.

Ničesar mi ni rekel. O, neznosna lahkomišelnost gledališke nespodobnosti vajenega pisuna! Vzhičen in ganjen sem pozabil poljubiti nogo sv. očeta. Ko sem naposled razumel mojo napako, sem takoj pokleknil z glavo na tleh. Klement XIII. je v svoji neizrečeni blagosti meni podelil ponoven blagoslov. Odšel sem poln občudovanja nadpastirjeve prizanesljivosti in jeze nad lastno bedasto neotesanostjo...«

Goldoni je preživel zadnjih 20 let v Parizu kot vodja italijanske drame, učil princesinje italijanščine in stanoval v versajski palači. Paris ga je navdušil, a revolucija mu je uničila vse blagostanje. Kralj, njegov dobrotnik, je končal na morišču in konvent je že julija 1792 odzvel staremu dramaturgu pokojnino, od katere je živel. Pesnik Marie-Joseph Chenier je sicer nastopil nekoliko mesecev pozneje v obrambo »italijanskega Moliéra.« Republika je dne 7. februarja 1793 naklonila Goldoniju 4000 livrov pokojnine in je konvent enoglasno sklenil izplačati tudi vse zaostanke. A muhasta usoda je zadržala odlok in ga je Goldoni prejel kakor v zasmeh drugi dan po smrti. Šele pozneje je popravila Francija krivico s tem, da je Goldoniju postavila mali spomenik v vrtni polg stolnice Notre-Dame.

Hip-hop čez drn in strn

Morganovi rokopisi

Newyorška policija že tri mesece išče drznega tata, ki je ukradel dragocene rokopise iz zbirke Johna P. Morgana. Ta v Novem svetu baje najdražja zgodovinska zbirka je nameščena v dveh Morganovih hišah in je vredna s slikami, preprogami in pohištvom najmanj 300 milj. Din. Z revolverjem oboroženi stražniki podnevi in ponoči korakajo pred hišo ter legitimirajo vsakega, ki pride blizu. V poslopju samem spremila slehernega obiskovalca paznik. Vstop je zelo otežkočen. V ta namen je treba vložiti pismeno prošnjo in točno navesti, kaj hoče obiskovalec videti. Odgovor pride šele v 14 dneh. Obiskovalec mora zapisati v knjigo pri vходу svoje ime in naslov. Pazniki mu preiščejo žepa. Najbolj dragoceni rokopisi so zbrani v veliki obokani dvorani v pritličju. Prvi Morgan je nekoč tu imel svojo spalnico in posve-tovalnico za borzne prijatelje. Vse knjige se nahajajo v odprtih omarah. To je potrebno zaradi zračenja, ker bi se sicer pokvarile dragocene platnice. Rokopisi niso bili ukradeni iz teh hiš, temveč iz nekega muzeja, kamor jih je poslal Morgan na razstavo ob 100 letnici rojstva Walterja Scotta. Vlomilec je odnesel poleg več pisem izvirnik romana »Rob Roy«.

Gospodinja novi služkinji: »Imate kaj prakse z otroki?«
Služkinja: »Da gospa; saj sem bila otrok tudi jaz.«

Lindbergh ima še vedno srečo

Iz Pittsburga poročajo, da je malo manjkalo, da bi se ne bil Lindbergh s svojim letalom ubil pri pristanku na letališču v Pittsburgu. S svojo soprogo se je hotel peljati v državo Ohio, toda nad Pittsburgom mu je nenadoma odpovedal motor in le svoji spretnosti se mora Lindbergh zahvaliti, da je po sreči pristal tik na robu letališča.

Vatikanske znamke za sveto leto.

Londonski roparji ugrabili detektiva

Angleški listi poročajo o senzacionalnem zasledovanju avtomobilskih tatov v Londonu. Policijski nadzornik Duncan in detektiv Bailey sta patrulirala na policijskem motorju v okraju Golders Green, kjer je bilo največ tatvin avtomobilov. Pred neko hišo se je ustavil neki avtomobil in iz njega je stopila mlada dama ter odšla v stanovanje. V tistem trenutku sta že skočila v avtomobil dva neznanca in z vso brzino odpeljala avtomobil. Nadzornik je dal ukaz detektivu, naj požene motor z vso brzino, da bi pretekla neznan avtomobil. Ker tolovaji niso vedeli, da jih zasleduje policija, so se dali preteči. V tistem trenutku je policijski nadzornik zavozil pred njihov avto in dal znamenje, naj se avtomobil ustavi. Detektiv Bailey je stopil k avtomobilu in skušal aretirati tatove. Toda ti so ga zgrabili, vrgli na svoj avto in oddirjali z njim. Vse se je odigralo s tako hitrostjo, da ni mogel nadzornik Duncan prav nič pomagati svojemu tovarišu. V avtomobilu se je tedaj vnela huda bitka, ker se je detektiv branil na vso moč. Prišel je krvaveti in končno se je moral vdati. Tatovi so se še nekaj časa peljali v tem avtomobilu naprej, končno so se ustavili v ulici Fitzjohn, pustili detektiva samega v avtomobilu in najeli drug avto ter se z njim odpeljali. Policijski nadzornik Duncan je takoj alarmiral vso londonsko policijo, toda roparjev niso mogli najti. Detektiv je bil tako zdelan, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. V avtomobilu so našli polno ženske prtljage, ki bi jo bili roparji z avtomobilom vred ukradli, ako bi jih policija ne bila zalotila na delu.

Ta dogodek na londonskih ulicah je pokazal, da je bila policija doslej preskrbljena s preslabimi motorji, njihova brzina je bila namreč premajhna. Zato je londonski župan Trenchard sklenil, da izvede pravo revolucijo in postavi v pokoj policijske motorje, ki jih je londonska javnost krstila z »Q-cars«. Policija bo prejela odslej prave avtomobile, ki bodo lahko vozili z največjo brzino in na katere bodo postavili radijske aparate; s pomočjo teh bo policijska patrula stalno v stiku z osrednjo policijo in jo bo lahko takoj obvestila o presenečenjih, ki bi jih utegnili doživeti na ulici.

Policijska četa iz Lübecka na poti v Berlin, kjer bo praznovala 1. maja praznik... dela. Nemčije za takšen 1. majnik gotovo ne zavidamo.

Ljubljane še ni med njimi...

Pred vojno je bilo na svetu 15 milijonskih mest, medtem ko znaša število mest, ki imajo nad en milijon prebivalcev, danes 29. Največje mesto na svetu je New York, ki šteje 9 milijonov ljudi, drugi je London z 8.263.000, tretje Pariz 4.934.000, četrto Berlin 4.339.000, peto Chicago 3.356.000, šesto Šanghaj 2.700.000, sedmo Moskva 2.667.000, osmo Osača 2.454.000, deveto Buenos Aires 2 milj. 153.000, deseto Tokio 2.130.000, enajsto Philadelphia 1.569.000, dvanajsto Leningrad 1.942.000, trinajsto Dunaj 1.836.000, štirinajsto Detroit 1.569.000, petnajsto Rio de Janeiro 1.469.000, šestnajsto Tien-cin 1.400.000, sedemnajsto Kalkuta 1.284.000, osemnajsto Peking 1.340.000, devetnajsto Sidney 1 milj. 239.000, dvajseto Los Angeles 1.238.000, 21. Hamburg 1.231.000, 22. Varšava 1.178.000, 23. Bombay 1.018.000, 27. Budimpešta 1.005.000, 28. Birmingham 1.002.000 in 29. Rim 1 milj. ljudi. Izmed teh milijonskih mest so po vojni nazadovale: Leningrad, ki je štel 1.1914 še 2.019.000 in Dunaj, ki je štel takrat še 2.176.000. Prebivalstvo Šanghaja je štirikrat večje kakor pred vojno, prebivalstvo Osa-ke, Tien-cin in Pekinga se je podvojilo.

Mesta izpod en milijon so: Milan 990.000, Mexico 968.000, Nagoya 907.000, Cleveland 900.000, Bruselj 890.000, San Paolo 880.000, Liverpool 856 tisoč, Praga 849.000, Madrid 845.000, Napoli 841 tisoč, St. Louis 822.000, Kanton 820.000, Baltimore 805.000, Kobe 788.000, Boston 781.000, Hankou 780 tisoč, Barcelona 775.000, Kopenhagen 771.000, Manchester 766.000, Kioto 765.000 in Amsterdam 752.000. Od leta 1914 je prebivalstvo Carigrada padlo od 1.200.000 na 600.000, Moskva je narasla za več kakor en milijon ljudi, Praga za 355.000, japonsko mesto Nagoya je naraslo od 378.000 na 907.000. Prebivalstvo Tokia, Kantona in Hankoua je nazadovalo.

Od 29 milijonskih mest jih je v Evropi 12, v Ameriki 7, v Aziji 7, v Avstraliji 2 in v Afriki 1. Angleški imperij ima 7 milijonskih mest, Združene države 5, Kitajska 3; Sovjetska Rusija, Nemčija in Japonska vsaka po dve milijonski mesti. Mest, ki imajo več kakor 750.000 ljudi, je na svetu 50, od teh je 22 v Evropi, 13 v Ameriki, 12 v Aziji, 2 v Avstraliji in 1 v Afriki.

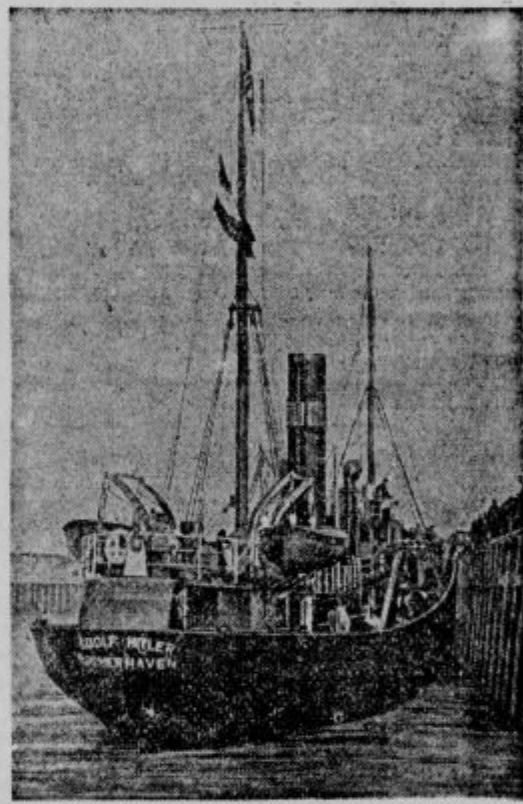
Nenadarjen dijak naj ostane doma

Dunajska vlada je izdala naslednji ukaz, ki zadeva izključitev iz šol nesposobnih dijakov: Dijaki, ki so v izpričevalu za katerikoli razred nižje srednje šole več kakor v polovici predmetov I. skupine prejeli »nezadostno«, kakor tudi dijaki, ki so bili nezadostno kvalificirani v treh ali več predmetih I. skupine v kateremkoli razredu višje srednje šole, nimajo pravico ponavljati razreda ne na istem zavodu ne na kateremkoli v Avstriji. Pri odhodu napiše razrednik v njihovo izpričevalo tole pripombo: »Dijak je zapustil zavod radi nezadostnega uspeha v učenju, ponavljanje razreda je nedopustno.« Dijakom, ki so dobili več kakor dva nezadostna reda iz predmetov I. skupine, je prepovedano vpisati se na drugo srednjo šolo z različnim učnim načrtom. Noben dijak ne sme več kakor enkrat ponavljati en razred.

*
»Ali ljubite živali, g. Miklavc?«
»Da, gospa, ljubim piščeta, gosi, zajce itd.«

Pred 369 leti je zagledal luč sveta sloviti angleški dramatik Shakespeare v mestu Stratford on Avon. Vsako leto slavijo njegov rojstni dan. V Stratfordu on Avon se zberejo predstavniki 30 držav in se poklonijo velikemu umetniku. Spredaj Šah Haviz Wahba, poslanik Medžasa, za njim sovjetski poslanik Mayski.

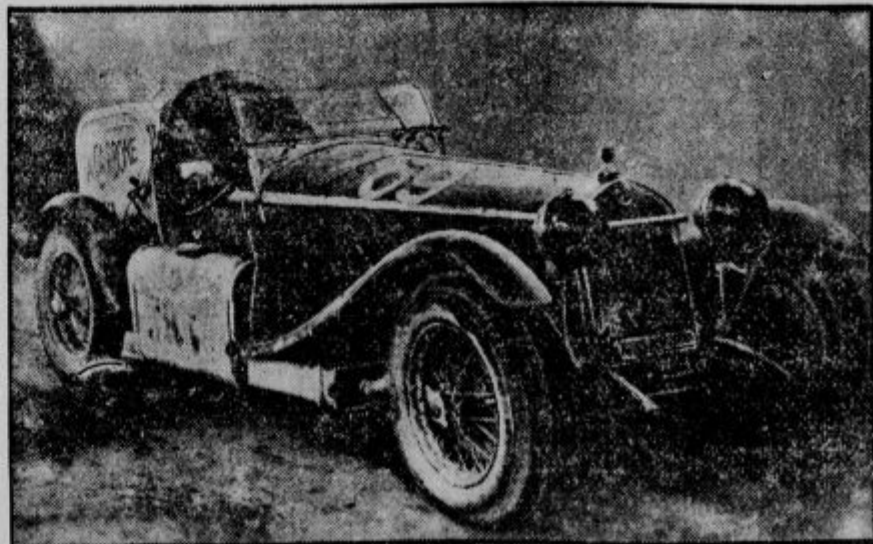

Najhujša nalezljiva bolezen, ki razsaja po vsej Nemčiji, odkar je prišel Hitler na oblast, je klečeplastvo ali kruhoborstvo. Na sliki vidimo ribiški parnik, ki so mu vzdeli ime »Adolf Hitler«.

Človek in izprememba temperature

Človek se neterjetno prilagodi velikim razlikam v temperaturi. Tako n. pr. lahko potujejo ljudje iz južnih krajev v najsevernejše pokrajine tega sveta, ako se dovolj oblečejo in preskrbijo s potrebno hrano. Njihovo zdravje radi tega ne trpi. Človek prenese izpremembe temperature, ki se dvignejo in znašajo tudi do 100 stopinj Celzija, ne da bi njegovo zdravje posebno trpelo. Te izpremembe nastanejo, ako pomislimo, da znaša temperatura v polarnih krajih do 50 stopinj pod ničlo, v tropskih pa 50 nad ničlo.

Mnogi možje mislijo, da so vse storili za ženo s tem, da so jo poročili. Po poroki se zanjo ne brigajo več. Nič čuda, da so pozneje razočarani.

Nov tip avtomobila italijanske trdke Alfa-Romeo, ki ga poganja plin. Italija mora uvažati ogromne količine bencina, kar silno otežuje njeno trgovinsko bilanco; zaradi tega se italijanski tehniki trudijo, da bi zgradili avtomobil s plinskimi vozilom. Poskusi so se deloma že posrečili, kot kaže slika.

Prva nagrada na avtomobilski tekmi iz Monaca v Monte Carlo je bila letos podeljena dirkaču Varziju, ki je na avtomobilu znamke »Bugatti« prvi dospel na določeno mesto.

Zmanjšanje aktivnosti zun. trgovine

V marcu 1933 je po podatkih glavnega ravnanstva carin znašal naš uvoz 246,9 milij. Din, do čim je v februarju dosegel vsoto 180 milij. Din. Letošnji uvoz v marcu je le za 0,5 milij. Din višji kot v marcu lani, pač pa nam je zabeležiti povečanje količine od marca lani na marec letos za 13,8%.

Glavni predmeti našega uvoza so bili naslednji (vse v milijonih Din, v oklepajih podatki za februar): sirov bombaž 18,85 (9,86), predivo 27,34 (21,94), tkanine 23,2 (14,7), nepredelano železo 2,65 (1,86), pločevina 2,26 (3,7), tračnice, žel. material itd. 3,9 (6,0), razni izdelki iz železa in jekla 8,8 (7,6), sirova volna 4,24 (4,5), predivo 6,2 (6,04), tkanine 14,5 (7,5), svileni predivo 3,9 (3,8), svilene tkanine 3,4 (3,1), nafta 4,25 (3,5), riž 5,2 (4,25), južno sadje 4,4 (2,5), kava 7,7 (6,1), premož 4,4 (2,1), oljnat plodovi, semena itd. 7,3 (5,55), stroji, orodje in aparati 9,2 (3,8), elektrotehnični predmeti 6,6 (3,5), prevozna sredstva 1,5 (1,1), umetne organske barve 3,7 (4,6).

Istovrstno pa je narasel tudi naš izvoz od 224,5 milij. Din v februarju na 255,8 milij. Din v marcu. V primeri z marcem lanskega leta se je izvoz povečal po količini za 18,7%, po vrednosti pa za 20,3%.

Izvoz najvažnejših predmetov je bil v marcu sledeči: koruza 30,9 (16,9), suhe slive 4,1 (8,5), kopriva 2,85 (1,0), konji 5,8 (2,7), govedo 9,0 (8,9), prašiči 19,2 (21,6), perutnina 7,2 (7,3), sveže meso

8,7 (11,1), mast 2,06 (0), sveže ribe 1,1 (1,0), jajca 22,8 (24,8), drva 1,35 (2,2), stavbni les 44,6 (33,7), oglje 1,76 (1,6), lesni izdelki 1,6 (1,5), cement 5,2 (5,3), kalcijev karbid 8,9 (0), sirov baker 27,15 (16,8), rude in zemlja 5,1 (10,8).

V marcu opazimo nadaljnje padanje aktivnosti naše zunanje trgovine. Še v decembru 1932 je bila naša zunanja trgovina aktivna za 79,7 milij. Din, toda ta aktivnost se je v januarju 1933 zmanjšala na 60 milij. Din, v februarju pa 44,5 milij. Din. Aktivnost znaša v marcu samo še 8,9 milij. Din.

Skupno je znašal naš izvoz v prvih treh mesecih 1933: 589,415 ton v vrednosti 712,5 milij. Din, v prvih treh mesecih 1932 pa 523,127 ton v vrednosti 634,6 milij. Din. Izvoz je torej narasel za 12,7% po količini in 12,3% po vrednosti. Na drugi strani pa je znašal uvoz 155,221 ton za 599,1 milij. Din, lani v prvih treh mesecih pa 148,894 ton za 703,1 milij. Din. Uvoz je torej narasel po količini za 4,25%, po vrednosti pa je celo padel za 14,9%.

V zadnjih mesecih se je naša zunanja trgovina razvijala sledeče (v milijonih Din):

	Uvoz		Izvoz	
	1932	1933	1932	1933
januar	172,2	228,2	232,2	218,3
februar	180,0	229,4	224,5	203,7
marec	246,9	246,4	255,8	212,7

Gibanje zlata

Sedaj je objavljen izkaz federalnih rezervnih bank za 20. aprila, ki kaže v primeri z izkazom za 13. aprila te-le izpremembe (v milij. dolarjev):

	15. aprila	20. aprila
zlato	3.315,5	3.365,6
menice	428,5	414,3
kupljene menice	247,0	208,4
državni papirji	1.837,2	1.837,1
obtok bankovcev	3.517,3	3.477,4
vloge	2.217,7	2.347,5
kritije	60,6%	61,5%

Ta izkaz kaže ugodno stanje 12 emisijskih bank Unije in a tem tudi ugodno valutno tehnično pozicijo na dan prepovedi izvoza zlata in s tem zvezanega padca dolarja.

Skupno znaša ves zlati zaklad USA 4,313 milij. dolarjev (razlika je v posesti države itd.), ves obtok bankovcev pa 6,068 milij. dolarjev. (Bankovci so v obtoku ne samo od fed. rez. bank, ampak tudi od Nationalbank, nadalje tako zvanii federalne rezervne Banknotes itd.). V primeri z najvišjim stanjem 8. marca je ves obtok bankovcev padel za 1,470 milij.

Od 13. do 20. aprila 1933 je povečala Bank of England svoj zlati zaklad za 5,45 na 183,96 milij. funtov, kar je deloma pripisovati vrnitvi nemškega kredita.

Banque de France izkazuje od 7. do 14. aprila povečanje zlatega zaklada za 668 milij. na 81,080 milij. frankov (vrnitev nemškega kredita in dotok zlata iz Švice).

Močna angleška valutarna pozicija

Anglija si je, kot znano, ustanovila lani posebno devizni fond, ki naj pomaga vzdrževati tečaj funta. Ta fond je nakupil velike zneske frankov, da prepreči dvig funta. Namesto, da sedaj vse to vrnovi, je bil dosežen sporazum, po katerem bo dala francoska državna blagajna angleškemu fondu za 5 milijard blagajniških bonov.

Rekordna mlečnost v Jugoslaviji

V gospodarsko naprednejših državah so pričeli z odbiro (selekcijo) domačih živali že pred nekaj desetletji. Cilj odbire je predvsem dobiti čim mlečnejše živali, hitre rasti in lepih oblik. S smotreno odbiro, dobrim krmiljenjem in nego so dosegli tekom let že pri mnogih pasmah neverjetne uspehe, tako da posamezne krave dajejo letno že preko 10 tisoč kg mleka.

Pri nas v naši državi pa tudi v Sloveniji je vse to delo šele v prvih začetkih, zato ni čuda, da smo glede mlečnosti naših krav še zelo zaostali. Imamo sicer pojedine izjeme naprednejših živinorejcev, ki se bavijo z odbiro krav že dalje časa in so dosegli že prave uspehe.

Po uradnih podatkih »Selekcijske zveze za sivorjavo govedo (montafone)« v Gradcu za l. 1932 vidimo, da je najboljša krava te zveze krava »Summa« HB Nr. 8391, roj. 12.VI. 1917 iz posestva Kallwang, ki je dala v letu 1932 13.543 kg mleka s 4,2% toščobe t. j. 569 kg mlečne toščobe. Ta krava je postavila nov rekord mlečnosti v Avstriji in je celo prekosila v mlečnosti vse krave te pasme na svetu. Med prvimi kravami te zveze opazimo tudi kravo »Beitoc«, last g. Parina iz Novega Kloštra pri Sv. Petru v Savinjski dolini.

Krava »Beitoc« HB Nr. 2656, roj. 1919. leta, je dala v letu 1932 11.662 kg mleka s 3,5% toščobe t. j. 408 kg mlečne masti. Povprečna dnevna količina znaša 32 kg mleka, kar je za povprečne naše razmere skoraj neverjetno. Prve mesece po telitvi je dala celo do 45 kg mleka dnevno in to v zimskih mesecih, ko še ni bilo zelene krme in paše. Brez vsakega dvoma smemo trditi, da je ta krava najboljša mlečnica v celi naši državi. Pridobila je jugoslovanski rekord za mlečnost in prekosila tudi krave te pasme v Nemčiji in Švic, kjer je ta pasma doma. Tudi je po podatkih te zveze doseglo te posestivo najvišjo povprečno mlečnost vseh krav v levo, katere rede poindni člani. Povprečna mlečnost vseh krav, katerih redi posestvo normalno 15, znaša letno 5801 kg mleka s 3,7% toščobe. Vsi ti podatki so popolnoma verodostojni, ker je zveza redno vršila kontrole pri svojih članih. Tudi ni ta visoka mlečnost samo slučajni pojav, ampak sad dolgotrajnega in smotrnega dela.

Pripomniti pa je treba, da se tako visoka mlečnost ne da doseči samo s smotreno odbiro, ki je sicer glavni pogoj, ampak je potrebno tudi dobro krmiljenje in nega. Zalibog pa prekomerno vzgajanje v tej smeri t. j. mlečnost, gre tudi na škodo zdravju živali. Zato tudi krave te pasme — vsaj popolnoma čiste pasme — niso za naše primitivne razmere najprimernejše, ker bi pri naši običajni negi, krmiljenju in zaprtje v hlevih zelo verjetno počasi obolele. Pač pa so kot križanci s sorodnimi pasmami kot n. pr. na Dolenjskem dali prave zadovoljive uspehe, tudi kar se tiče zdravja.

Na vsak način pa čaka naše živinorejce še dolgotrajno in smotreno delo za izboljšanje naše skromne živinoreje in naj jim navedeni uspeh vlije novega poguma v tem delu, ker uspeh kakor tudi gmotni napredek jim je zagotovljen.

Obrotna banka v Ljubljani izkazuje v letu 1932 zmanjšanje tujih sredstev brez reeskonta od 8,7 na 7,9 milij. Din. Temu odgovarja znižanje blagajne od 0,9 na 0,55, menic od 1,5 na 0,8 in dolžnikov od 9,6 na 8,9 milij. Din. Račun dobička in izgube kaže zmanjšanje zaslužka od obresti in povečanje zaslužka od bančnih poslov pri zmanjšanju stroškov. Čisti dobiček se je zmanjšal od 0,88 na 0,064 milij. Din, pa se porabi večinoma za odpise, kakor za leto 1931.

Borza

Dne 27. aprila 1933.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Pariza, Prage in Trsta. Oslabela sta Berlin in London, dočim so narasli tečaji Amsterdama, Bruslja in Newyorka.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,40, na zagrebški borzi pa je bilo zaključenih 20.000 šil. po 8,35. Grški boni so v Zagrebu notirali 40,50 denar.

Ljubljana, Amsterdam 2908,18—2910,54, Berlin 1811,25—1822,05, Bruselj 801,91—805,85, Curih 1108,95—1113,85, London 197,08—198,68, Newyork 5174,02—5203,18, Pariz 235,88—227, Praga 170,90—171,76, Trst 298,24—300,64.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 55.236 Din.

Curih, Pariz 20.3825, London 17.765, Newyork 470, Bruselj 72,30, Milan 26,95, Madrid 44,35, Amsterdam 208,20, Berlin 118,50, Dunaj 73 (55,60), Stockholm 91,70, Oslo 90,50, Kopenhagen 79,10, Sofija ne notira, Praga 15,415, Varšava 58,05, Atene 2,92, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je slaba, kar je razvidno iz slabših tečajev, poleg tega niti na ljubljanski niti na zagrebški borzi sploh ni bilo tečajev za dolarska posojila, dočim je v Belgradu notiralo 7% pos. Drž. hip. banke. Promet je izredno majhen, saj je danes znašal na zagrebški borzi samo 100 kom. vojne škode. Med delnicami je bilo zaključenih 100 kom. Trboveljske.

Ljubljana, 7% inv. pos. 42—44, voj. škoda 185—192, begl. obv. 31,50 den. — Eksekutivna prodaja: vojna škoda 87 kom. 185, 10.000 nom. stab. pos. iz 1931 15 frane. frankov.

Zagreb, Državni papirji: 7% inv. pos. 42—44, agrarji 23 den., vojna škoda 190—192 (190), 6% begl. obv. 31,75 den. — Delnice: Narodna banka 3400—3750, Priv. agr. banka 190—194, Šeđerana Osjek 110 den., Impex 50 den., Isis 3 Obl., Trboveljska 138—139 (135, 137,50).

Belgrad, Narodna uanka 3650—3700 (3730), Priv. agr. banka 194—194,50 (193), 7% inv. pos. 43—43,50, vojna škoda 189—190, 6% begl. obv. 31,75—32 (32, 31,75), 7% pos. DHB 42,50—45.

Dunaj, Podon.-savska-jadrana. 59,35, Alpine 11,65, Trboveljska 14,70, Rima Murany 21,25.

Žitni trg

Na žitnem trgu so cene pšenice in moke ostale neizpremenjene, opaža se namreč povečanje dovozov na trg. Nasprotno pa je v ceni pridobila koruza, za katero so danes zahtevali 65—67,50 parieta Indija, za šlepovsko blago pa se je plačalo 75.

Novi Sad, Pšenica bač. okol. Novi Sad, okolica Sombor, gorbač, srbač, srem, bač, potiska 217,50—222,50, gorban. 215—220, kuruza bač., srem, gar. kval. 61—63, bač., srem, april, maj, junij 67—69, ban. gar. kval. 59—61, bač. ladja Tisa 66—68, bač. ladja Donava 67—69, bač. ladja Begej in Sava 65—67. Ostalo neizpremenjeno. Tendenco neizpremenjena. Promet: 91% vagona.

Budimpešta, Tendenco nespremenjena. Promet slab. Pšenica maj 12,96—13,05, zaklj. 12,98—12,99, junij 13,18—13,33, zaklj. 13,20—13,21, okt. 11,98—12,15, zaklj. 12,05—12,06, rž maj 6,62—6,75, zaklj. 6,62—6,63, junij 6,85—6,93, zaklj. 6,92—6,93, okt. 7,98—8,17, zaklj. 7,99—8, kuruza maj 6,95—6,99, zaklj. 7—7,02, julij 7,49—7,50, zaklj. 7,40—7,42, avg. 7,66.

Jesenice

Cepljenje. Prihodnji teden bodo na Jesenicah cepili in sicer na Jesenicah v stari osnovni šoli, na Savi pa v meščanski šoli, na kar opozarjamo starše. Teden pozneje pa se istotam vrši pregled c uspehu cepljenja.

Regulacija Jesenic. Preteklo soboto se je vršila na Jesenicah važna občinska seja, na kateri se je preračevala osnutek regulacijskega načrta za mesto Jesenice.

Na Jesenicah smo bili vajeni, da smo imeli skoraj vsako nedeljo po tri, ali tudi še več gledaliških predstav, saj imamo tu kar tri društva, ki se pečajo z gledališcem. Danes ni vsega tega nič in Jeseničani se, posebno nedeljske večere, dolgočasijo ter komaj čakajo lepših dni, ko bodo lahko brez skrbi na slabo vreme šli nad narcise in drugim v krasno jeseniško okolico.

Da napredujemo, je dokaz tudi ta, ker imamo zdaj dve lekarni in se ti dve, prav po ljubljanskem vzorcu, menjata z nedeljsko službo. Eno nedeljo ima službo lekarna Koželj, drugo pa lekarna Zabkar.

Občni zbor I. delavskega konsumnega društva je bil precej buren, zlasti radi znatnega znižanja takozvanih obresti od nakupljenega blaga. Vsako leto so bile družine, vsaj večje, deležne okoli 800 do 900 dinarjev letnih obresti, kar je bilo vsekakor velikega pomena za družine. Tudi letos so gospodinjice že v naprej zračunale, koliko bo šlo za to, koliko pa za ono. A uratunale so se, pomislile niso na krizo, ki je zajela slehernega človeka na svetu, pa bi jeseniški konzumarjev ne. Celo tretjino manj bodo prejela naše mame. V nadzorni odbor sta bila izvoljena dva nova odbornika, drugo pa je ostalo vse pri starem. V upanju, da bo prihodnje leto tudi v tem oziru boljše, se je jako dobro obiskani občni zbor razšel.

KULTURNI OBZORNİK

Paul Claudel o svoji konverziji

V reviji »Rex« (Louvain 8. aprila) pripoveduje Claudel, kako ga je proti koncu študij, ko je že skoro povsem »pozabil vero« in opustil sleherni misel na krščansko življenje, nenadoma presunila milost vere.

Kot mlad fant (v 18. letu) je sprejel »monistično in mehanično hipotezo v vsej radikalnosti« in zaupal v moč znanosti kot v železno zgradbo. Toda ko so mu prišle v roke Rimbaudove knjige, je pomnilo to zanj »odločilen doživljaj«: »Prvič v življenju so mi odkrile te knjige razpoko v moji materialistični tesnobi in mi dale živ ter skoro fizičen občut nadnaravnega...« — 25. decembra 1886. leta je stopil Claudel le radi estetičnih občutij v Notre-Dame de Paris, da bi prisostvoval božični službi božji. Poslušal je veliko mašo »brez posebne prisotnosti«, a pri večernih je bil nekako strd radi Magnifikata. »V hipu se je nekaj zgodelo v mojem srcu in veroval sem. Veroval sem s tako močjo, s takim povzdignjenjem vsega svojega bitja, s tako silnim prepričanjem, da ni bilo v meni več prostora za manjši dvom, ki bi utegnil kasneje po čitanju knjig, po premišljevanju, po naključjih vihravega življenja omajati mojo vero. Na mah me je navdalo trgačje občutvo Nedolžnosti večnega božjega rojstva, neizrekljivo razodetje...«

Vendar pa je poteklo za Claudela še mnogo mesecev boleznatega napora, da bi povsem slekel starega človeka. Študiral je katolištvo, blazno je segal za sv. pismom, Pascalom, Bossuetom, Dantajem, Katarino Emerihovo, za Matefaziško Aristotelovo itd. Liturgične svečanosti so ga opajale. Razkril je, da sta umetnost in pesništvo »božji stvari, in tedaj je začel pisati. — Po triletnem življenju v novo gledanje je stopil pred spovednik pri sv. Medardu, duša se mu ni pomirila. Šele naslednje leto, ko je bil po notranjem nepokoju že do tal prignehen, je znova koracil proti cerkvi: »Tam (v isti cerkvi sv. Medarda) sem našel mladega usmiljenega duhovna Menarda, ki me je spravil z Bogom; kasneje je bil moj spovednik in srčno ljubljeno oče svetniški abbe Vilaume. Šel sem k drugemu svetcu obhajilu 25. decembra 1890. leta — v cerkvi Notre Dame...« L. G.

Pesništvo in sodobno življenje

Rabindranat Tagore izraža v reviji le Mois (marec-april) bojazen, katera ga pretresa ob misli »a bodočnost pesništva. Saj značilnost našega časa so neznanska prekučevanja in nemirna vročičnost v duhovnem kakor tudi v vsakdanjem življenju. Obževanje brzine trga življenjskim ritem, izkoreninja čustvenost in mnogoličnost mladostnih zaletov, človek brzine je le enosmeren. — Ni več časa za misel ali premišljevanje, ni več časa za branje, ki naj bi hranilo dušo... Zdravniki duš so pisali, da je poslabšanje pesniškega izražanja posledek realiziranega napredka po znanostih v zadnjih 30 ali 40 letih. Toda razdobje znanstvenega napredka ni nujno sovražno pesništvu. Edina resnična nevarnost je ta, da postaja skozi tresljaje modernega življenja svet polagoma nezmožen, da bi se izražal v stilih, ali celo, da bi čutil lepoto pesmi. To je gotovo znamenje neizogibnega propada: podobno se ne pojavlja nikoli pri mladih rodovih, zakaj zmisel poezije je značilna za mladost. Toda to zmisel utegnetno izgubiti, če ga ne bomo gojili. In izguba bo nenadomestljiva. Z njo namreč boste izgubili tudi svežost in vsa lepota življenja...« L. G.

Georges Ferrer: »Robijaši, kolonisti in Kanaci.« Založila »Binoza«. Zagreb, 1933. — Znani francoski književnik-reporter Ferrer je napisal pod gornjim naslovom knjigo o življenju francoskih kanzjencev, kolonistov in domačinov na otokih Tihiega oceana (pred vsem na Novi Kaledoniji in Novih Hebridih). Ni to roman, pa tudi ne gola reportaža, marveč duhovito odgrinjaje duševnosti starih kanzjencev in prevaranih kolonistov, dalje bister gospodarski prerez teh franc. kolonij, ki bi morale radi prostanstva Tihiega oceana pričati o kulturnem prizadevanju franc. oblasti, v resnici pa so razdejane in Francozom v sramoto. Na N. Hebridih nam odkriva pisatelj Kanake, razkričane ljudorčce, ki pa seveda tega imena ne zaslužijo več, odkar so stopili med nje misijonarji. Avtor je živel več mesecev med ljudmi imenovanih francoskih kolonij in ponekod umetniško zajel v njihovo zadržano duševnost. Knjižica se naroča na: Nakladni zavod Binoza, Zagreb, Bogovičeva ul. 5. L. G.

P. Hugolin Sattner in Emil Hochreiter: Pomoč kristjanov. 16 Marijinih pesmi. Za mešani zbor in orgle zložila — M. — Z dovoljenjem ljubljanskega škofijstva z dne 31. decembra 1932, št. 4355. Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani 1933. Litografija Jugoslovanske tiskarne. Cena part. 32 Din, glasovom po 5 Din.

Ko je pred leti izšel prvi zvezek Planik, ki sta jih skladatelja skupno izdala, smo p. Hugolina primerjali z vznesenim slavnostnim govornikom, Hochreiterja pa s tihim, v dušne globine pogreznjenim premišljevalcem. Pričujoča zbirka to dvojno lice tudi prav očito kaže. Sattnerjeve skladbe kažejo jasno lice, žive oči jim kar žare v mladostni moči, njih izraz je neverjetno plastičen.

Zbor, ki ima p. Hugolina rad — in kateri zbor ga nima — ga bo v tej zbirki našel čudovito vedrega, polnega zdravega znanost. Kakor krepek mladenič, opravljen za procesijo, kakor zlati dekle, odeta za velikonoč. V vseh desetero pesmih ožni nikjer ne popušta. Pa naj bo že v samoepevih, v živahno se prepletajočih dvospievih (prim. krasno patetično št. 6.) ali pa zborih z njih varijacijami, imitacijami, sekvencami, ki jih posebno spretno rabi, da se jih niti ne zaveda, ko te dvigajo. Ko vsemu glasbenemu poteku vcepiljo silovit vzgon in razvoj močeno stopnjejo. — Melodično je naš Nestor še vedno neizčrpen; v neprestanem curku mu žubore, nepretrgano prede ljubko melodično nitko; nikjer ne kaže poskušanja, nikjer zadrege, ne najdes ga mašila v silo. On ve, kaj hoče povedati, pa tudi to, kako naj pove, da bo bolj učinkovito. Njegov lahki izraz kar občudujemo.

Še to moramo pa tudi pripomniti, da če je ljubljence naših zborov, se nikdar ne poniza — kakor se nikdar ni — do tega, da bi se laskal nižjemu čustvovanju, da bi izjaval manj plemenita glasbena čustva. Ne! Ves je zdrav, vse je kleno ko zlata pšenica. Tak je, kakor je našim zborom najljubši.

Hochreiter se rad poglablja v drobne notranje lepote. Pa mu to globoko čustvo seveda pogosto nujno privre na dan v toplem, iskrenem, večkrat veličastnem izrazu. Kako zelo lepo se n. pr. razpije zlasti drugi del št. 11. v krepkih imitacijah, dokler ne zatone v bleščeče mehkem žaru. Mestoma postane kar domač, dasi je v celoti gledel stika z ljudskim čustvovanjem zelo previden, zdržen; njemu ni toliko za zvezo z množico; on

najraje hodi sam v svoje plemenite misli potopljen. Njega je treba razumeti, se vanj poglobiti, potem ga še le moreš pravilno ceniti. F. K.

Dr. R. Andrejka: Selški predki dr. J. Ev. Kreka. Rodoslovna in krajevnozgodovinska razprava. Izdala Leonova družba. Ljubljana, 1932.

Za spoznavanje našega velikega socialca, njegovih zmožnosti, značaja in del, nam je dobrodošla razprava dr. R. Andrejke o Krekovem rodu.

Od konca 16. stoletja do naših dni moremo zasledovati Krekov rod iz škofjeških hribov. Devet rodov kaže rodovnik J. E. Kreka. Od prvega Marka Kreka (1590) do smrti J. Evangelista (1917) je preteklo 327 let. Na vsak rod pride povprečno 36 let. Če pa pogledamo starost, ki so jo posamezni direktni predniki Krekovi dočkali, dobimo ekupaj 517 let, povprečno pride na enega 57 let. Torej je Kreka ugrabila prezgodnja smrt samo 5 let pred povprečno starostjo prednikov. Najzgodnejša je bila smrt Krekovega očeta učitelja Valentina, ki je umrl šele 38 let star. V drobnih podatkih nam pisatelj nudi globok vpogled v kmetstvo in domače obrtniško življenje po dolinah in hribov severozahodno od Škofje Loke. Vidimo, kako se bori ljudstvo za svoj obstanek, kako prehajajo kmetije iz rok ene rodbine v roke druge. Med Krekovimi predniki vidimo dobre gospodarje. Kot takega označuje A. četrtega Kreka v Selški dolini Jurija (j 1776). Zanimavejši pa je ded dr. J. E. Franc Krek, ki je bil znanec tkalec in si je pridobil v Selcih nekdanjo žnisko »Štola«. Tu je imel malo trgovino svojih tkalskih izdelkov, poleg nje brajnarjo in opaljo (trafiko). Dva sina je mogel dati v šolo, da sta postala učitelja in sicer v oni dobi, ko je bila še učiteljska služba združena z organistovski in cerkveniškimi službami. Vse rodbinske »veze Krekovega rodu zasiedajo pisatelj in ugotavlja na podlagi cerkvenih matrik in zemljiških knjig (zlasti starih urbarjev) ter ohranjenih ženitovaniških in kupnih pogodb sorodstva. Vemo, kako je dr. Krek vedno in vedno v svojih govorih poudarjal pomen rodbine. V nekem svojem govoru kat. akademikom je imenoval rodbino blagoslovljeno palico, ob kateri more mož varno hoditi skozi življenje. Rodbinske vezi so skozi stoletja trdno držale skupaj mnogo razčlenjeni Krekov rod in tudi dr. J. E. močno vezale na domače kraje in lastno rodbino. Tako je bil ta mož trdno zasidran v svojem kraju, kamor je vedno in vedno zahajal. Najljubši oddihljaj mu je bil gori pod Blejšanjem. V svojih govorih je ponovno omenjal šumljanje zelenih gozdov po Jelovici. Tesne vezi med cerkvijo in ljudstvom, ki se že kažejo v lepih cerkvenih po hribočkih, ki pa jih tudi ta razprava povsod odkriva, prav tako dajejo pečat Krekovemu rodu. Odkriva se nam pa tudi globoka gospodarska rana — izseljevanje. V Ameriko odhajajo ljudje iz krajev, izgubljajo se. Vidimo, kako se razkosavajo posestva, kako poje boben, kako prej trdna kmetijska rodbina pride na nič, se z grunratske hiše preseli v kajžo. Tu se nam zbudi spomin na Krekovo delo: Črne bukke kmetijskega stanu. Razumemo, zakaj je Krek snoval zadruge, zakaj je učil, navduševal za zadržno misel, zakaj se je naravnost použil v neumornem delu za svoj narod. Nad tristoletna preteklost njegovega rodu je v njem, v njegovih duši, njegova dedščina — bogata nadarjenost, neumorna delavnost. Z njim je njegov rod izumrl, živi pa še v bratracih. Gotovo bodo po krajih okoli Škofje Loke mnogo prebirali to knjigo in se iz nje lahko tudi mnogo naučili, pa tudi sicer bi zlasti našim kmetijskim fantom branje mnogo dobrih misli moglo nuditi, saj je tu notri prava resnična neolepsana zgodovina kmeta. C.

Srbski epi v ručični. V založbi »Academia« je izšla velika izdaja srbskih epov, katere je prevedel v ručično deloma N. J. Kravcov, deloma N. Berg in N. Galkovskij. Knjižica je okrašena z viničiami iz srbske ornametike; mnogim epom so pridružene tudi note.

Prejeli smo: Branko Storov: »Orient express«. Saljiv prikaz obzirlnih stvari. Prva hrv. dionička tiskara u Osijeku, 1933.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 28. aprila: 11.15 Šolska ura 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, poročila, plošče 17.30 Salonski kvintet 18.30 Zabavno čtivo (Narte Velikonja) 19.00 Francosčina (prof. Prezelj) 19.30 Delovanje vulkanov (G. Peterlin) 20.15 Prenos iz Varšave: Koncert varšavske filharmonije 22.00 Čas, poročila.

Sobota, 29. aprila: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.00 Salonski kvintet; Po želji poslušalcev — 18.00 O gradovih, predava Viktor Pirnat — 18.30 Angleščina, poučuje ga. Orthaber — 19.00 Delavska ura: Delavska sodišča (R. Smersu) — 19.30 Iz zgodovine filozofije (dr. Veber) — 20.00 Operni prenos iz Zagreba — 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Dina 1.—; znižovanjski oglas Dina 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dina 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglaših reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka poltina vrstica po Dina 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle-šivilja
rajena trgovine, gostilne, želi primerno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4759. (a)

Službodobe

Mlinarja
za trgovski valjni mlin, z dobrimi spričevali, in vajenca iz poštene hiše sprejemem. Rus Ivan. Grosuplje. (b)

Trgovski pomočnik
se takoj sprejme v večjo trgovino na deželi. Reflektira se samo na dobro moč z odsluženo vojaščno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4726. (b)

Trgovski pomočnik
Poštenemu ter agilnemu trgovskemu pomočniku nudim založeno trgovino z galanterijo in manufakturno proti primerni kavčiji. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 4725. (b)

Farovski hlapec
samostojen, vajen vseh kmečkih del in živine, vseskozi pošten in vester ten trezen, se sprejme s 7. majem v stalno službo. Ponočnjak je izključen. Prednost: lepo življenje po katoliški veri. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4742. (b)

Pouk

Krojači, šivilje,
nešivilje. Vsled današnje krize priredi Krojno učilišče, Gledališka ulica 2, brezplačen pouk prikrivanja. Začetek 4. maja. Vpisovanje dnevno od 8 do 12. (u)

KUPUJTE SLOVENEČ IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD

Vajenci

Vajenca
sprejemem. Mehanična delavnica Stane Rakoš — Društvena ulica, Moste pri Ljubljani. (v)

Denar

4000 Din posojila
iščem za dva meseca. Plačam zahtevane obresti. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Jamstvo vknjižbe« 4763. (d)

Objave

Čutimo dolžnost
javne zahvale g. dr. Rakušiču Ivu, Ljubljana, Miklošičeva 34, za izreden trud in požrtvovalnost povodom bolezni naše sestre v Gradcu ter ga kot operativnega ginekologa najtopleje priporočamo. Zalec-Celje — obitelj Zuža. (o)

Stanovanja

ODDAJO:
Opremljena soba
se odda gospodu s prvim majem. Poljanski nasip št. 10/II. desno stopnišče (Požar). (č)

Tri- in štirisobno
stanovanje s kabineti in pritliklinami — v bližini sv. Jožefa — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4495. (č)

Trisobno stanovanje
s kabineti in pritliklinami brez kopalnice, se odda za avgustov termin. Poizve se: Rimska cesta 18/L. (č)

Dvosobno stanovanje
parketirano, pripravno za obrt, blizu magistrata — oddam z majem za 700 dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4760. Oglada se med 14. in 16. uro. (č)

Starejšim osebam revmatske bolečine
zagrenjujejo stare dni. Vsem, ki trpijo na revmatizmu, protinu, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu, se priporoča masaža.

Za masažo je ALGA

Masaža z Algo Vas krepi, osvežuje. ALGA je za stare ljudi pravi blagoslov.

1 steklenica ALGE Din 14.—. (Reg. br. 18.117/82)

Dvosobno stanovanje
s komfortom takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 4762. (č)

Prazno sobo
oddam. Postavi se lahko šteditnik. Idrjska ul. 3. č. (č)

Opremljena soba
solčna, se odda za maj. Cena 150 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4754. (č)

Berite Slovenca
in oglašujte v njem!

Posestva
Droben oglas v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

10 stavbnih parcel
po 600—1000 m² napredaj in se sprejmejo tudi hranilne knjižice. Poizve se: Vižmarje št. 100 in 59. (p)

Kmečko posestvo
z njivami in travniki, v Sp. Zadobrovi napredaj. Poizve se: I. Oražem — Moste. (p)

Posestvo
na Pohorju, poldruge uro od Slov. Bistrice, 40 orav, in trgovsko hišo v Središču ob Dravi, prodaja Mestna hranilnica v Mariboru. Informacije: Mestna hranilnica v Mariboru.

Razno

Birmanske oblecke
cenejše, želim v komisijo za 6 tednov. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4727. (r)

Kupimo

Bukovo ogleje
kupi Uran Franc. Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 24. (k)

Kupim drobilec
(Steinbrecher) — dobro ohranjen, ki dela na uro vsaj 4 m³ gramoza. Poleg kupim za pogon električni motor 10 do 16 ks, 220 volt, s čim manjšim obratom. Plačam takoj. Ponudbe s točnim opisom in navedbo cene na naslov: Ivan Banko, Domžale. (k)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajalč af motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inserat

Konfekcija — moda
najboljši nakup. — Anton Presker. Sv. Petra c. 14. Ljubljana. (ll)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam oudi v veliki izbiri najugodnejše in naiceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana. Židovska ulica in Stari trg 11

16 A.-ž. panjev
močnih, na 10 satov, prodam. Rado Janežič, Polica pri Višnji gori. (ll)

Obrt

Tvrdka A. VOLK
Ljubljana Rešljeva cesta 2a oudi največje vse vrste olemično moko in druge mlevske izdelke
Zahtevajte cenik!

Velik zdravniški izum na polju kozmetike

Čitajte, kako ženske od 50 let lahko izgledajo kakor, da jim je samo 30

Profesor dunajske univerze dr. Stejskal je iznenadil svet s svojo izredno iznajdbo, ki vrača polti mladostno svežino. Ta produkt, imenovan Biocel, je koncentriran ekstrakt, pridobljen od mladih živali. Uporablja se za hrano kože. S poskusi z ženami od 55—72 let je dokazal dr. Stejskal, da v 6 tednih gube in brazde na licu popolnoma izginejo. (Glej popolno poročilo dunajskega Medicinskega lista). Pravico do prodaje tega izuma si je pridobila tvrdka Tokalon. Biocel je sedaj kombiniran s potrebnimi dodatki v kremi Tokalon, hrani za kožo, rožnate barve, ki je pripravljena po receptu dr. Stejskala. Pri uporabi te kreme se stara in uvela koža hitro pomlajuje, gube izginejo, ohlapno lično mišičevje pa postane sveže in odporno. Žene od 50 let dobivajo polt, katero jim zavidajo vsa mlada dekleta.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-ikon, Rodenstock in Voigtlander, Weita, Certo itd. ima vedno v zalogi fototrgovina Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, Miklošičeva c. 5

Pozor! Pozor!

Dr. Ciril Potočnik
Dobri pastir

To je knjiga meditacij o Jezusovem življenju ki je izšla v treh knjigah. Obravnava vsa sodobna vprašanja, zelo primerna za postni čas
Knjiga se naroča pri založnici t. j. v prodajalni Ničmanovi v Ljubljani.
Cena: Prvi zvezek broširan Din 38.— vezan Din 50.—. Drugi in tretji zvezek broširan à Din 40.— vezan à Din 52.— po pošti 2 Din več.

Za vsa zavarovanja pride v poštev ie

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

ZAVARUJE: 1. požar, 2. vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonove, 3. življenjska zavarovanja v vseh modernih kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Temu ošabnemu, neomikanemu možu je še neka priložnost pomagala, da je lahko očito napadel Rorija, kar mu pa je naš junak pogumno vrnil. Ko je namreč pri neki gostilni ob poti večina potnikov izstopila, da bi se okrepčala, in ko je zopet zasedla sedeže, je tisti ošabni potnik, ko je prišel do svojega sedeža, glasno vprašal:

>Kje je moj plašč?
Ker na to nihče ni odgovoril, je vprašanje ponovil, a zdaj glasneje:

>Kje je moj plašč?
>Vaš plašč, gospod? je ponovil kočijaž.
>Ali kaj veste, kje je?
>Ne, gospod, je odgovoril voznik. »Morda ste ga nesli s seboj v gostilno in ga pustili tam.«
>Ne, nisem ga, pustil sem ga v kočiji. In vi, je rekel in pogledal na Rorija, »ste bili edini, ki niste šli dol. Ali ste ga vzeli vi?«
>Vzel kaj? je vprašal Rory in besedo »kaj« glasno poudaril.
>Moj plašč, se je odrezal oni skrajno predržno.
>Jaz imam svoj plašč, je dejal Rory zelo mirno.
>To ni odgovor na moje vprašanje, je drugi kar naprej izzival.
Rory pa: »Bodite veseli, da vam tako mirno odgovorjam.«
>Tudi jaz mislim, se je vmešal mladi blede potnik.
>Ne govorim z vami, gospod, je rekel napihnjeni gospod.

>Dobro, da ne, gospod, sicer bi zdaj ležali že sredi ceste, se je rogajoče oglašil mladi gospod.
V tem trenutku se je na vratih gostilne pokazal natak. S pogrešanim plaščem na svoji lakti je stopil h kočiji, ga pomolil lastniku in rekel: »To ste pozabili v sobi, gospod.«
Vsakdo si lahko že kar misli, kako so te besede učinkovale. Ogorčeni pogledi so se obračali z vseh strani v moža, ki je napadal. On sam pa ni vedel, kaj bi počel, ko je spoznal, da so vsi proti njemu. Jezik se mu je zapletel, začel je in se zopet prekinjal, jecljal, potem je pa vzel plašč od natakarja, se obrnil k Roriju in zopet poizkušal govoriti:
>Zdaj vidim — pozabil sem — mislil sem — da sem ga pustil na kočiji — pa — o — da — vidim, da sem se motil.«
>Nikar se ne oprostajte, je rekel Rory, »oba sva se motila.«
>Kako oba? je strmel gospod.
>Kako? Vi ste mene smatrali za tatu, jaz pa vas za gospoda, se je odrezal Rory, na kar so vsi počili v smeh, in kar je spravilo napihnjena v tako zadrego, da si ni vedel pomagati in da je umolknil in molčal vso pot, kar je je še bilo.
Sicer so pa tudi drugi umolknili, zakaj začelo je deževati, kar je navadno vzrok, da se potniki zavijejo telesno in duhovno. In res, duhovni padejo, čim se dežniki dvignejo. Lilo je kakor iz škafa.
Niti veliki plašči, niti dežniki niso dolgo varovali potnikov pred hudourniki, ki so zaradi naliva hitro narasli in se kar v skokih metali dol ob pobočju hriba, ob katerem je držala cesta.
Ali si kdaj zapazil, kako začne voznik švrkati po konjih, kadar začne deževati? Tako je bilo tudi zdaj.

Bolj ko je lilo, bolj je kočijaž podil konje. Uboge živali so tekle čez drn in strn in skozi luže, da je brizgalo gor do strehe, in da je blatna voda kar tekla dol po zastorih iz šotorovine, ki so voz le za silo zastirali pred dežjem. Zdelo se je, kakor da se dež roga potnikom in kočijažu, ker čim bolj je gonil, tem bolj je lilo. Potniki na gornjih sedežih so sedeli že kar v mlakah, zakaj voda je začela teči s puščajoče strehe, kjer se je nabirala v lužah. Prišli so v mesto, kjer so hoteli izmenjati konje. Ko se je kočija ustavila, je Rory hitro skočil dol in zaklical kočijažu: »Vrnem se, preden pojdete naprej, a ne hodite brez mene! in že je stekel nazaj dol proti mestu.
>Zdaj pa vedi, kdaj da bo to, preden pojdeš naprej, je za njim klical voznik, »a bolje bo, fante, da se ne boš preveč mudil, ali te pa res pustim na cedilu!«
Dočim so izmenjavali konje, so si potniki prizadevali, kako bi si s svežnji slame napravili suhe sedeže, ker so bili vsi v mlakah. Navsezadnje je bilo za odhod že vse nared, Rorija pa še odnikoder. Rog je zatrobil in kočijažu je potrpežljivost že pošla, ko se je Rory končno vendarle prikazal. Tekel je kar po sredi ceste, kar čez luže, tako da je na vse strani škropilo. Nad glavo je držal dva ražnja.
>Sem že tu, je zaklical, ves zasopel in skoraj brez sapa. »Tekel sem, da je bilo kaj!«
>Glej ga no! Kaj pa bo z ražnjem? se je čudil kočijaž.
>Kar nič ne skrbi, je odgovoril Rory, »samo daj mi sveženj slame in Bog ti povrni, je rekel, ko se je obrnil k enemu izmed hlapcev, ki so stali pred hišo. Ko je dobil slamo, je splezal gor na kočijo in dejal svojemu bledemu prijatelju:
>Zdaj, gospod, bova pa na suhem.«

Ni več upanja za rešitev rudarjev

Z rudarske konference v Ljubliani

Ljubljana, 27. aprila.

Poročali smo že večkrat o položaju v naših rudarskih revirjih, ki se je poostrel zlasti v velikonočnih odpovedih, in o bližajoči se katastrofi, ki je napovedana za 1. maj, ko izgubi nad 400 delavcev svoje delo.

Danes se je vršila v Ljubljani konferenca, ki jo je sklical g. ban dr. Marušič o tem vprašanju. Delavski zastopniki, to so načelniki druge rudarske skupine, zastopniki vseh delavskih strokovnih organizacij in zastopniki Delavske zbornice, so se zbrali v Delavski zbornici, kjer so pregledali vse materialje o teh redukcijah, ki smo ga že objavili, nato pa so odšli k g. banu na konferenco. Te konference so se poleg bana in delavskih zastopnikov udeležili tudi še: zastopnik TPD, rudarski glavar, in zastopnik Delavske zbornice Uratnik in Cobal.

Edini uspeh te konference, če moremo to sploh imenovati uspeh, je to, da se je sestavila posebna komisija, ki bo proučila vsa vprašanja naših revirjev. Komisijo bodo sestavljali rudarski glavar, oba okrajna glavarja, litijski in laški, sanitetni referent banske uprave in zastopnik Delavske zbornice. Komisija bo v Ljubljani pregledala vse statistični material kar tiče revirjev, nato pa bo odšla revirje, kjer bo na licu mesta pregledala vse položaje.

Na konferenci so zastopniki strokovnih organizacij in II. rudarske skupine zahtevali od TPD, da odloži nameravani in že odredeni odpust 400 delavcev vsaj za poldrugi mesec, da se potem najde morda kakšni drugi izhod. Konferenca je ugotovila, da je med odpuščenimi rudarji 220 družinskih očetov in da bo toliko družin uničenih. TPD je izvršila te redukcije pred vsem s stališča, češ, da je v njenih rudnikih preveč kopačev, in da je njihovo razmerje z neizpuščenimi rudarji kopači nenormalno. Zastopnik TPD je izjavil konferenci, da ne more pozitivno obljubiti, da bi se odpust 400 kopačev odložil na poldrugi mesec, češ, da v tem oziru nima nobenih striktnih navodil. Kakor kaže, se bo ta odpust tudi res izvršil dne 1. maja. Upanja za rešitev teh družin ni nobenega. Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta so sicer nekateri govorniki govorili o ustanovitvi nekega fonda, iz katerega bi se žrpala sredstva za gradbo raznih cest v okolici Trbovelj in kjer bi mogli rudarji najti večjo zaposlitev, kakor kaže, pa je ostalo vse le pri besedah in ne bo s tem fondom nič.

Mnogo je kriva vse te krize tudi nesrečna politika, ki jo je vodila TPD s cenami premoga. Vsa podjetja so nizala cene svojim produktom, le TPD ni hotela za zasebni konzum nič znižati cen premoga ali le malenkostno. Ni torej čudno, če je konzum potem tako padel. Kaj je TPD računala samo z enim odjemalcem, to je z državnimi železnicami? Svojo produkcijo bi morala TPD vendar vezati tudi na druge odjemalce. L. 1927-28 je TPD producirala v svojih rudnikih 4½ milijona ton premoga, od tega ga je dobavila državnim železnicam 42%, torej sorazmerno ne dosti več, kakor sedaj. Vse drugo pa je oddala TPD domači industriji, nekaj malega za izvoz in pa domačemu zasebnemu konzumu. Če bi TPD znatno znižala cene premoga, bi tudi povečala svojo produkcijo in konzum. Znano je, da na pr. kmetje v Savinjski dolini in v bližini revirjev, ki so pred vojno kupovali mnogo premoga za kurivo, sedaj sploh ne kupujejo premoga, temveč raje kurijo z drvmi, ker jim pridejo ceneje.

Zasluge, ki ga sedaj izgube kopači, je bil že dosedaj prav beraški. Na štih so zaslužili največ po 76 Din dnevno. To je bil takozvani »Herrenschiecht«. Ze dve leti pa so imeli kopači povprečno le po 17 štihov na mesec, torej se zaslužili mesečno največ 592 Din. Letos pa se delali kopači na mesec le po 15 štihov, torej so mogli največ zaslužiti po 348 Din na mesec. Tudi če bi ti novi reduciranci ostali v službi, bi po novem zaslužili največ 276 Din na mesec!

Na drugi strani pa moramo grajati politiko, ki stremi, da se bolj zaposlijo državni rudniki. Slovenski revirji so ozko zvezani z rudniki TPD. Navezana je trgovina, nevezana obrt, sploh obstoj vseh rudarskih krajev, ki štejejo nad 30.000 ljudi. Slovenski rudarji so izključno resnični in pristni, zakoreninjeni industrijski proletarijat, nikako ne šele nastajajoče iz kmetijskih plasti. Slovenski rudar nima več domačije kje na kmetih, kamor bi se zatekel v časih krize. Pri državnih rudnikih je to drugače. Tam ni nanje navezan nihče in so rudniki povečini v krajih, daleč stran od vsakega prometa. Na obstoj državnih rudnikov ni skoraj nikjer navezan obstoj nekotrov, ne trgovcev in ne obrtnikov. To bi morala država uvaževati in manj forsirati državne rudnike. Ne gre pri tem za interese TPD, temveč gre za interese velikega dela slovenskega naroda!

Življenje slov. delavcev v Belgradu

Belgrad, s koncem aprila.

»Eh, to je pa težko poglavje, moj dragič, mi je oni dan reknel moj znanec, dober poznavalec slovenskih prilik v Belgradu, ko sem ga vprašal za naše delavstvo, katerega tudi v prestolnici ne manjka. Ni me namreč zanimalo toliko, kako in v kakšnih razmerah živi tam doli naša inteligencija, ljudje prostih inteligentnih poklicev in uradništvo. Od teh slišimo in beremo od časa do časa v našem časopisu dobre in slabe stvari. Od slovenskega delavstva in od takozvanih malih slojev, ki žive v naši prestolnici, pa dosedaj skoraj ni bilo glasu. In vendar tudi teh ljudi ni malo. Saj živi po vesplošnem mnenju v Belgradu okrog desetlisoč Slovencev, od katerih je vsaj polovica prostega, mislim neuradniškega stanu.

Belgrad je postal že takoj prva leta našega skupnega življenja radi svojega naglega, vesplošnega razvijanja pribežališče množic našim delavcem in malim obrtnikom. Med obrtniki dobijo čevljarje, krojače, kleparje, ključavničarje vse do skromnega rešetarja in ribniškega lončarja. Slovenske delavce dobijo po vseh možgih tovarnah, uslužbene kot mornarje na Donavi in Savi, služje v najrazličnejših podjetjih, težake pri javnih skladiščih itd. itd.

Vsi ti in njihove številne družine ne stanujejo v centru mesta. Kdo bi zmožl med njimi tisoč do dvatisoč dinarjev, kolikor ta stanovanja stanejo, ko marsikateri komaj toliko ali celo samo polovico tega zasluži. Zato moraš hoditi, ako jih hočeš dobiti, precej časa, preiti tisti živahnih velemestnih vrvež, zaiti v mirnejše ulice, kjer ni sledu palač in monumentalnih stavb. Stanujejo v belgrajskih predmestjih na Starem in Novem Djermu, na Gvozdovcu, Topčiderskem in Pašinem brdu in še v predmestju kraljice Marije. Tudi na Jatagan Mali, v tej čisto ciganski četrti prestolnice, sem že naletel na Slovence. In eo se na zemunski strani po tistih švabskih hišicah in v zamazanih ulicah ob Donavi in ob Savi na čukariški strani. Tod povedo jih dobijo in če preletiš vse te krajine meje belgrajškega mesta, si lahko ustvariš vsaj približno sliko njihovega življenja.

To življenje je silno bedno in žalostno. Sem so prišli z upanjem na boljši kruh, tu pa so, nepoznavajoč razmere doživeli trpka razočaranja. Ni bilo belega kruha, marveč prav malo črnega, težko prisluznega. Sedaj, ko se pozna tudi Belgradu, da mu je kriza prizadela hud udarec, trpijo naši ljudje še veliko huje. Zasluge, kolikor ga je, je majhen, komaj za hrano. O obutvi in obleki ne more biti govora. Mnogo Slovencev pa je zadela tieta žalostna usoda, ki je najhujša nesreča, ki se more zgoditi človeku — brezposelnost. Srbski podjetniki so v prvi vrsti odpustili naše ljudi in šteli njihovo delavstvo. Le redki, zelo redki so bili oni slovenski delavci, ki so dosegli v tem času svojega bivanja v prestolnici boljše in ugodnejše socialne položaje. Najhujše je za naše ljudi, ki so brezposelni, priiti nazaj do zasluge. Čakati morajo in čakati, pa čestokrat zaman. Popolnoma brez sredstev se marsikdo izmed njih odtrga mestu in gre kam v Vojvodino za polješke delavca.

Življenje teh ljudi naj osvetli dva sliki. Zadnjič sem se sprehajal ob Donavi. To se prvi po tistih ozkih in zamazanih ulicah, kjer se še danes šopiri kaldarja in je nagnečena vsa nesnaga obrečnih pristanišč. Te ulice so polne drobiža, prav tako zamazanega, kakor so zamazane fasade teh hiš. Za svetek in petek so ti otroci enako oblečeni, to se pravi enako strgani. Vpijejo po srbsko, madžarsko, romunsko, grško, nemško, kakor nanese in kakršni otroci se pač ekupajo drže. Zakaj tu je nekak konglomerat vseh možgih narodnosti.

Pa sem iz dvorišča bližnje hiše zaslišal vpitje matere, ki je klicala svoje otroke. Iz klicanja sem spoznal, da jih kliče slovenska mati. Videl sem njen obraz, ki se je prikazal pri oknu in sem jo slovenski pozdravil. Kmalu eva bila v živahnem pogovoru. Povabila me je na dvorišče — v avlijo, kjer je cvela češnja z velikimi čisto belimi cvetli. Tam eva se vsedla na nizke stole in ona je pripovedovala o sebi. Pa to ni samo njena štoria. Enako ali vsaj slično doživljajo mnogi mnogi drugi.

Njen mož je mornar, Tržčan po rodu. Zdaj dela že osem let na tovarniškem vlačilu, ki prevaža blago po Donavi od romunske meje do prestolnice. Ona je Stajerka. Poleg njiu je še pet otrok. Kako živijo? Moj Bog, kakol? Delavske plače po ladjah so padle za polovico in še več. Sedaj dobi »on« *na mesec šesto do osemsto dinarjev. To še za hrano ni. Zato mora ona priti po hišah, da je vsaj za kruh. Otroci hočejo vsak dan jesti, za obleko in obutev ni. Raztrgani in pokrpani hodijo okrog. Za velikonočne praznike so od vseh dobrot poznali le pirhe, ker so poceni. Niti v cerkvi niso bili. V svoji tegobi ve le, da je Bog umrl, da je vstal ve le iz vere.*

»Kaj pa drugi Slovenci iz okrog?«
»Tako se jim godi, kakor se nam. Lahko greste tu naprej po ulici na levo in desno in še tja k Donavi. Može so zaposleni na ladjah ali pri tovarjenju, matere doma garajo s perilom. Tisti, ki so brez otrok, še nekako shajajo, mi pa nikakor ne. In zmerom smo v strahu, da nam bodo zdaj pa zdaj može iz služb pometali.«

Od tam sem šel v breg in se povzpelo do Novega Djerma. Tudi tu ni palač. Prav take nizke hiše z malimi okni in zamazane ulice. Tu zgoraj je čisto delavska četrt. Tudi Slovencev stanuje v tem koncu precej.

Potrkal sem na prva vrata, kjer sem vedel, da stanujejo Slovenci.

»Noter!«
Soba je bila majhna, strop nizek, da bi skoraj vanj butnil. Ob kotih se stiskajo tri postelje, še dokaj snažne z belimi rjuhami pregrnjene. Sredi sobe široka miza in par stolov. Stanovanje petčlanske družine slovenskega natakarja.

Slučajno je bil doma. Dela kot pomožni natakar v eni izmed belgrajških restavracij. Preživlja družinico še dokaj dobro.

»Saj veste, kako je z nami natakarji. Včasih kaj pade, včasih je pa »suha«. In potem se ravnamo. Prav tesno gre, ampak zadovoljni smo, da vsaj gre. Tukaj je precej slovenskih ljudi v natakarski službi. Srbski gostilničarji nas imajo radi, ker vedo, da smo pridni, urni in postrželjivi. In tudi poštenost cenijo. Samo, kadar jih prime muha, so pa vsi divji. Odpuste te nenadoma, takorekoč brez vsakega vzroka in brez ficka v žepu na ulico. Jaz sem bil lani ravno za Velikonoč na cesti in potem nisem dobil mesta tri mesece. Letos imam jaz delo, so pa drugi na cesti. Tu okrog stanujejo in obupujejo, kakor sem jaz lani. Pa drug drugega podpiramo, kakor pač moremo. Pri meni stanuje eden zdaj že dva meseca. Hudo je, ker nimamo Slovence nobene humanitarne ustanove, ki bi priročila našim ljudem dejansko pomoč. Prepotrebna bi bila tu naša Vincencijeva konferenca, ki bi zbiralala okrog takih, ki kaj zmorejo in dajala najpotrebnejšim. Humanitarnih in gospodarskih organizacij belgrajski Slovenci v prvi vrsti potrebujemo.

Tu okrog stanujejo tudi tovarniški delavci Slovenci z družinami. Ti zaslužijo komaj za vsakdanji kruh. Tudi med njimi je veliko brezposelnih. All ni žalostno, da hodijo slovenski otroci tod okrog raztrgani, bosí in napol nagí in čestokrat tudi lačni, pa se nihče zanje ne zmeni? Če se jih ne bomo usmiliili mi, kdo se jih bo?«

Končaj je. Mnogo resnice je povedal. Vse je občutil ta družinski oče na svoji koži lani, ko je bil brezposelen in je zdaj povedal tako kot misli in čuti. Čas je, da merodajni faktorji, zlasti pa naša belgrajska društva vzamejo resno v pretres vprašanje slovenskega prestolniškega delavstva. B.

Kostanjevica

Sv. prvo obhajilo. Drugo nedeljo pristopijo naši malčki prvič k mizi Gospodovi. Naj prešine žarek milosti Najvišjega njihove nežne duše, da vztrpetajo v rajski svetosti, ko se združijo z Onim, ki jih tako ljubi in ki jim bo stal ob strani do groba in preko groba. Postali bodo božji bojevnikji za vse blago in eveto, okrepcani s svetostajstvom bodo stopili v boj pripravljeni in sposobni za žrtve na oltarju domovine in evete vere očetov.

Strašni umor v dolenjskem Št. Vidu še ni pojasnjen

Pokojna gospa je dobila 19 ran — Pri ropu odpel'ano kolo naideno v Smartnem pri Litiji

Pokojna gospa Amalija Malijeva, rojena Azsovar s svojim možem Andrejem.

Št. Vid pri Stični, 27. aprila.

Roparski umor v Št. Vidu pri Stični vedno bolj razburja tukajšnje prebivalstvo, pa tudi vsa dežela se vznemirja zaradi tega strašnega zločina. Danes so ljudje v okolni meji segali po »Slovenec«, ki je priobčil izčrpan poročilo o dogodku.

Uradna, oziroma sodna komisija, ki je preiskovala ves dogodek, je dovršila svoje delo šele danes ob eni zjutraj. Pri raztelesenju je komisija ugotovila,

Prireditve vinogradnikov v Novem mestu

Vabilo na VII. redni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru, V. vinarški kongres in vinski razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 24., 25. in 26. maja 1933 v Novem mestu, smo s programom vred pred kratkim objavili v našem listu. Danes sporočamo, da se bo vršil občni zbor na verandi hotela »Metropole«, vinarški kongres in vinska razstava s sejmom pa v telovadnici ljudske šole v Novem mestu. Poučni izlet dne 25. maja bo na Otočec — Stari grad — Trška gora — Bajnof. Potovali bomo z avtobusi od 14 do 19. Na Bajnofu priredi g. predsednik Vinarske podružnice Novo mesto majhen prigrizek za izletnike.

Izlet v Belokrajino bo 26. maja in sicer z avtobusom iz Novega mesta čez Gorjance v Metliko in metliške vinograde (Dražiči in dr.). Za ogled vinogradov in metliških znamenitosti je določen čas od 10 do pol 14. Z vinogradniki in drugimi merodajnimi činitelji je Vinarska podružnica Novo mesto že stopila v zvezo in jih prosila, naj organizirajo ogled vinogradov in omogočijo izletnikom strokovno poskušajo metliških vin. Za potovanje iz Metlike v Črnomelj in ogled mesta Črnomelj je določen čas od pol 14 do 15. Od 15 dalje bo čas na razpolago do Semiča in ogled semiških vinogradov.

Prireditve bodo nudile mnogo poučnega posebno za vinogradnike iz bivše mariborske oblasti, ki še niso imeli prilike spoznati krasote naše Dolenjske.

„Sovražen aeroplan nad Ljubliano“

Sporod javne vaje samaritanskih in greških reševalcev ob fingiranem izpodnebnem napadu na Ljubljano v nedeljo dopoldne je tale:

Nekoliko pred pol 12 se pojavi sovražen aeroplan in začne visoko pod nebom krožiti nad mestnim središčem. Obrambni topovi ga začno obstreljevati, da bi ga zrušili ali vsaj pregnali. Aeroplan se iznad Ljubljanskega gradu spušta precej nizko nad južni del Kongresnega trga in začne metati bombe. S silno detonacijo razpokajoče se bombe ranijo (na videz) pet, šest pred univerzo mudečih se oseb, nekaj opazovalcev pa se zgrudi, ker so jih (na videz) otrovale strupene megle iz plinskih bomb. Samaritani in samaritanke — izveščani civilni društveniki Rdečega križa — so z vsemi svojimi pripravami brž na mestu, da čimprej izvrše svoj nevarni reševalni posel. Zoper strupene pline so zavarovani s plinskimi maskami. Ko iz aeroplana vržena bomba (na videz) zažge v bližini univerze stoječo zasebno hišo, javi strel z Grada, da je nastal požar. S predirno donečim trobljenjem terjajo zase prosto pot, se pridrevijo po Wolfovi ulici na Kongresni trg gasilci na rožljajočih brigalah in vozilih s cevmi in lestvami; tudi avtomotorske lesteve Magirus vozijo s seboj. Začujejo se kratka, rezka povelja. Kar brž so vse gasilne priprave razmeščene, cevi napeljene, leste postavljene. Začne se gašenje. Končno je požar udušen. Aeroplan je medtem srečno odletel iz območja nanj streljajočih obrambnih topov ter z obzora izginil. Da bo javnost spoznala, kako mnogostranska je pomočna dejavnost Rdečega križa, se bo pri tej priliki tudi pokazalo, kako bi ravnali samaritanski rudarji, če bi sovražen aeroplan izvršil izpodnebni napad na rudnik, n. pr. na trboveljski premogovnik. Kakor je R. k. zbral in izveščal poseben oddelek samaritanov-reševalcev v Ljubljani, tako ima tudi trboveljski R. k. svoje posebni reševalni oddelek rudarjev-samaritanov. Trboveljska premogokopna družba pošlje na željo na prireditve v Ljubljano eno tako edinico, da bo v začetku izpodnebnega napada v nedeljo iz tiste ozke ulice, ki je med Filharmonijo in Černetovo trgovino, kakor iz rudniškega rova, opremljena s plinskimi maskami, reševala (dozdevno) ponesrečene rudarje.

Naše dijaštvo

Akademkinje imajo liturgični sestanek v petek ob 4 popoldne. Predmet: O rabi misala in o rubrikah.

Ali ste že poravnali naročnino?

vila, da je dobila pokojna Amalija Mali 19 ran. Najhujše in smrtne rane so na levi strani vratu. Prva rana je 19 cm dolga, druga pa 20 cm. Amalija je bila okrvavljena ne po praih, temveč po hrbtu in krvavi sledovi so v resnici samo na postelji.

Policijski pes iz Ljubljane je sledil za morilci kakih 200 m v smeri proti Ljubljani, zavlil nato v gozd, kjer je našel novce za 25 par. Nato pa je izgubil sled.

Orožniška postaja, ki je zaradi tega dogodka močno ojačena, vneto zaslišuje in preiskuje vse okolnosti zaradi zločina. Do sedaj pa nima nobene konkretne smeri. Ljudstvo nestrno pričakuje pojasnitve dogodka.

Kolo, ki je bilo ukradeno ob času dogodka, kakor smo poročali, možu umorjene, Maliju, so našli v Smartnem pri Litiji. Po telefonskem obveščilu se opis kolesa ujema in je kolo tudi res okrvavljeno.

Po izvršenem raztelesenju so truplo umorjene Amalije Mali prepeljali na dom. Pogreb nesrečne žrtve tega strašnega zločina bo jutri, v petek, ob pol 10 na tukajšnje pokopališče.

Šmarino pri Litiji, 27. aprila.

Pri prvi hiši za hlevom ob vhodu v Šmartno so v sredo zjutraj domači — Božičevi — našli neko kolo. Mislili so, da je last enega izmed delavcev, ki v bližini kje delajo, zato so ga kar pustili. Toda po kolo ni prišel nihče ne v sredo, ne ponoči in tudi ne v četrtek dopoldne. Ko so pa v četrtek brali o umoru v Št. Vidu pri Stični, in še to, da je bilo ukradeno tudi kolo, so Božičevi zadevo takoj naznanili orožnikom.

Pri natančnem ogledu kolesa so opazili na več krajih sledove krvi, tako pri zvoncu, ročaju in spredaj, kjer je bilo kolo držano. Poznajo se tudi prava dobro prstni odtisi. Brez dvoma je to ono kolo, ki je bilo ukradeno v Št. Vidu in je vsaj eden napadalec bežal na njem v smeri proti Smartnem, kjer je pustil kolo, ko je mislil, da je že na varnem.

Šibeniško pismo

Šibenik, 22. aprila.

Medtem, ko se v Sloveniji radi »aprilskega« *vremena zavijate v suknje in mešate snežno brozgo, sijaj pri nas solnce, a suknje smo že spravili za prihodnjo zimo. Res, zadnje dni je padlo tudi tukaj nekaj pohlevnega dežja, a ta je prišel ravno prav: za zemljo in za šibeniške ceste. Saj si bil takoj ves prašen, ko si se pokazal na cesti. Ves, pravim, kajti za to poskrbijo v polni meri številni avtomobili, ki vedno drve sem in tja. Zdi se mi, da tukaj sploh ne znajo voziti počasi. Menda niso paragrafi tako veliki. Mestna občina ima sicer avto-skropilnik, zdi se, da je samo eden premalo za obežne ceste in pristanišče. Pravijo, da bodo vsaj glavne ceste tlakovali in tudi marsikatero stvar za olepšanje in ureditev mesta je v načrtu, pa ni — kredita. Mestni očaki so bili radi tega že večkrat v Belgradu, pa ni in ni.*

A samo z občinskimi denarjem ne gre. Saj mora občina zraven drugih davkov vzdrževati tudi številni mestno policijo. Skoraj največji vir občinskih dohodkov, tovarna karbida, pa stoji že skoraj dve leti. Odkar so jo od Italijanov prevzeli Francozi. Konkurenca. Kakor se zdi, tudi banovina zelo malo prispeva. To pomlad so sicer začeli razširjati in poplavljeni glavne ceste na Gradji, a najbrž niti to delo ne bo dovršeno. Banovini je pač glavni — Split. Sicer pa se Splicanom mora priznati, da so v gospodarstvu in tujski propagandi mnogo bolj podjetni (da ne rečem ekspanzivni) kakor Šibenčani. Povsod slišiš in čitaš samo o Splitu. Res, radi svojih zgodovinskih vrednosti je znameniti in zadnja leta se tudi moderni del mesta neverjetno širi. Pa tudi Šibenik ni kar tako. Nekoliko ga sicer ovira njegova stratežična stran, a v kljub temu je še za gosta dovolj razgleda in lepote, da ne omenim poletni modernega in estetičnega kopališča »Jadrje« *pri vhodu v šibeniški kanal (katero je pohvalil že marsikateri tujec), ter okolice z romantičnim zlarinom v zalivu z zgodovinskim Skradinom in svetovnoznanim slapom Krke. Zanj se je že začela sezona. Na Velikonočni ponedeljek je bil prvi izlet. In odslej vsako nedeljo: z avtomobili in motornimi ladjami. Na ladji stane sem in tja 16 Din. Avto je dražji. A tudi tam ob slapu so še potrebne pridne roke. »Da bi bilo to v Sloveniji,« *sem zadnjič vzdihnil, ko sem bil tam.**

Draginja pa v Šibeniku ni prevelika, če vzamemo, da so to pasivni kraji. Sploh se šteje Šibenik med najcenejša mesta v Dalmaciji. To je seveda pripisati temu, da je izločen Zader ter tako vsa okolica spravlja svoje pridelke na šibeniški trg. Posebno vino. Po dva dinarja je. Sicer pa tukaj menda ni družine, ki bi pri obedu ali večerji pila vodo. Ali vendar, kar na žalost moram priznati, vkljub tolikemu vinu in vinotočemu, še ni prišlo, odkar sem tukaj (drugo leto!) niti do resnega prepira, kaj še-le do ubojev. Včasih so polne kleti razigranih mož in fantov, ali nikjer žal besede. Pijejo in pojejo, da pozabljajo težke dni. V tem so viji edini... Radi tega vsa čast Dalmatincem!

Šibenik je torej mesto in letovišče za skromne zemljane. Brez propagandnega hrupa in slavošpevov životari v teh težkih dneh in je mirno zavetje vsem, ki ljubijo mir ter morje v vročih poletnih mesecih. — ...ec.

Rateče — Planica

V nedeljo dne 23. aprila se je vršil v dvorani Mlekarske zadruge ustanovni občni zbor podružnice Slov. plan. društva v Ratečah, na katerem je bil izvoljen za predsednika župnik in duh. svetnik g. Josip Lavtžar. Nabitno polna dvorana planincev in planink je z aplavzom pozdravila 82 letnega starčka, ki je pa še vedno mladeniško žil in krepak, prava gorenska korenina. G. svetnik ima brez dvoma veliko zaslug za povzdigo Rateč-Planice. Kakor je bil pokojni Aljaž ljubitelj Triglava, tako je Lavtžar oboževal Planico z Jalovcem in Poncami in je še sedaj kljub visoki starosti navdušen za planinstvo. V odbor so bili izvoljeni: za podpredsednika g. Jalen Ivan, za tajnika: g. Erlah Lojze, za blagajnika g. Osvald Jože.

Mengeš

Ze predpustom je mengeška godba s sodelovanjem mengeškega cerkvenega zbora priradila lepo uspeh koncert v dvorani društvenega doma. Za nedeljo 30. aprila pa namerava godba s pevskim zborom priraditi koncert z obširnejšim in izbranim sporedom, kjer bomo med lepim umetnim petjem čuli tudi našo narodno pesem. Na to lepo prireditve že danes opozarjamo prijatelje glasbe in lepoga petja.

Ljubljanske vesti:

Na Galjeveci ni bilo umora!

Ljubljana, 27. aprila.

Veliko pozornost je danes vzbudilo naše poročilo o skrivnostnem dogodku na Galjeveci. V nasprotju je bilo, pri tem dogodku dvoje: 1. vse okolnosti, ki so govorile in še govorijo, da je pokojna 83letna Marija Pinaat izvršila samomor, 2. pa dejstvo, da je starica izpovedala, dokler je bila še pri življenju, da jo je nekdo napadel, ji odvil 400 Din denarja in ji razrezal vrat. Teme-lita preiskava pa je dožnala danes, da gre v resnici le za samomor in ne za kakšen roparski umor.

Pinaatova je stanovala pri zakonskih Juriju Jagru, 36-letnem delavcu cestne električne železnice, zaposlenemu sedaj v remizi, in njegovi ženi Julijani. Jager je pred časom kupil majhno družinsko hišo na Galjeveci 110 ob potoku Galjevecu. To hišo je zgradil pred štirimi leti znani delavec Juvan in jo pozneje prodal. Zadnji lastnik je bil Jager, ki je kupil hišo ravno s pomočjo Marije Pinaatove. Pinaatova je imela v Mestni hranilnici dve vlogi po 11.000 Din, skupno 22.000 Din. Eno knjižico je dala Jagru, naj jo založi za kupnino. Drugo knjižico pa je nekam skrla in je do sedaj še niso našli. Jager je svojčas še kot samec stanoval pri Pinaatovi in potem, ko se je oženil, sprejel Pinaatovo na stanovanje. V vsaj družini je vladala popolna slova in je družina spoštovala Pinaatovo kot nekakšno staro mater. Že ta okolnost govori proti temu, da bi bil Jager oropal Pinaatovo. Izkazalo se je tudi, da ne bi imel Jager od smrti starke prav nobene koristi, pač ima sedaj le veliko škodo. Pinaatova je vdova po hlapcu, ki je bil dolgo let zaposlen pri tvrdki Mayer. Ko se je njen mož smrtijo ponesrečil, je tvrdka Mayer določila njegovi vdovi 550 Din mesečne pokojnine. Po to pokojnino je hodil za Pinaatovo redno Jager sam. Vdova je plačevala s to pokojnino 350 Din za hrano, kar je precej pripomoglo Jagru v gospodinjstvu, 200 Din pa je vdova obdržala za svoj redni prihodek. Obljubila je tudi Jagru, da bosta meseca maja šla k notarju ter tam napravila oporoko, v kateri bo Pinaatova določila Jagru za edinega dediča svojih hranilnih knjižic. Jager bi torej imel nasprotno le velik interes, da starica čim dalj živi, kaj šele, da jo zakoljeje in oropa. Povrh tega pa starica ni imela doma nobenega denarja, kvečjemu kakšnega kovca.

Tudi druge okolnosti govore proti temu, da bi bil izvršen umor. Starica sama je kljub svojim visokim letom zelo močna in krepka ženska, saj je tehtala okoli 100 kg. Jager sam pa je proti njej polovico manjši. Njegovi tovariši ga opisujejo kot boječega človeka in kdor ga pozna, ne more verjeti, da bi ta mali in plahi človek napadel velikano Pinaatovo. Jagerova hišica ima tri sobe. V mali sobici je spala Pinaatova, eno sobico pa je oddal Jager svojemu tovarisu Knappu v podnajem. Če bi bila starica v usodni noči res napadena, bi mogla

Kaj bo danes?

Drama in opera: zaprti.
Hotel Metropol: Družabni večer »Krkce«. Ob 20.
Kino Kodoljeva: Ob 8: »Pravica močnejšega« (svetovna vojna). Znižane cene.
Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

NarFINEŠIH rib zadosti bodo Slamičevi gosti si za danes privoščili, z vincem sladkim jih zalili.

○ Samaritanke, samaritani krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani. V petek, dne 28. t. m. ob pol 7 zvečer zadnji sestanek v okrožnem uradu v zvezi manifestacije na glavni skupščini Rdečega križa. Pridite vsi!

○ Posebni vlak v Zagreb, 30. t. m. Imejitelji rezijskih kart nimajo pravice vožnje s posebnim vlakom!

○ K računskim izpitom na mestnem magistratu. Na opravičeno vprašanje »Slovenca« z dne 20. t. m. je mestno načelstvo objavilo odgovor, v katerem skuša priložiti, oziroma opravičiti namero, da se pripusti k računskim izpitom, ki bodo v teku enega izmed prihodnjih mesecev, tudi nekaj kandidatov, ki nimajo za ta izpit predpisane šolske izobrazbe. Opravljanje računskih poslov vendar ne more biti kriterij za pripustitev k računskemu izpitu in za imenovanje računskih uradnikov, ker taka praksa nasprotuje določbam zakona, kolikor ne gre za staršje uradništvo, za katero so bile namenjene prehodne določbe zakona. Nogih podobnih namestitelj pa zakon, oziroma pragmatika ne pozna, ker je na razpolago zadostno število kvalificiranih reflektantov za računsko službo. Predavanja za računске izpite, katerih se udeležujejo tudi nekateri formalno nequalificirani kandidati mestnega načelstva, se baje vrše na banski upravi. Zato zahtevamo, da oblast, ki odloča o pripustitvi k računskim izpitom, izbira le po določbah zakona, oziroma pragmatike. Potrebna ali izpraznjena računska mesta naj se javno razpišejo, da se natečaja lahko udeleže tudi reflektanti, ki nimajo protekcije, pač pa zadostno vsestransko kvalifikacijo.

○ Čiganski drvarji na Golovcu. V tednu po veliki noči so tatovi na nekli golovski parceli požgali kar pet doraslih konjanjev nenkrat, v zadnjih treh letih pa istotam enajst dreves. To se gospodarji že pozna, posebno če je zadovoljen in si mora sam s trudom služiti vsakdanji kruh. Tatvina je zato temu grja. Da so tatovom domače razmere dobro znane, dokazuje že dejstvo, da so si izbrali eno velikonočnih počitnic, ko dijakov ni bilo doma in se jim ni bilo bati, da bi jih kdo presenetil. Polhoja je storilem na sledi in je upati, da ne uidejo kazni. Splah bi bilo nujno potrebno, da obravnava varnostna oblast na Golovcu in Hradokega vsto več pozornosti, posebno sedaj, ko se bliža polje in bodo začele rojiti razne nočne muhe.

○ Ogenj na šentjakovski šoli. V sredo okoli 19 so ljubljanski poklicni gasilci oddrveli z motorno brigadno proti šentjakovski šoli. Žena šolskega sluga, Frančiška Slanovec, je namreč opazila, da se je vnelo v dimniku, to je, da se vali iz dimnika ne- navadno gost dim s plameni ter je iz bližnje Kajfe- zave gostine telefonirala po gasilce. Gasilci pa so ugotovili, da so se v dimniku vnele le saje ter da ni nobene nevarnosti za poslopje. Zato tudi niso intervenirali. Škoda ni bilo nobene.

○ Dela pri Sv. Florjani so kolikor toliko v glavnem že dovršena. Delavci so v zgornjem delu Ulice na grad postavili še nekaj lepih zidov, oziroma opornih sten, sedaj pa popravljajo še vodnjak pred cerkvijo, tako da bo mogla teči voda iz njega. Kakor čujemo, bo na Florjanovo nedeljo pri tej cerkvi primerna slavnost, oziroma nekakšno »odkritje« kipa sv. Janeza Nepomka, ki ga šentja-

prav mirno potrkati na tenko leseno steno, ker je bila še pri zavesti, in poklicati na pomoč ali Knapa ali Jagrovo družino. Ni mogoče, da bi starica sedela na postelji ure in ure ter si zgolj brisala kri s telesa, če bi bila res napadena. Vsi domačini pa tudi izključujejo možnost, da bi prišel kak neznan napadalec od zunaj v hišo, ker so bila hišna vrata v redu zaklenjena, in če bi res prišel, bi morala družina to čuti.

Pa tudi obdukcija, ki je bila danes popoldne v mrtvašnici bolnišnice, je ugotovila, da je iz- ključen vsak napad. Obdukcija je ugotovila, da ima starica v grlu bodiljaj s krušnim nožem, ki ga je policija pozneje res našla v hiši. Ta nož je bil last starke. Bodiljaj je bil zadan mimo sapnika ter je rnil žilje. Na rani se je dobro videlo, da je starica, ko se je zabodla v vrat, poskušala narhio rano razširiti. Noben morilec ne bi zadal take rane, temveč bi rano kruto in silovito razparal. Iz vsega tega se vidi, da si je starica rano sama prizadejala. Starica sama je bila sitna in podvržena melanholiji. Težila jo je nena korpulentnost, povrh tega je bila še večno nezadovoljna. Sama je šila Jagru, naj kupi hišo na idlični Galjeveci, in ko je bila tam, je šila zopet proč, Jager pa seveda ni mogel ugoditi njeni želji, ker ima družino. Večkrat je izjavila, da se bo obesila ali šla v vodo, tako je sita vsega življenja. Ko so jo več- raj pripeljali v bolnišnico, je protestirala proti temu, da bi ji zdravilji zasil rano, in se sploh ni pustila zdraviti, čeprav bi jo zdravilji prav lahko rešili. Tako je pa ni mogel, ker se je branila. Ven- dar je podpisala izjavo, da rada umre in da od- klanja zdravniško pomoč. Žrtve roparskih napa- dov tega ne delajo.

Zakaj je starica torej govorila, da jo je nekdo napadel? Starica je bila preprosta ženska in se je zelo zavedala, da je samomor nekaj stranočnega in strahopetnega. Ko jo je dr. Mis ostro prijel, češ, kako to, da gre v svoji visoki starosti delati samomor, se je najbrž hotela napraviti lepšo in si je zato izmislila bajko o napadu. Pri tej izjavi je vztrajala, vendar pa je že v bolnišnici drugo v bolnišnici izjavila, da si je sama vzela življenje, in si- cer si je grlo preparala zato, da bi lažje dihalo.

Jager je bil sredi aretirani in pridržan v za- poru. Davi je bila aretirana tudi njegova žena, trije otroci pa oddani začasno sosedom. Na policiji sta bila oba zelo mirna, čeprav malo plašna, in sta seveda ogroženo zavrnili vsak sum. Žena je bila kmalu izpuščena, Jager pa je začasno še pridržan, dokler policija ne zaključi preiskave, in bo naj- brže že v teku jutrišnjega dneva izpuščen.

Obdukcija, ki je bila danes popoldne, je pri- stvovali zastopnik deložnega sodišča sos. Mirko Koršič, sodni zdravilji dr. Suher in zastopnik po- licije, nadzornik Zajdel, ki tudi vodi vso pre- iskavo. Tako se je torej razblinila izmišljena prav- dica o roparskem umoru na Galjeveci.

kobčani morejo občudovati že sedaj. Cerkev bo dobila tudi nov omet, tako da bo kar zlikana in res lepa v vsakem oziru.

○ Dve nesreči v Ljubljani. Z zidarskega odra je padel predvečeršnjem 28-letni zidar- ski pomočnik Rudolf Kanditi, zaposlen pri Tönniesu. Dobil je manjše poškodbe na nogah. — V Knezovi ulici so se prednočnim igrali otroci s pračami. Nekaj sovratnik je s pračo ustrelil po nesreči 6-letnega Slavka Malgaja, posestnikovega sina iz Knezove ulice. Ranil ga je pod desno oko.

○ Modne hlače — pumparee dobite najce- nejše pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 28. aprila: Zaprti.
Sobota, 29. aprila: IZPREOBRNITEV FERDIŠA PISTORE. Premijera. Red B.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 28. aprila: Zaprti.
Sobota, 29. aprila: KOSTANA. Na čast usležen- cev kongresa Rdečega križa. Red D.

Kamnik

Kako se v Kamniku širi smisel za zdravo sportno gibanje? Občini zbor SK Kamnik je zbudil veliko pozornost v ljubljanskih sportnih krogih, kjer vsi občujejo odstop predsednika dr. Žvoljka, ki je znani in agilen sportni delavec. Naše poročilo o občnem zboru moramo dopolniti še v toliko, da je odbor na svoji seji so- glasno sklenil podpisati addresso, ki je bila nato s strani SK Kamnika tudi podpisana. Predlog g. Rajka Kosa, da se izreče predsedniku in tajniku graja, ima torej čisto drugo ozadje in ni v nobeni zvezi s sportom, še manj pa je v interesu spora.

Lesna skladišča se praznijo. Kriza na le- snem trgu je hudo prizadela tudi kamniško lesno trgovino. Pred leti je bil ves prostor okrog Kolodvora zadelan z visokimi sklado- vnicami desk in tramov, zdaj pa je komaj tre- tina lege zemljišča uporabljena v ta namen.

Zanimiva ugotovitev. Kmetniku je po v- remenskih prilikah odločeno posebno mesto. V suši pada v kotlini okrog Kamnika vselej naj- manj dežja v kamniškem okraju, nasprotno pa v deževnem letu belči Kamnik sorazmerno največ padavin. Pretekli dni, ko je po Dolnji- skem snežilo in je tudi Ljubljana dobila svoj del aprilskega snega, v Kamniku, ki leži 100 m višje, ni padla niti ena snežinka, pač pa je pre- cej goste medlo po Moravski dolini in okrog Domžal. V planinah pa je zapadlo do uol metra snega, ki zdaj ob vročih sončnih žarkih naglo kopni.

Brošura o Kamniku. Tujsko prometno dru- štvo je izdalo propagandno brošuro o Kamniku. Brošura obsega 20 strani s lepo barvano sliko Malgera gradu po akvarelu akad. slikarja g. Koželja na naslovni strani. Teksti je sbohr- vaški, vendar pa jezik ni prvovrsten, kakor tudi izbira slik za to propagandno brošuro ni povsem posrečena. Mesto nekaterih planinskih in zimskih motivov, bi bili na mestu drugi, ki imajo v tujsko prometnem oziru več privla- čnosti in katerih je pač na izbiro. Brošura je na- tisnjena v 10.000 izvodih. Je delno krita z ins- tvari in je v ostalem dokaz agilnosti in požrt- valnosti društva, ki deluje uspešno že par let za povzdigo tujskega prometa v Kamniku. Zelo vseh je, da bi tudi ta brošura imela čim večji uspeh.

Zdravnik dr. France Pucelj se je preselil na Glavni trg v Novo trgovino Zargl. Poleg splošnega zdravilstva popravlja tudi zobe.

Maribor

Maribor, 27. aprila.

○ Smrt kosi. V Novi ulici 4 je izdružita gospa Magdalena Paher, Rajnica je dočakala visoko starost 82 let. Pokopali bodo blago po- kojnice jutri, v soboto popoldne ob 4 iz mrtvaš- nice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru. Zalujočim naše iskreno sožalje.

○ Smrt v gozdu. V gozdu za Betnavo poleg smuče skakalnice podirajo drevice. Pri delu je za- poslenih več delavcev, med njimi do večraj popold- ne tudi 72letni posestnik Aleksander Obrecht iz Spodnjega Radvanja. Večraj okoli 4 popoldne pa ga je zadela nenadno usodna neizgoda. Pri podira- nju velikega drevesa se je pri padcu debela izru- valo iz zemlje tudi nekaj debelih korenin, od kate- rih je ena opazila z vso močjo zraven stoječega Obrechta po glavi. Takoj se je sesedel nezavesten in so bila zmanj vsa prizadevanja tovarišev, ki so ga skušali spraviti k zavesti. Kmalo so prispeli na mesto nesreče tudi reševalci, ki pa so ugotovili, da je ponesrečen Obrecht že mrtvec ter so ga pustili na mestu, kjer je našel smrt. Usodni dogodek je pre- tresel vso okolico, ker je bil pokojnik spoštoln in znan kot dober in priden mož.

○ Kerec predaval. Znani salezijanski misi- jonar Jožef Kerec predava v nedeljo, dne 7. t. m. v dvorani na Aleksandrovi 6 o misijonih na Kitajskem.

○ V dvorani na Aleksandrovi 6 vprizori oderski odsek tukajšnje Magdalenske kongre- gacije v nedeljo zvečer Mendelsohnov Po- vratake. Pričetek ob osmih zvečer.

○ V gledališču gostuje jutri, v soboto gos- pa Franja Burjeva, bivša pevka mariborskega gledališča. Peta bo partijo Margarete v Gotno- dovi operi »Faust«. To bo obenem poslednja vprizoritve Fausta ter veljajo znižane cene.

○ Slana je nevarna. Večraj jutraj se je po zelo hladni noči pojavila tudi v Mariboru in bližnji okolici slana ter pobelila zjutraj vrtove. Mraz je bil občuten ter je zlasti škodo- val cvetočemu sadnemu drevju, zlasti tam, kjer ni bilo zaščiten pred urzilim vetrom. Škoda je po predmetnih vetovih znatna. Se huši mraz so pa imeli te dni na Dravskem polju, zlasti ob Hoč do Pragerskega. Tam je slana škodovala poleg sadnosnikov tudi drugim kul- turam.

○ Sodna vest. Za tolnača nemškega jezika pri tukajšnjem okrožnem sodišču je imenovan dr. Vlado Šmid, odvetniški pripravnik v Ma- riboru.

○ Avtorizacijski izpit za gradbene inžen- jere so položili te dni v Bilgradu gg. inž. arh. Sašo Dev, Jeroslav Černigoj in V. Vičič. Iskreno čestitamo k lepezu uspehu.

○ Lov na dražbi. Lovska pravica v pred- mestni občini Studenci pri Mariboru se bo od- dala v zakup dne 15. maja t. l. Dražba se vrši na okrajnem glavarstvu Maribor, desni breg, soba 25-1. — Zakupna doba traja do 31. marca 1935.

○ Boben poje... Na tukajšnjem okrajnem sodišču se vrši dne 15. maja t. l. v sobi št. 11 dražba nepremičnin zem. knjiga Bistrica-Pala, vl. št. 185. Cenilna vrednost znaša Din 81.710.—. Najmanjši ponudke pa Din 41.473,52.—.

○ Mimo je streljal, pa je obsojen. Dne 6. decembra lanskega leta je prišel Janez Cajn- kar, posestniški sin iz Savceev, v Zagorje pred hišo posestnika Srečka Toplaka ter razgrajal okoli vso. Toplakovi so Cajnkarcu prepove- dali zabuhanje v hišo in zato je šel domaći sin Stanko Toplak pred hišo ter pozval Cajnkarcu, naj se odstrani. Imel je za vsak slučaj s seboj motiko. Ko se je pri približal Cajnkarcu na raz- daljo nekaj korakov, je nenadoma padel sired iz repetirke in Toplak je svignila krogla tik mimo glave. Prestrašil se je ter pobegnil, zbe- žal pa je tudi Cajnkar. Zadeva se je večraj obr- navljala pred malim senatom tukajšnjega so- dišča. Osumljeni Cajnkar se je izgovarjal, da ni streljal, toda sodni dvor ga je kljub zagovoru spoznal krivim. Ker pa je ustrelil samo mimo ter nasprotnika ni zadel, so ga sodili milo: do- bil je 4 mesece zapora.

○ Komunalna. V sredo zvečer se je vršila na mestnem načelstvu cela vrsta sej. Sesal se je upravni odbor k redni seji ter pretresal manjvažne tekoče dogodke. Vaznejši so bili sklepi skupne seje kopalniškega odseka, ki se je prvenceno bavil z vprašanjem novih na- prav v kopalnišču na Mariborskem otoku. Obrav- navale so se tudi prošnje igralnih sportnih organizacij ter se je sklenilo da bodo veljale letos za sportne prireditve na otoku iste ugod- nosti, kakor lani. Plavalnim klubom se bo za plačilo nakazalo tudi isto število omari, kakor lani. — Razpravljalo se je tudi o oddaji re- stavracije na Mariborskem otoku ter se je pre- pustila končna odločitev upravi Mestnih pod- jetij. — Nadalje se je vršila v sredo tudi seja »Mariborskega tedna«. Razgovor je bil o pred- pripravi za prireditve, ki se bodo letos iz- vedle v večjem obsegu in bolj strnjeno, kakor lani. Točen program letošnjega tedna še ni nastal.

○ V okolici: pasji zapor. Mestno načelstvo razglasa: Ker je okrajno glavarstvo Maribor, levi breg razglasilo strogi pasji zapor za ob- čine Kamnika, Bresternica, Rospol, Košaki, Kr- čevna, Rana in Gradiska, se občinstvo opo- zarja, da ne jemlje psov v to območje, ker bo vsak pes na tem teritoriju pokončen.

○ Važno za kolesarje. Radi spora, ki je svoj čas nastal v mariborski kolesarski jed- zvezi, je izostalo izdavanje triptikov in medna- rodnih dokumentov za prevoz državne meje s kolesi, s čimer so bila mariborska kolesarska društva v čisti. Na zadnjem sestanku, ki ga je imel dr. Žizek z zastopniki sportnih in tujskoprometnih organizacij radi ustanovitve sek- cije Touring-kluba v Mariboru, pa sta se na- sprotna tabore v toliko sporazumela, da je prevzel izdajo kolesarskih mednarodnih doku- mentov kot poverjenik Touring-kluba blagaj- nik Ljubljanske kreditne banke g. Loos. Kole- sarji dobre pri njem triptike proti plačilu nor- malne pristojbine.

○ Pod avtomobilom. Huda nesreča je zadela znanega maratonskega tekočletla Antona Kem- perja. Prišel je pri vožnji na kolesu na vogaču Glavnega trga in Tattenbachove ulice pod av- tomobil. Kolo mu je popolnoma zdrobilo, sam pa je dobil pri udarcu ob tlak poškodbe na glavi in rokali. Prvo pomoč so mu nudili na re- ševalni postaji.

○ Zopet eden pod ključem. Drzni vlom v Jakličovo pisarno se ni pojasnjeno. Pivotne are- tacije, ki jih je izvršila mariborska policija, niso privedle do zaželjenega uspeha. Te dni je bil na podlagi policijske tiralice aretirani na delu še en osumljenec, pri katerem je sumlji- vo to, da je po velikonočnih praznikih, med katerimi je bil izvršen vlom, naglova izginil iz Maribora. Večraj so ga privedli v Maribor, vendar dosedaj o uspehu zasliševanja ni še ni- česar znanega. Mariborski policijski aparat je še vedno na delu, da bi prinesel v to zamotano

zadevo jasnosti, sodelujejo pa pri zasledovanju tudi ostale naše in inozemske policijske oblasti.

○ Upokojeni učitelji iz Maribora in oko- lice imajo svoj prihodnji sestanek v četrtek, dne 4. maja ob 15 pri lenečelju na Pobrežju.

○ Gremo poslušati! V torek, dne 2. maja koncert ljubljanskih akademikov v veliki uni- onski dvorani. Podprimo je v njenih idealnih stremjenjih.

○ Mariborski gospodarstveniki. V sredo se je zopet vršil sestanek gospodarskih krogov v Mariboru, katerega so se udeležili predstavniški skoro vseh gospodarskih organizacij. Ne dnev- nemu redu so bila važna vprašanja lokalnega in širšega go-podarskega značaja. Pred vsem se je razpravljalo o davčnih zadevah o komunali- ni politiki mestne občine, o prometnih vpra- šanjih, o akciji za nadomestno denarno sred- stvo, o trgovskih pogajanjih z Avstrijo itd. Kon- kretni sklepi so se storili v zadevah sestave davčnega odbora za mariborsko mesto, zbolj- šanje prometnih zvez med tujsko-prometno se- zijo, izletnih vlakov za časa letošnjih ljubljans- kih slavnosti, sodelovanje z organizacijo »Ma- riborski tedne« ter o nadaljevanju pogajanj med posameznimi denarnimi zavodi v srhbo olajšanja denarnega prometa z nadomestnim plačilnim sredstvom. Gospodarsko predstavni- štvo namerava tekom meseca maja sklicati v Mariboru veliko gospodarsko zborovanje, za ka- tero bo skušala pridobiti kot glavnega poročev- yalca bivšega trgovskega ministra in general- nega tajnika zbornice TOI Mohoriča.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 28. aprila: Zaprti.
Sobota, 29. aprila ob 20: FAUST. Gostovanje ge- Franje Burjeve. Znižane cene. Zadnjič.
Nedelja, 30. aprila ob 20: SE LI RAZUMEMO? Zadnjič. Znižane cene.

Celje

Pravda zaradi levškega mostu

Zanimive sodnijske razprave za Levčane, Petrov- čane in prebivalce občine Celje-okolica

Cez Savinjo vodi blizu vasi Levec tako zvani Levški most. Lastnica tega mostu je soseska (gma- na) Levec, leta 1928, ob priliki velike povodnji, je Savinja odnesla most in soseska je morala plačati za popravilo 51.800 Din. Ta znesek je razdelila med 90 posestnikov, kateri so most uporabljali za ukri- ščanje svojih posestev, in zhtevala od njih pla- čilo. Nekateri so plačali, večina pa se je protivila in radi tega je vložila soseska Levec po svojem za- stopniku g. dr. Antonu Ogrizku, odvetniku v Celju, več tožba na plačilo teh zneskov.

Dne 26. aprila 1933 se je vršilo pri okrajnem sodišču v Celju osem razprav. Nekateri od teh posestnikov, proti katerim so bile vložene tožbe, so bili takoj ob zaključku razprave obsojeni na plači- lo, dočim si je glede drugih sodnik pridržal sodbo, nekateri so se pa v teku razprave poravnali in ob- ljubili plačati. Zanimivo je, da se je sodišče posta- vilo na stališče, da je soseska upravičena zahte- vati povračilo od tistih posestnikov, kateri so vo- zili ali pa hodili na svoja posestva, ki ležijo ob obeh bregovih Savinje, in ki so do leta 1921 pla- čevali letne prispevke za vzdrževanje mostu.

Ze izšle sodbe so resen opomin tistim posest- nikom, ki določenih deležev še niso plačali in proti katerim dosedaj še niso vložene tožbe. Obtožene zastopata čeloma g. dr. Kalan in g. dr. Milko Hra- šovec.

★

○ Majniške pobožnosti v župni Marijini cerk- vi. V župni cerkvi se bodo ves maj vršile pobož- nosti vsak dan ob 19.30. Najprej pridiga, nato lita- nje. Predmet govora je letos o »Katoliški cerk- vi«. — V Marijini cerkvi se dosedaj običajno šmarnice ne bodo vršile več zvečer, temveč vsak dan ob 6 zjutraj in sicer bo najprej kratko berilo, nato litanije in sveta maša.

○ Poročila sta se v tukajšnji župni cerkvi po- sestnikov sin g. Franc Šarner in posestnikova hči g. gna Matilda Miklavc, oba iz Smartna ob Paki. Bilo srečno!

○ Umrli so: Steblik Ivan, 85 let, nadrevident južne železnice v pokoju; pogreb danes ob 17 na mestnem pokopališču. V javni bolnišnici sta umrla Marija Bajc, 46 let, žena posestnika iz Murnice pri št. Janžu na Dolenskem, in Franc Korošec, 1 leto, sin posestnika iz Svetelke pri Dramljah. Naj počiv- najo v miru!

○ Iz rimsko-katoliške cerkve je izstopil g. Franc Kager, pasar, zlatar in optik v Celju.

○ Sestanek jetniških paznikov. Društvo pra- vosodne straže (jetniških paznikov), odsek Celje, ima jutri ob 18 v sprejemni pisarni Pred grofijo članski se-tanek, na katerem se bodo obravnavale različne strokovne zadeve.

○ Občni zbor društva orožniških upokojencev za Jugoslavijo v Ljubljani, celjske krajevne skupi- ne, se bo vršil v nedeljo ob 14 v gostilni Leskoček na Maribor 'i cesti z običajnim dnevnim redom.

○ Sprememba v vodstvu pri »Deutsche Zeit- tung«. V največji številki celjske »Deutsche Zeit- tung« beremo, da je odstoporen za izdajatelja in odgovoren urednik g. dr. Ferdinand Hribovšek v Celju. Nekaj časa je bil na tem mestu, kakor smo že poročali, g. Josip Holko.

○ Pojasnilo le nesreči v Šmarjeti pri Celju. Glede kolesarskega karambola v Šmarjeti smo do- bili še sledeče podatke: V torek sta se peljala g. Sluga in njegova žena vsak na svojem kolesu po cesti proti Vojniku. Kakih 120 m pred dostojno Čank je stal na cesti voz g. Zagarja iz Škofje vasi 11, v se je z nekom potovarjalo. Medtem sta Služova privozila do ntega in peljala naprej. Zagar je lma- hu pogljal konje in ju v kratkem času dobil. Ko j bil že skoraj tik za Služovo, je hotel konje ustaviti, toda bilo je že prepozno. Konji so goso Služovo podrli in voz je šel čez nj. Kolo je pre- cej poškodovano. Služovo so prepeljali z nehim vozom v celjsko javno bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

○ Cesta pod gradom proti Počovniku. Prosi- mo funkcionarje okoljske občine, da si enkrat malo ogledajo cesto, ki pelje pod gradom proti Počovni- ku. Cesta visi proti Savinji in je na več mestih brez vsake ograje in je le čudno, da se na tem me- stu še ni pripetila nobena nesreča. Nujno potrebno je, da se ta nedostatek odpravi in s tem prepreči nevarnosti.

○ Prah po celjskih ulicah. Celjske ulice so sedaj, ko je nastopilo lepo vreme, polne prahu. Prošili bi mestno občino, da bi začela s skroplje- njem ulic, ker poiranje prahu ni zdravju koristno.

Naznanila

Drevi ob 8 prosvetno-družabni večer »Krkce« pri Mikliču. Koncert ge. Lovševca in Banovca. Jakčev film Clevelanda predavanje o Zormanu in recitacije g. Janna, godba Odeon. Vstop vstopnina! Brez vstopnine!